

ΤΜΗΜΑ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΘΕΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΟΔΗΓΟΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Πρόεδρος:

Μιχαήλ Παυλίδης, Καθηγητής

2810-394405, chairperson@biology.uoc.gr

Αναπληρωτής Προέδρου:

Κρίτων Καλαντίδης, Αναπληρωτής Καθηγητής

2810-394435, kriton@imbb.forth.gr

Γραμματεία:

Προσωπικό:

Μαρία Σμυρνάκη

Ιωάννα Βλατάκη

Ελένη Μαραβέγια

Ευφροσύνη Μπερβανάκη

Γεωργία Παπαδάκη

Fax: 2810-394404

2810-394401, smyrnaki@biology.uoc.gr

2810-394409, tvlataki@biology.uoc.gr

2810-394403, 394025, maraveya@biology.uoc.gr

2810-394402, bervan@biology.uoc.gr

2810-394400, georap@biology.uoc.gr

Ταχυδρομική Διεύθυνση Τμήματος: Πανεπιστήμιο Κρήτης, Τμήμα Βιολογίας,
Πανεπιστημιούπολη Βουτών, 70013 Ηράκλειο Κρήτης. Διεύθυνση στο διαδίκτυο: www.biology.uoc.gr

1. Σκοπός του Τμήματος

Το Τμήμα Βιολογίας της Σχολής Θετικών & Τεχνολογικών Επιστημών, Πανεπιστημίου Κρήτης, το οποίο λειτουργεί από το 1983 με Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών και από το 1987 με Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών, αποτελεί ένα διεθνώς αναγνωρισμένο κέντρο σύγχρονης πανεπιστημιακής εκπαίδευσης και έρευνας στο χώρο της Βιολογίας. Σκοπός του είναι ο συνδυασμός της έγκυρης πανεπιστημιακής διδασκαλίας με την υψηλού επιπέδου ερευνητική δραστηριότητα και η συμμετοχή του στην εκρηκτική εξέλιξη της σύγχρονης Βιολογίας σε διεθνές επίπεδο. Για την επίτευξη του παραπάνω στόχου το Τμήμα προσφέρει:

- Άρτια εξοπλισμένους εργαστηριακούς χώρους για τη γενική εκπαίδευση όλων των φοιτητών.
- Εξειδικευμένα εργαστήρια, όπου διεθνώς αναγνωρισμένες ερευνητικές ομάδες προσφέρουν τη δυνατότητα σε όσους ενδιαφέρονται να εκπαιδευτούν σε θέματα αιχμής της σύγχρονης βιολογίας.
- Σύγχρονη βιβλιοθήκη και κέντρα πληροφόρησης με δυνατότητα ηλεκτρονικής πρόσβασης σε επιστημονικά περιοδικά, βιβλία και βάσεις δεδομένων.

Οι προπτυχιακοί φοιτητές του Τμήματος Βιολογίας έχουν τη δυνατότητα να αποκτήσουν επαρκείς θεωρητικές βάσεις και πρακτική εμπειρία σε προηγμένες τεχνολογίες μιας σειράς επιστημονικών πεδίων της επιστήμης της Βιολογίας όπως η Μοριακή Βιολογία και η Γενετική, η Κυτταρική και η Αναπτυξιακή Βιολογία, η Εξελικτική Βιολογία, η Οικολογία, η Θαλάσσια Βιολογία, η Εφαρμοσμένη Βιολογία και η Βιο- και Νανο-τεχνολογία. Μέσω της πτυχιακής (διπλωματικής) εργασίας και των μεταπτυχιακών σπουδών, παρέχεται στους φοιτητές η δυνατότητα συμμετοχής σε πληθώρα ερευνητικών προγραμμάτων βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας, πολλά από τα οποία πραγματοποιούνται σε συνεργασία με εργαστήρια από την Ευρώπη και την Αμερική.

Το Τμήμα Βιολογίας συνεργάζεται με Ερευνητικά Ινστιτούτα διεθνούς εμβέλειας, που βρίσκονται στην Κρήτη και εποπτεύονται από τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ) όπως το Ινστιτούτο Μοριακής Βιολογίας και Βιοτεχνολογίας (IMBB/ITE, <http://www.imbb.forth.gr>) και το Ελληνικό Κέντρο Θαλάσσιων Ερευνών (ΕΛΚΕΘΕ, <http://www.hcmr.gr/en/>). Επίσης συνεργάζεται με το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας της Σχολής Θετικών και Τεχνολογικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κρήτης (<http://www.nhmc.uoc.gr>) που παρέχει πολύτιμες επιστημονικές και εκπαιδευτικές υπηρεσίες σε θέματα περιβάλλοντος της Ανατολικής Μεσογείου καθώς και με το Εθνικό Ίδρυμα Αγροτικών Ερευνών (<http://www.nagref.gr>).

Το Τμήμα προσφέρει μεταπτυχιακά προγράμματα που οδηγούν στην απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (Master) και στη συνέχεια, Διδακτορικού Διπλώματος (Ph.D.) στους εξής τομείς:

- Μοριακή Βιολογία και Βιοϊατρική
- Μοριακή Βιολογία και Βιοτεχνολογία Φυτών
- Περιβαλλοντική Βιολογία – Διαχείριση Χερσαίων και Θαλάσσιων Βιολογικών Πόρων
- Πρωτεϊνική Βιοτεχνολογία
- Βιοηθική

Πτυχιούχοι βιολόγοι του Πανεπιστημίου Κρήτης έχουν ακολουθήσει και ακολουθούν επαγγελματική σταδιοδρομία σε διάφορες κατευθύνσεις, σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, σχετιζόμενες με τη βιοϊατρική και γενικά τον κλάδο της υγείας, τη βιοτεχνολογία, το περιβάλλον, τις υδατοκαλλιέργειες καθώς και την εκπαίδευση και την έρευνα στους παραπάνω τομείς.

Ο παρών Οδηγός Σπουδών έχει συνταχθεί με γνώμονα την εξασφάλιση της πληρότητας των γνώσεων ενός Βιολόγου σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο, την καλλιέργεια της επιστημονικής σκέψης και τη σύνδεση των προσφερόμενων γενικών και ειδικών γνώσεων με την αγορά εργασίας στην Ελλάδα και στο διεθνές χώρο.

2. Δομή και Λειτουργία του Τμήματος

Με στόχο τον καλύτερο συντονισμό της εκπαιδευτικής και ερευνητικής του λειτουργίας το Τμήμα είναι οργανωμένο σε Τομείς, στους οποίους κατανέμεται το διδακτικό προσωπικό και οι εργαστηριακές μονάδες. Κάθε Τομέας συντονίζει τη διδασκαλία μέρους του γνωστικού αντικείμενου του Τμήματος που αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο πεδίο της επιστήμης. Σύμφωνα με το Π.Δ. 103/83, ΦΕΚ 48 τ. Α, οι Τομείς του Τμήματος Βιολογίας είναι σήμερα τρεις (3):

ΤΟΜΕΑΣ ΒΙΟΧΗΜΕΙΑΣ, ΜΟΡΙΑΚΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΥΤΤΑΡΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Ο Τομέας αυτός καλύπτει τα γνωστικά αντικείμενα Βιοχημείας, Μοριακής Βιολογίας, Βιολογίας του Κυττάρου, Αναπτυξιακής Βιολογίας, Γενετικής και Ανοσολογίας και ασχολείται κυρίως με τη μελέτη της λειτουργίας του κυττάρου ως μονάδα ζωής και τη σχέση αυτού με τον περιβάλλοντα χώρο.

Τα μέλη του Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού και άλλοι διδάσκοντες του Τομέα καθώς και οι περιοχές ερευνητικής τους δραστηριότητας είναι:

Ειρήνη Αθανασάκη, Καθηγήτρια, Διδακτορικό 1988, Πανεπιστήμιο Alberta.
Ανοσολογία.

Δέσποινα Αλεξανδράκη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Διδακτορικό 1982, Πανεπιστήμιο Harvard.
Μοριακή αναπτυξιακή βιολογία, Μοριακή γενετική, Γονιδιακή δομή και ρύθμιση στις ζύμες.

Γεώργιος Γαρίνης, Καθηγητής, Διδακτορικό 2001, Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Μοριακή γενετική ποντικού-Γήρανση, Καρκίνος και μακροβιότητα.

Χρήστος Δελιδάκης, Καθηγητής, Διδακτορικό 1988, Πανεπιστήμιο Harvard.
Μοριακή βιολογία δροσόφιλας - Νευρογενετική.

Γεώργιος Ζάχος, Αναπληρωτής Καθηγητής, Διδακτορικό 1997, Πανεπιστήμιο Κρήτης.
Κυτταρική βιολογία, Κυτταρικός κύκλος και διαίρεση, Μηχανισμοί καρκινογένεσης, Σημεία ελέγχου.

Μιχαήλ Κοκκινίδης, Καθηγητής, Διδακτορικό 1981, Max Planck Institut fur Biochemie.
Κρυσταλλογραφία μακρομορίων, Δομές μακρομορίων, Μηχανική πρωτεϊνών, Βιοϋπολογιστική βιολογία, Μοριακά γραφικά, Εφαρμογές H/Y στη βιολογία.

Χαράλαμπος Σπηλιανάκης, Αναπληρωτής Καθηγητής, Διδακτορικό 2003, Πανεπιστήμιο Κρήτης.
Βιοχημεία, Μοριακή ανοσολογία, Μεταγραφική ρύθμιση ανοσοποιητικού, Πυρηνική οργάνωση χρωμοσωμάτων, επιγενετική.

Δημήτρης Τζαμαρίας, Αναπληρωτής Καθηγητής, Διδακτορικό 1990, Πανεπιστήμιο Κρήτης.
Βιοχημεία, Μοριακή βιολογία, Δομή χρωματίνης, Μεταγραφική ρύθμιση, Επιγενετική Κληρονομικότητα.

Ευθυμία Τσαγρή, Μόνιμη Επίκουρη Καθηγήτρια, Διδακτορικό 1987, Πανεπιστήμιο Giessen.
Μοριακή βιολογία φυτών, Ιολογία φυτών.

Γεώργιος Χαλεπάκης, Καθηγητής, Διδακτορικό 1988, Πανεπιστήμιο Marburg.
Βιολογία κυττάρου.

Χριστόφορος Νικολάου, Επίκουρος Καθηγητής, Διδακτορικό 2005, Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.
Υπολογιστική βιολογία-Βιοπληροφορική, Γονιδιωματική, Δομή και οργάνωση της χρωματίνης.

ΤΟΜΕΑΣ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ, ΠΛΗΘΥΣΜΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ

Ο Τομέας αυτός καλύπτει τα γνωστικά αντικείμενα της Ζωολογίας, Βοτανικής, Οικολογίας, Φυσιολογίας, Θαλάσσιας Βιολογίας και ασχολείται κυρίως με τη βιολογία οργανισμών, πληθυσμών και περιβάλλοντος. Τα μέλη του Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού και άλλοι διδάσκοντες του Τομέα καθώς και οι περιοχές ερευνητικής τους δραστηριότητας είναι:

Κρίτων Καλαντίδης, Αναπληρωτής Καθηγητής, Διδακτορικό 1995, Πανεπιστήμιο Nottingham.
Μοριακή και αναπτυξιακή Βιολογία Φυτών.

Κυριάκος Κοτζαμπάσης, Καθηγητής, Διδακτορικό 1987, Πανεπιστήμιο Marburg.
Βιοχημεία και φυσιολογία φυτικών οργανισμών, Φωτοσύνθεση και βιοενεργητική, Φωτοβιολογία.

Γεώργιος Κουμουνδούρος, Αναπληρωτής Καθηγητής, Διδακτορικό 1998, Πανεπιστήμιο Κρήτης.
Θαλάσσια βιολογία – Βιολογία ιχθύων.

Εμμανουήλ Λαδουκάκης, Επίκουρος Καθηγητής, Διδακτορικό 2001, Πανεπιστήμιο Κρήτης.
Εξελικτική ζωολογία.

Κωνσταντία Λύκα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Διδακτορικό 1996, Πανεπιστήμιο Tennessee.
Βιομαθηματικά.

Μωϋσής Μυλωνάς, Καθηγητής, Διδακτορικό 1983, Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.
Οικολογία, Νησιωτικά οικοσυστήματα, Ζωογεωγραφία και ζωολογία.

Μιχαήλ Παυλίδης, Καθηγητής, Διδακτορικό 1990, Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.
Βιολογία- Οικολογία θαλάσσιων οργανισμών, Φυσιολογία - Ενδοκρινολογία Ιχθύων.

Νικόλαος Πουλακάκης, Αναπληρωτής Καθηγητής, Διδακτορικό 2005, Πανεπιστήμιο Κρήτης.
Συστηματική ζωολογία, μοριακή φυλογένεση, Φυλογεωγραφία και γενετική διαχείριση ζωικών οργανισμών, Αρχαίο DNA (aDNA).

Στέργιος Πυρίντος, Αναπληρωτής Καθηγητής, Διδακτορικό 1993, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Οικολογία φυτών, Οικολογία και διαχείριση χερσαίων οικοσυστημάτων, Διαχείριση σπάνιων και ενδημικών φυτών, Βιοπαρακολούθηση ρύπανσης, Εκτίμηση περιβαλλοντικών κινδύνων.

Κυριακή Σιδηροπούλου, Επίκουρη Καθηγήτρια, Διδακτορικό 2003, Πανεπιστήμιο Rosalind Franklin.

Μηχανισμοί μνήμης και μάθησης στο σύστημα ανταμοιβής του εγκεφάλου. Ηλεκτροφυσιολογικές ιδιότητες νευρώνων, Υπολογιστικές νευροεπιστήμες.

ΤΟΜΕΑΣ ΒΙΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ

Ο Τομέας αυτός ασχολείται με εφαρμογές της βιολογίας και βιολογικών διεργασιών στη μηχανική και τεχνολογία, στο περιβάλλον και στην ιατρική.

Τα μέλη του Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού και άλλοι διδάσκοντες του Τομέα καθώς και οι περιοχές ερευνητικής τους δραστηριότητας είναι:

Ηλέκτρα Γκιζελή, Καθηγήτρια, Διδακτορικό 1993, Πανεπιστήμιο Cambridge.

Βιο-Nano-τεχνολογία- Βιοαισθητήρες.

Ιωάννης Καρακάσης, Καθηγητής, Διδακτορικό 1991, Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Θαλάσσια Οικολογία.

Μαρουδών Κεντούρη, Καθηγήτρια, Διδακτορικό 1978, Universite des Sciences et Techniques du Languedoc, Montpellier.

Ιχθυοκαλλιέργειες, Συμπεριφορά ψαριών υπό ελεγχόμενες συνθήκες.

Βασίλειος Μπουριώτης, Καθηγητής, Διδακτορικό 1980, Πανεπιστήμιο Liverpool.

Ενζυμική βιοτεχνολογία.

3. Πρόγραμμα Σπουδών

Το Πρόγραμμα Σπουδών καταρτίστηκε από την Επιτροπή Προπτυχιακών Σπουδών (**ΕΠΣ**) του Τμήματος Βιολογίας με βάση την αρχή ότι ο Βιολόγος, πριν από κάθε εξειδίκευση, πρέπει να γνωρίζει τη δομή, λειτουργία και εξέλιξη της ζωής στα πέντε επίπεδα οργάνωσης: μόρια, κύτταρα, οργανισμούς, πληθυσμούς και οικοσυστήματα και ακόμη ότι πρέπει να έχει επαρκή γνώση βασικών εννοιών, Φυσικής, Χημείας και Μαθηματικών των θετικών επιστημών.

Για τη διευκόλυνση των φοιτητών σχετικά με τυχόν απορίες ως προς το πρόγραμμα σπουδών και τα μαθήματα επιλογής έχουν οριστεί 3 Σύμβουλοι Καθηγητές στους οποίους μπορούν να απευθύνονται.

Για το ακαδημαϊκό έτος 2017-18 Σύμβουλοι Καθηγητές έχουν οριστεί οι κ.κ. Κ. Κοτζαμπάσης, Ε. Αθανασάκη και Δ. Τζαμαριάς.

3.1 Δομή του Προγράμματος

Το πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνει έναν αριθμό μαθημάτων που καλύπτουν το ευρύτερο γνωστικό αντικείμενο της βιολογίας και που παρέχουν στους φοιτητές υψηλού επιπέδου γνώσεις σε σύγχρονα θέματα της Μοριακής, Κυτταρικής, Πληθυσμιακής και Οργανισμικής Βιολογίας (μαθήματα κορμού).

Στο 4ο εξάμηνο σπουδών και αφού οι φοιτητές έχουν λάβει τις παραπάνω απαραίτητες γενικές γνώσεις, επιλέγουν μία εκ των δύο κατευθύνσεων του προγράμματος και υποχρεούνται να παρακολουθήσουν όλα τα υποχρεωτικά μαθήματα της επιλεγμένης κατεύθυνσης καθώς και να διαλέξουν μια σειρά μαθημάτων επιλογής.

Οι **κατευθύνσεις** (απόφαση υπ. Αριθμ. 66442Α/Β1, ΦΕΚ 1658/12-11-2003) συγκροτούν δύο θεματικές περιοχές επιμέρους γνωστικών αντικειμένων αιχμής της επιστήμης της Βιολογίας και είναι:

A. Βιομοριακών Επιστημών και Βιοτεχνολογίας

(Μοριακή Κατεύθυνση)

B. Περιβαλλοντικής Βιολογίας και Διαχείρισης Βιολογικών Πόρων

(Περιβαλλοντική Κατεύθυνση)

Για τη λήψη πτυχίου, η συμπλήρωση των Πιστωτικών Μονάδων, European Credit Transfer and Accumulation System (**ECTS**) (τουλάχιστον **240**) γίνεται από τα μαθήματα κορμού, τα υποχρεωτικά μαθήματα κατεύθυνσης και μαθήματα επιλογής. Οι φοιτητές μπορούν να ζητήσουν να αλλάξουν κατεύθυνση κατά τη διάρκεια των σπουδών τους με την προϋπόθεση να εναρμονιστούν με τις απαιτήσεις της εκάστοτε κατεύθυνσης.

Σημειώνεται ότι η επιλεγείσα κατεύθυνση αναγράφεται στο ενιαίο πτυχίο Βιολογίας που παρέχει το Τμήμα.

3.2 Κατηγορίες Μαθημάτων

Μαθήματα Κορμού

Υπάρχουν **32** μαθήματα κορμού (συμπεριλαμβάνονται τα Αγγλικά I, II, III, IV) τα οποία είναι υποχρεωτικά για όλους τους φοιτητές ανεξαρτήτως κατεύθυνσης. Από αυτά, τα 21 προσφέρονται στα 3 πρώτα εξάμηνα σπουδών, ενώ τα υπόλοιπα κατανέμονται στο 4^ο, 5^ο και 6^ο εξάμηνο σπουδών. Το μάθημα της Αγγλικής Γλώσσας διδάσκεται τρεις (3) ώρες την εβδομάδα σε προοδευτική σειρά τεσσάρων εξαμήνων που αντιστοιχούν στις βαθμίδες I, II, III, IV. Τα επίπεδα Αγγλικών I και III προσφέρονται στο χειμερινό εξάμηνο ενώ τα επίπεδα II και IV στο εαρινό εξάμηνο.

*Ο αριθμός των Πιστωτικών Μονάδων (ECTS) που αντιστοιχεί στα μαθήματα κορμού είναι συνολικά **135 ECTS**.*

Για την εγγραφή στα μαθήματα επιλογής, απαραίτητη προϋπόθεση είναι η επιτυχής παρακολούθηση σε πέντε (5) από τα επόμενα οκτώ (8) μαθήματα κορμού που είναι: *Εισαγωγή στη Ζωολογία, Κυτταρική Βιολογία, Δομή και Λειτουργία Φυτικών Οργανισμών, Βιοχημεία I, Οργανική Χημεία, Γενετική I, Μικροβιολογία και Οικολογία.*

Αυτά αποτελούν τα **μαθήματα κύκλου σπουδών**.

Με τη συμπλήρωση του κύκλου σπουδών οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα να δηλώνουν μαθήματα επιλογής και μαθήματα ελεύθερης επιλογής του Τμήματος, καθώς και μαθήματα που προσφέρονται από άλλα Τμήματα, από το 3^ο εξάμηνο σπουδών. Όσοι φοιτητές δεν έχουν συμπληρώσει τον κύκλο σπουδών στο 3^ο εξάμηνο, μπορούν εκτός των υποχρεωτικών μαθημάτων του Τμήματος να δηλώνουν και μαθήματα από άλλα Τμήματα (δείτε κατηγορία γ).

Μαθήματα Κατεύθυνσεων

Τα μαθήματα χωρίζονται στις παρακάτω κατηγορίες:

α) Υποχρεωτικά Μαθήματα Κατεύθυνσης

Τα μαθήματα αυτά είναι υποχρεωτικά για την κάθε κατεύθυνση: **8** υποχρεωτικά μαθήματα για την κατεύθυνση Βιομοριακών Επιστημών και Βιοτεχνολογίας και **4** υποχρεωτικά μαθήματα για την κατεύθυνση Περιβαλλοντικής Βιολογίας και Διαχείρισης Βιολογικών Πόρων. Οι φοιτητές μπορούν να δηλώνουν μαθήματα υποχρεωτικά κατεύθυνσης μόνο στο εξάμηνο σπουδών που αντιστοιχούν (όπως και τα μαθήματα κορμού).

*Ο αριθμός των Πιστωτικών Μονάδων (ECTS) που αντιστοιχεί στα υποχρεωτικά μαθήματα κατεύθυνσης είναι **43 ECTS** για την Μοριακή Κατεύθυνση και **16 ECTS** για την Περιβαλλοντική Κατεύθυνση. Οι υπόλοιπες Πιστωτικές Μονάδες (ECTS) [$240-(135+43)=62$ ή $240-(135+16)=89$] αντιστοιχούν σε μαθήματα επιλογής (δείτε παρακάτω β, γ).*

β) Μαθήματα Επιλογής Κατεύθυνσης

Κάθε κατεύθυνση προσφέρει έναν αριθμό μαθημάτων επιλογής, ενώ υπάρχουν και μαθήματα επιλογής που είναι κοινά και για τις δύο κατευθύνσεις.

γ) Μαθήματα από άλλα Τμήματα - Ξένες Γλώσσες και μαθήματα άλλης Κατεύθυνσης (υποχρεωτικά και επιλογής)

Μαθήματα ελεύθερης επιλογής θεωρούνται μόνο τα μαθήματα επιλογής ή υποχρεωτικά που προσφέρονται από την άλλη κατεύθυνση.

Μαθήματα εκτός Τμήματος Βιολογίας θεωρούνται και τα παρακάτω:

- Μαθήματα που προσφέρουν άλλα Τμήματα όπως αυτά περιγράφονται στον Οδηγό Σπουδών των άλλων Τμημάτων.
- Άλλες ξένες γλώσσες πλην της Αγγλικής (Γαλλικά, Γερμανικά, Ισπανικά, Ρώσικα), που προσφέρονται από άλλα Τμήματα της Σχολής Θετικών και Τεχνολογικών Επιστημών. Οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα να κατοχυρώσουν μόνο μία ξένη γλώσσα από αυτές, που προσφέρονται σε ένα, δύο, τρία, ή και τέσσερα επίπεδα (1 ΔΜ ή 2 ECTS ανά μάθημα, μέγιστος αριθμός που μπορεί να συγκεντρώσει ο φοιτητής 4 ΔΜ ή 8 ECTS).

*Από τα **240 ECTS** που απαιτούνται για την απόκτηση πτυχίου, το πολύ **32 ECTS** μπορεί να προέρχονται από μαθήματα επιλογής ή υποχρεωτικά από την άλλη κατεύθυνση, εκ των οποίων μόνο τα **18 ECTS** μπορεί να είναι από άλλα Τμήματα.*

δ) Πτυχιακή Εργασία/Τριμηνιαίο Εργαστηριακό Μάθημα/Ανάθεση Ύλης/Πρακτική Άσκηση

Τα παρακάτω μαθήματα συγκαταλέγονται επίσης στα μαθήματα επιλογής:

Πτυχιακή εργασία: Η εκπόνηση πτυχιακής εργασίας, τουλάχιστον εξαμηνιαίας διάρκειας, διενεργείται από το 7^ο εξάμηνο σπουδών, αλλά μπορεί να αρχίσει με τη λήξη των μαθημάτων του 6^{ου} εξαμήνου και ισοδυναμεί με **20 ECTS**. Η εκπόνηση πτυχιακής εργασίας μπορεί να αρχίζει κατ' εξαίρεση από το 6^ο εξάμηνο, μόνο σε αυστηρά δικαιολογημένες περιπτώσεις και μετά από συνεννόηση με το διδάσκοντα που την επιβλέπει. Σύμφωνα με την από 2/10/2014 απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, για τη δήλωση της πτυχιακής εργασίας οι φοιτητές επιτρέπεται να οφείλουν έως και πέντε (5) το πολύ από τα υποχρεωτικά μαθήματα Κορμού και Κατεύθυνσης.

Η εκπόνηση πτυχιακής εργασίας μπορεί να γίνει σε εργαστήριο μέλους ΔΕΠ του Τμήματος Βιολογίας ή άλλου Τμήματος του Πανεπιστημίου Κρήτης ή συνεργαζόμενου Ινστιτούτου σε θεματική περιοχή που να είναι σύμφωνη με την κατεύθυνση του προγράμματος σπουδών στην οποία εντάσσεται ο φοιτητής. Σύμφωνα με την από 2/10/2014 απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, επιτρέπεται η εκπόνηση πτυχιακής εργασίας και εκτός Ηρακλείου, υπό τις παρακάτω προϋποθέσεις:

1. Να υπάρχει συνάφεια με τις ερευνητικές δραστηριότητες τουλάχιστον ενός μέλους ΔΕΠ του Τμήματος.
2. Να κάνει αίτηση ο καθηγητής/τρια του Τμήματος Βιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης σε πλαίσιο επιστημονικής συνεργασίας με το Ίδρυμα εκτός Ηρακλείου που πρόκειται να πραγματοποιηθεί η πτυχιακή εργασία.
3. Να μη δηλώνονται, στο εξάμηνο που εκπονείται η πτυχιακή εργασία, νέα μαθήματα από το φοιτητή.

Η έναρξη εκπόνησης πτυχιακής εργασίας εκτός του Τμήματος Βιολογίας απαιτεί προηγούμενη έγκριση από την Επιτροπή Προπτυχιακών Σπουδών (ΕΠΣ) και τη Συνέλευση του Τμήματος Βιολογίας. Ως εκ τούτου οι αντίστοιχες αιτήσεις θα πρέπει να κατατίθενται στη Γραμματεία του Τμήματος πριν την έναρξη των δηλώσεων μαθημάτων, στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου. Στην αίτηση των φοιτητών προς την ΕΠΣ θα πρέπει να αναγράφεται το μέλος ΔΕΠ ή ο Ερευνητής του Εργαστηρίου υποδοχής και το υπεύθυνο μέλος ΔΕΠ από το Τμήμα Βιολογίας, οι οποίοι και συνυπογράφουν. Επίσης θα πρέπει να αναφέρεται ο τίτλος της πτυχιακής εργασίας καθώς και περίληψη του ερευνητικού θέματος με το οποίο πρόκειται να ασχοληθούν.

Σύμφωνα με την από 14/1/2015 απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος είναι υποχρεωτική η δημόσια παρουσίαση της πτυχιακής εργασίας, τρεις ή τέσσερις εβδομάδες πριν την ορκωμοσία, παρουσία του επιβλέποντα και συνεπιβλέποντα (στην περίπτωση πτυχιακής εργασίας εκτός Τμήματος).

Η παρουσίαση της πτυχιακής εργασίας του φοιτητή θα πρέπει να γίνεται με τη σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντα Καθηγητή.

Αντίγραφο της πτυχιακής εργασίας κατατίθεται υποχρεωτικά στη γραμματεία του Τμήματος σε ηλεκτρονική μορφή.

Ο τελικός βαθμός της Πτυχιακής Εργασίας που πραγματοποιείται εκτός Τμήματος θα προκύπτει από:

- 1) Το βαθμό του μέλους ΔΕΠ (ή Ερευνητή) εκτός Τμήματος με συμμετοχή 2/3 και
- 2) Το βαθμό του μέλους ΔΕΠ του Τμήματος Βιολογίας με συμμετοχή 1/3, μετά από τη δημόσια παρουσίαση.

Κάθε μέλος ΔΕΠ του Τμήματος Βιολογίας επιτρέπεται να επιβλέπει μέχρι και πέντε (5) πτυχιακές εργασίες εκτός Τμήματος ανά πάσα στιγμή (η πτυχιακή ολοκληρώνεται με τη βαθμολόγησή της).

Κάθε Ερευνητής ή μέλος ΔΕΠ εκτός Τμήματος Βιολογίας επιτρέπεται να επιβλέπει μέχρι και δύο (2) πτυχιακές εργασίες του Τμήματος Βιολογίας ανά πάσα στιγμή.

Τριμηνιαίο Εργαστηριακό Μάθημα: Τα ερευνητικά εργαστήρια των μελών ΔΕΠ του Τμήματος Βιολογίας μπορούν να δέχονται τους φοιτητές μετά το 4^ο εξάμηνο σπουδών για εκμάθηση εργαστηριακών τεχνικών, εκπόνηση μικρών ερευνητικών εργασιών και προσπάθεια σύνδεσης της θεωρητικής γνώσης με την τεχνική εφαρμογή σε θεματολογία που άπτεται αυτής της κατεύθυνσης του φοιτητή. Το τριμηνιαίο εργαστηριακό μάθημα είναι ανεξάρτητο μάθημα επιλογής και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να αποτελεί μέρος της πτυχιακής εργασίας του φοιτητή. Η ελάχιστη παρουσία του φοιτητή στο εργαστήριο είναι 8 ώρες την εβδομάδα. Ο κάθε φοιτητής μπορεί να παρακολουθήσει μόνο ένα Τριμηνιαίο Εργαστηριακό Μάθημα κατά τη διάρκεια των σπουδών του, μετά από συνεννόηση με ένα μέλος ΔΕΠ του Τμήματος.

Το τριμηνιαίο εργαστηριακό μάθημα θα πρέπει να δηλώνεται στην αρχή του εξαμήνου μαζί με τη δήλωση των υπολοίπων μαθημάτων και θα πρέπει να λαμβάνεται υπ' όψη ότι κάθε ερευνητικό εργαστήριο μέλους ΔΕΠ μπορεί να δεχθεί μέχρι 4 φοιτητές το εξάμηνο εφόσον δεν δημιουργείται λειτουργικό πρόβλημα (απόφαση Συνέλευσης Τμήματος 17/12/2009). Η αναγνώριση του μαθήματος επιτυγχάνεται

αφού ο επιβλέπων καθηγητής έχει ελέγξει την τελική έκθεση της ερευνητικής εργασίας και έχει παραδώσει βαθμολογία, η οποία αποτελεί και τη βαθμολογία του κατ' επιλογήν μαθήματος.

Μάθημα Ανάθεσης Ύλης: Οι φοιτητές, μετά από συνεννόηση με διδάσκοντα – μέλος ΔΕΠ του Τμήματος Βιολογίας, μπορούν να αναλαμβάνουν τη βιβλιογραφική ανάλυση ενός θέματος και τη συγγραφή μιας εργασίας βάσει της οποίας θα αξιολογηθούν από τον υπεύθυνο διδάσκοντα. Το μάθημα αυτό θα πρέπει να δηλώνεται στην αρχή του εξαμήνου μαζί με τη δήλωση των υπολοίπων μαθημάτων. Η αναγνώριση του μαθήματος επιτυγχάνεται αφού ο επιβλέπων καθηγητής έχει ελέγξει την τελική έκθεση και έχει παραδώσει βαθμολογία στη Γραμματεία του Τμήματος, η οποία αποτελεί και τη βαθμολογία του κατ' επιλογήν μαθήματος.

Πρακτική Άσκηση (εφόσον υπάρχει επαρκής χρηματοδότηση): Ο όρος «Πρακτική Άσκηση», υποδηλώνει τη δυνατότητα που έχουν οι φοιτητές μετά το 4^ο εξάμηνο να απασχοληθούν σε εξωπανεπιστημιακούς τεχνολογικούς φορείς με σκοπό να συνδέσουν τη γνώση και την πρακτική εφαρμογή σε επιχειρήσεις, τεχνολογικά ιδρύματα, διαγνωστικά κέντρα κλπ. Το Τμήμα Βιολογίας αναγνωρίζει διάρκεια Πρακτικής Άσκησης 3 μηνών. Για κάθε πρακτική άσκηση με διάρκεια 3 μήνες, εκτός του Τμήματος Βιολογίας, όπως αυτό καθορίζεται από το πρόγραμμα «Πρακτική Άσκηση Φοιτητών Βιολογίας», οι φοιτητές μπορούν να αναγνωρίζουν **3 ECTS** χωρίς βαθμολογία (απόφαση Συνέλευσης Τμήματος 5/7/2011). Η αναγνώριση γίνεται μετά από αίτηση του ενδιαφερόμενου στην ΕΠΣ με τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

Έχει παραδώσει: (1) την τελική έκθεση της Πρακτικής Άσκησης, (2) το ημερολόγιο εργασιών της Πρακτικής Άσκησης, (3) το δελτίο αξιολόγησης υπεύθυνου από τον φορέα της Πρακτικής Άσκησης, (4) την αξιολόγηση της Πρακτικής Άσκησης από τον επόπτη μέλος ΔΕΠ και (5) το ερωτηματολόγιο του φοιτητή. Αναγνώριση μονάδων δεν γίνεται σε περίπτωση που η πρακτική άσκηση αποτελεί μέρος πτυχιακής εργασίας. Τα κριτήρια επιλογής των φοιτητών για την πρακτική άσκηση με σειρά σημαντικότητας είναι τα ακόλουθα:

1. Να έχουν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις τους με τα μαθήματα κύκλου.
2. Να βρίσκονται στο 4^ο έτος σπουδών. Ακολουθούν αυτοί που είναι στο 5^ο ή σε μεγαλύτερα έτη και αυτοί που είναι στο τρίτο έτος.
3. Ο μεγαλύτερος αριθμός επιτυχώς εξετασθέντων μαθημάτων.
4. Ο μεγαλύτερος μέσος όρος στα μαθήματα που έχουν εξετασθεί επιτυχώς.

Η αξιολόγηση των φοιτητών γίνεται από την επιτροπή αξιολόγησης η οποία αποτελείται από τον Πρόεδρο, και τον Αναπληρωτή Πρόεδρο του Τμήματος, καθώς και από τον Επιστημονικά Υπεύθυνο για την Πρακτική Άσκηση.

Η περίοδος ενστάσεων είναι πέντε εργάσιμες ημέρες μετά την ανακοίνωση της λίστας των επιτυχόντων. Οι εντάσεις εξετάζονται αρχικά από την επιτροπή αξιολόγησης και αν επιμένει ο φοιτητής εξετάζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος.

Σύμφωνα με την από 14/10/2010 απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος τα μαθήματα επιλογής Πτυχιακή, Πρακτική Άσκηση και Τριμηνιαίο Εργαστηριακό Μάθημα δεν επιτρέπεται να δηλώνονται ταυτόχρονα.

4. Κανονισμός Σπουδών

4.1 Μαθήματα ανά Εξάμηνο

Στην αρχή του ακαδημαϊκού έτους προσδιορίζονται επακριβώς τα προσφερόμενα ανά εξάμηνο (χειμερινό και εαρινό) μαθήματα. Κατά τη διάρκεια των τριών (3) πρώτων εξαμήνων σπουδών, οι φοιτητές εγγράφονται σε **18** υποχρεωτικά μαθήματα κοινά και για τις δύο κατευθύνσεις και σε **3** μαθήματα Αγγλικής γλώσσας. Στο 4^ο εξάμηνο εγγράφονται σε ακόμη ένα μάθημα Αγγλικής γλώσσας. Στο 4^ο εξάμηνο, οι φοιτητές έχοντας λάβει τη γενική γνώση που θεωρείται απαραίτητη βάση για ένα Βιολόγο, καλούνται να επιλέξουν την κατεύθυνση που αντιστοιχεί στα επιστημονικά τους ενδιαφέροντα. Οι φοιτητές στο 4^ο, 5^ο και 6^ο εξάμηνο σπουδών εγγράφονται τόσο στα κοινά υποχρεωτικά μαθήματα των δύο κατευθύνσεων όσο και στα υποχρεωτικά μαθήματα κατεύθυνσης.

Για την εγγραφή στα μαθήματα επιλογής ισχύουν όλοι οι κανονισμοί που αναφέρθηκαν παραπάνω (Κεφάλαιο 3.2).

Σε κάθε εξάμηνο επιτρέπεται να δηλώνονται μαθήματα από προηγούμενα εξάμηνα, στα οποία δεν έχουν εξεταστεί επιτυχώς οι φοιτητές, ενώ τα μαθήματα που δηλώνονται για πρώτη φορά (υποχρεωτικά, επιλογής, ελεύθερης επιλογής, μαθήματα εκτός Τμήματος), δεν θα πρέπει να ξεπερνούν τα 35 ECTS συνολικά. Επιπλέον των 35 ECTS υπολογίζονται αυτά της πρακτικής άσκησης εφόσον πραγματοποιείται

κατά τους θερινούς μήνες, και τα μαθήματα που αφορούν στο πιστοποιητικό παιδαγωγικής και διδακτικής επάρκειας.

Οι φοιτητές που αποδεδειγμένα εργάζονται εκτός των σπουδών τους, τουλάχιστον 20 ώρες την εβδομάδα, δύνανται να εγγράφονται ως φοιτητές μερικής φοίτησης, ύστερα από αίτησή τους που εγκρίνεται από την Κοσμητεία της Σχολής.

4.2 Αξιολόγηση-Εξετάσεις

Η αξιολόγηση των φοιτητών, απαραίτητο μέρος της εκπαιδευτικής διαδικασίας, είναι συνεχής και εξελίσσεται σε όλη τη χρονική διάρκεια του εξαμήνου. Ο υπεύθυνος του μαθήματος έχει την απόλυτη ευθύνη για την επιλογή του τρόπου ελέγχου της επίδοσης των φοιτητών, καθώς επίσης για τη βαθμολογία και για την έκδοση των αποτελεσμάτων. Συγκεκριμένα, τα στοιχεία για την αξιολόγηση των φοιτητών συγκεντρώνονται από γραπτές εργασίες και παρουσιάσεις εργασιών που απαιτούνται σε κάποια μαθήματα, από γραπτή εξέταση που διενεργείται κατά περίπτωση (πρόοδο), από την εργαστηριακή επίδοση και την αντίστοιχη δεξιότητα του φοιτητή και από τα αποτελέσματα των επίσημων εξετάσεων. Τα ακριβή χαρακτηριστικά της εξεταστικής διαδικασίας (αριθμός εξετάσεων, συχνότητα, τρόπος ελέγχου και αξιολόγησης των επιδόσεων των φοιτητών) προσδιορίζονται για κάθε μάθημα από τον υπεύθυνο διδάσκοντα στην αρχή του εξαμήνου. Οι εξετάσεις πραγματοποιούνται βάσει του [Κανονισμού Διεξαγωγής Εξετάσεων](#), το πλήρες κείμενο του οποίου βρίσκεται στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

Τελικές εξετάσεις

Μετά τη λήξη των μαθημάτων κάθε διδακτικού εξαμήνου ακολουθεί μια εξεταστική περίοδος, τριών εβδομάδων (η διάρκεια ρυθμίζεται με απόφαση της Κοσμητείας της Σχολής) κατά την οποία οι φοιτητές εξετάζονται γραπτώς. Έτσι ολοκληρώνεται η διαδικασία αξιολόγησης των φοιτητών. Σε περίπτωση αποτυχίας σε κάποιο μάθημα στην εξεταστική περίοδο του διδασκόμενου ακαδημαϊκού εξαμήνου, ο φοιτητής μπορεί να επανεξεταστεί κατά την επαναληπτική εξεταστική περίοδο (τον Σεπτέμβριο του ίδιου ακαδημαϊκού έτους). Η βαθμολογία των επιδόσεων των φοιτητών ορίζεται με βάση τη δεκάβαθμη κλίμακα (0 έως 10). Επιτυχής θεωρείται η εξέταση, εάν ο φοιτητής βαθμολογηθεί τουλάχιστον με το βαθμό πέντε (5).

Σύμφωνα με την από 22/7/2017 Συνέλευση του του Τμήματος θα παρέχεται σε επί πτυχίω φοιτητές του όγδοου (Η') ή μεγαλύτερων εξαμήνων η δυνατότητα να εξετασθούν μία μόνο φορά σε μαθήματα που είχαν εγγραφεί κατά το τελευταίο εαρινό εξάμηνο της φοίτησής τους - τα οποία δεν θα ξεπερνούν τον αριθμό των τριών (3) μαθημάτων - εντός τεσσάρων (4) εβδομάδων από τη λήξη της εξεταστικής περιόδου του Ιανουαρίου. Διευκρινίζεται ότι δεν μπορεί να γίνει χρήση της παραπάνω διάταξης από φοιτητές οι οποίοι έχουν υποχρεώσεις σε μαθήματα Χειμερινού Εξαμήνου καθώς και για αναβαθμολόγηση μαθημάτων.

Αναβαθμολόγηση

Ο φοιτητής έχει δικαίωμα να κάνει αναβαθμολόγηση τόσο σε μαθήματα παλαιότερων ετών, όσο και σε μαθήματα του τρέχοντος ακαδημαϊκού έτους. Για αναβαθμολόγηση μαθημάτων παλαιότερων ακαδημαϊκών ετών, ο φοιτητής θα πρέπει να δηλώσει τα μαθήματα προς αναβαθμολόγηση στη Γραμματεία, την περίοδο που γίνονται οι δηλώσεις των μαθημάτων κάθε εξαμήνου, ώστε να μπορεί να συμμετάσχει στην αντίστοιχη εξαμηνιαία εξεταστική περίοδο, καθώς και στην εξεταστική του Σεπτεμβρίου. Στην περίπτωση που ένας φοιτητής θέλει να αναβαθμολογήσει μάθημα του τρέχοντος ακαδημαϊκού έτους, δεν χρειάζεται να το δηλώσει στη Γραμματεία και μπορεί να το αναβαθμολογήσει στην εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου.

Με την αίτηση-δήλωση για αναβαθμολόγηση του μαθήματος ο αρχικός βαθμός διαγράφεται και ισχύει αυτός της αναβαθμολόγησης. Αυτό σημαίνει ότι εάν ο φοιτητής/τρια δεν προσέλθει στην εξέταση, ή δεν εξεταστεί επιτυχώς στο μάθημα, στο οποίο αιτήθηκε αναβαθμολόγηση, πρέπει να εξετάζεται σ' αυτό μέχρι η εξέταση να είναι επιτυχής.

Στους φοιτητές που επιθυμούν να βελτιώσουν τη βαθμολογία τους, ενώ θα μπορούσαν να ανακηρυχθούν πτυχιούχοι, το Τμήμα δίνει το δικαίωμα να κάνουν αίτηση για αναβαθμολόγηση και αναστολή της ανακήρυξής τους ως πτυχιούχων για μία εξεταστική περίοδο. Η αίτηση θα πρέπει να πρωτοκολλείται κατά την κατάθεση, να γίνεται ταυτοπροσωπία και να ζητείται το γνήσιο της υπογραφής.

4.3 Απόκτηση Πτυχίου

Προϋποθέσεις λήψης πτυχίου είναι η φοίτηση 8 διδακτικών εξαμήνων, η επιτυχής παρακολούθηση 36 υποχρεωτικών μαθημάτων για την κατεύθυνση Βιομοριακών Επιστημών και Βιοτεχνολογίας (για τους εισακτέους από το ακ. έτος 2011-12) ή 32 υποχρεωτικών μαθημάτων για την κατεύθυνση Περιβαλλοντικής

Βιολογίας και Διαχείρισης Βιολογικών Πόρων, 4 υποχρεωτικών εξαμηνιαίων μαθημάτων Αγγλικής γλώσσας και η συμπλήρωση τουλάχιστον **240 ECTS** (Πιστωτικών Μονάδων) και για τις δύο κατευθύνσεις.

4.4 Αποδεικτικό γνώσης πληροφορικής ή χειρισμού Η/Υ

Σύμφωνα με την από 14/9/2006 επιστολή του ΑΣΕΠ με αρ. πρωτ. 6449 προς το Πανεπιστήμιο Κρήτης, η πρόσληψη προσωπικού κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ στο δημόσιο με βάση το προσοντολόγιο, απαιτεί τη γνώση χειρισμού Η/Υ και συγκεκριμένα σε θέματα: α) επεξεργασίας κειμένου, β) υπολογιστικά φύλλα και γ) υπηρεσίες διαδικτύου.

Όπως προβλέπεται στο Π.Δ. 44/2005, άρθρο μόνο, παρ. 4 [Φ.Ε.Κ. 63/2005/ Α'] για την απόδειξη της γνώσης χειρισμού Η/Υ γίνονται αποδεκτά μεταξύ άλλων και:

«Τίτλοι σπουδών πανεπιστημιακής ή τεχνολογικής εκπαίδευσης, από την αναλυτική βαθμολογία των οποίων προκύπτει ότι, έχουν παρακολουθήσει τουλάχιστον τέσσερα μαθήματα υποχρεωτικά ή κατ' επιλογή, Πληροφορικής ή χειρισμού Η/Υ».

Στις από 18/6/2009 και 7/6/2012 Συνελεύσεις του Τμήματος Βιολογίας αποφασίστηκε να χορηγείται βεβαίωση γνώσης πληροφορικής ή χειρισμού Η/Υ βάσει των παρακάτω τεσσάρων (4) μαθημάτων:

Για τους φοιτητές που εισήχθησαν τα ακαδημαϊκά έτη 2002-2003 έως και 2010-11

ΒΙΟΛ-109	Κ-Χρήσεις του Η/Υ I (κοινό υποχρεωτικό μάθημα των δύο κατευθύνσεων)
ΒΙΟΛ-203	Κ-Οικολογία (κοινό υποχρεωτικό μάθημα των δύο κατευθύνσεων)
ΒΙΟΛ-209	Κ-Μέθοδοι Μικροβιολογίας και Βιοχημείας (κοινό υποχρεωτικό των δύο κατευθύνσεων)
ΒΙΟΛ-315	Μ-Υπολογιστική Βιολογία (Βιοπληροφορική) (υποχρεωτικό Μοριακής κατεύθυνσης)
ή ΒΙΟΛ-309	Π-Βιοστατιστική (υποχρεωτικό Περιβαλλοντικής κατεύθυνσης)

Για τους φοιτητές που εισήχθησαν από το ακαδημαϊκό έτος 2011-12

ΒΙΟΛ-109	Κ-Χρήσεις του Η/Υ I (κοινό υποχρεωτικό μάθημα των δύο κατευθύνσεων)
ΒΙΟΛ-204	Κ-Μέθοδοι στην Οικολογία (κοινό υποχρεωτικό μάθημα των δύο κατευθύνσεων)
ΒΙΟΛ-355	Κ-Μέθοδοι Ανάλυσης Φυσιολογικών Διεργασιών (κοινό υποχρεωτικό μάθημα των δύο κατευθύνσεων)
ΒΙΟΛ-315	Μ-Υπολογιστική Βιολογία (Βιοπληροφορική) (υποχρεωτικό Μοριακής κατεύθυνσης)
ή ΒΙΟΛ-309	Π-Βιοστατιστική (υποχρεωτικό Περιβαλλοντικής κατεύθυνσης)

4.5 Εκπαιδευτικές Εκδρομές

Εκπαιδευτικές εκδρομές πραγματοποιούνται στο πλαίσιο των μαθημάτων «Εργαστηριακό μάθημα Βιοποικιλότητα-Φυτά», «Εργαστήρια Θαλάσσιας Βιολογίας», «Μαθήματα Φυσικής Γεωγραφίας και Γεωμορφολογίας», «Εργαστηριακό μάθημα Πανίδα της Ελλάδας».

5. Τιμητικές Διακρίσεις- Υποτροφίες

Για τον υπολογισμό της σειράς κατάταξης των φοιτητών προκειμένου να τους απονεμηθούν τιμητικές διακρίσεις ή υποτροφίες λαμβάνονται υπόψη όλα τα υποχρεωτικά μαθήματα κατ' έτος πλην των Αγγλικών Ι, ΙΙ και ΙΙΙ. Ο υπολογισμός γίνεται με το άθροισμα των βαθμών των μαθημάτων επί τον συντελεστή βαρύτητας τους δια του αθροίσματος των συντελεστών βαρύτητας των μαθημάτων.

6. Προσφερόμενα Μαθήματα

Το Πρόγραμμα Σπουδών που ακολουθεί ισχύει για το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017. Σ' αυτό εντάσσονται οι εισακτέοι από το ακαδημαϊκό έτος 2011-12 και μετά.

6.1 Υποχρεωτικά Μαθήματα

Με **Κ** συμβολίζονται τα μαθήματα που είναι κοινά στις δύο κατευθύνσεις, με **Μ** συμβολίζονται τα μαθήματα της κατεύθυνσης Βιομοριακών Επιστημών και Βιοτεχνολογίας και με **Π** τα μαθήματα της κατεύθυνσης Περιβαλλοντικής Βιολογίας και Διαχείρισης Βιολογικών Πόρων. (**Ωρες**: αριθμός ωρών εβδομαδιαίως x αριθμός εβδομάδων ακαδημαϊκού εξαμήνου, **ΔΜ**: Διδακτικές Μονάδες).

Α' Εξάμηνο Μάθημα	Διδάσκοντες ΔΕΠ Μαθήματος	Ωρες**	ΔΜ	ECTS
ΒΙΟΛ-101 Κ-Εισαγωγή στη Ζωολογία	Μ. Παυλίδης, Ν. Πουλακάκης	4 X13	4	6
ΒΙΟΛ-102 Κ-Εργαστηριακό Μάθημα «Εισαγωγή στη Ζωολογία»	Ν. Πουλακάκης, Μ. Παυλίδης	3 X11	2	3

ΒΙΟΛ-103 Κ-Φυσική	Ι. Κορίνης (Τμήμα Φυσικής)	2 X13	3	4
ΒΙΟΛ-105 Κ-Γενική Χημεία	Α. Ρίζος (Τμήμα Χημείας)	4 X13	4	6
ΒΙΟΛ-107 Κ-Οργανική Χημεία	Η. Γκιζελή	4 X13	4	6
ΒΙΟΛ-109 Κ-Χρήσεις του Η/Υ και Βιολογικές Βάσεις Δεδομένων	Χ. Νικολάου	2 X13	2	2
ΒΙΟΛ-111 Κ-Αγγλικά Ι	Μ. Κουτράκη	3 X13	3	2

Β' Εξάμηνο Μάθημα	Διδάσκοντες ΔΕΠ Μαθήματος	Ώρες	ΔΜ	ECTS
ΒΙΟΛ-150 Κ-Κυτταρική Βιολογία	Γ. Χαλεπάκης	5* X13	4	6
ΒΙΟΛ-152 Κ-Δομή και Λειτουργία Φυτικών Οργανισμών	Κ. Κοτζαμπάσης	3 X13	3	4
ΒΙΟΛ-153 Κ-Εργαστηριακό Μάθημα «Δομή και Λειτουργική Οργάνωση Φυτικών Οργανισμών»	Κ. Κοτζαμπάσης	3 X11	2	3
ΒΙΟΛ-154 Κ-Βιοχημεία Ι	Χ. Σπηλιανάκης	4 X13	4	6
ΒΙΟΛ-156 Κ-Βιομαθηματικά	Κ. Λύκα	4 X13	4	6
ΒΙΟΛ-158 Κ-Αγγλικά ΙΙ	Μ. Κουτράκη	3 X13	3	2
ΒΙΟΛ-155 Κ-Γενικές Μέθοδοι Ταυτοποίησης και Ανάλυσης Βιολογικών Μακρομορίων	Δ. Τζαμαρίας, Χ. Σπηλιανάκης Κ. Κοτζαμπάσης	4 X11	2	3

Γ' Εξάμηνο Μάθημα	Διδάσκοντες ΔΕΠ Μαθήματος	Ώρες	ΔΜ	ECTS
ΒΙΟΛ-201 Κ-Μικροβιολογία (Δεν θα διδαχθεί στο χειμερινό εξάμηνο του ακ. έτους 2017-18)		4 X13	4	6
ΒΙΟΛ-203 Κ-Οικολογία	Σ. Πυρίντσος	4 X13	4	6
ΒΙΟΛ-204 Κ-Μέθοδοι στην Οικολογία	Σ. Πυρίντσος Χ. Νικολάου	3 X11	2	3
ΒΙΟΛ-205 Κ-Γενετική Ι	Χ. Δελιδάκης	5* X13	4	6
ΒΙΟΛ-207 Κ-Μοριακή Βιολογία	Ι. Παπαματθαίου	4 X13	4	6
ΒΙΟΛ-208 Κ-Γενικές Μέθοδοι Κυτταρικής και Γενετικής Ανάλυσης	Χ. Δελιδάκης, Β. Μπουριώτης	3 X11	2	3
ΒΙΟΛ-211 Κ- Αγγλικά ΙΙΙ	Μ. Κουτράκη	3 X13	3	3

Δ' Εξάμηνο Μάθημα	Διδάσκοντες ΔΕΠ Μαθήματος	Ώρες	ΔΜ	ECTS
ΒΙΟΛ-251 Κ- Μέθοδοι Λειτουργικής Ανάλυσης Βιολογικών Μακρομορίων	Γ. Γαρίνης, Β. Μπουριώτης, Ε. Αθανασάκη Κ. Κοτζαμπάσης	3 X12	2	3
ΒΙΟΛ-252 Μ-Βιοχημεία ΙΙ	Δ. Τζαμαρίας	4 X13	4	6
ΒΙΟΛ-254 Μ-Γενετική ΙΙ	Γ. Γαρίνης	3 X13	3	4
ΒΙΟΛ-256 Μ-Φυσικοχημεία	Κ. Πετράτος (ΙΤΕ), Δ. Άγγλος - Σ. Φαράντος (Τμήμα Χημείας)	4X13	4	6
ΒΙΟΛ-263 Κ-Εργαστηριακό Μάθημα «Βιοποικιλότητα-Ζώα»	Μ. Μυλωνάς Ν. Πουλακάκης, Γ. Κουμουνδούρος	3 X11	2	3
ΒΙΟΛ-257 Κ-Βιοποικιλότητα και Εξελικτική Οικολογία Φυτών	Σ. Πυρίντσος	3 X13	3	4
ΒΙΟΛ-259 Π-Εργαστηριακό Μάθημα «Βιοποικιλότητα-Φυτά»	Σ. Πυρίντσος	3 X11	2	3
ΒΙΟΛ-265 Κ-Θαλάσσια Βιολογία	Μ. Κεντούρη, Ι. Καρακάσης, Γ. Κουμουνδούρος	3 X13	3	4
ΒΙΟΛ-266 Π-Εργαστήρια Θαλάσσιας Βιολογίας	Ι. Καρακάσης, Μ. Παυλίδης, Γ. Κουμουνδούρος	3 X11	2	3
ΒΙΟΛ-258 Κ-Αγγλικά ΙV	Μ. Κουτράκη	3 X13	3	3

Ε' Εξάμηνο	Διδάσκοντες ΔΕΠ	Ώρες	ΔΜ	ECTS
------------	-----------------	------	----	------

Μάθημα	Μαθήματος			
ΒΙΟΛ-300 Κ-Ειδικές Μέθοδοι Ανάλυσης Κυτταρικών Διεργασιών	Δ. Αλεξανδράκη, Ε. Αθανασάκη, Κ. Κοτζαμπάσης, Γ. Ζάχος	3 X11	2	3
ΒΙΟΛ-303 Κ-Εξέλιξη	Ε. Λαδουκάκης	5* X13	4	6
ΒΙΟΛ-305 Μ-Ενζυμική Βιοτεχνολογία	Β. Μπουριώτης	4 X13	4	6
ΒΙΟΛ-307 Μ-Ανοσοβιολογία	Ε. Αθανασάκη	4 X13	4	6
ΒΙΟΛ-309 Π-Βιοστατιστική	Κ. Λύκα	4 X13	4	6
ΒΙΟΛ-313 Π-Βιογεωγραφία	Μ. Μυλωνάς, Ν. Πουλακάκης	3 X13	3	4
ΒΙΟΛ-311 Μ-Γενετική Ανθρώπου	Γ. Γαρίνης	3 X13	3	4

ΣΤ' Εξάμηνο Μάθημα	Διδάσκοντες ΔΕΠ Μαθήματος	Ώρες	ΔΜ	ECTS
ΒΙΟΛ-350 Κ-Αναπτυξιακή Βιολογία	Δ. Αλεξανδράκη	4 X13	4	6
ΒΙΟΛ-352 Μ-Βιοτεχνολογία	Μ. Κοκκινίδης Κ. Καλαντίδης	4 X13	4	6
ΒΙΟΛ-358 Κ-Φυσιολογία Φυτών	Κ. Α. Ρουμπελάκη-Αγγελάκη	3 X13	3	4
ΒΙΟΛ-355 Κ-Μέθοδοι Ανάλυσης Φυσιολογικών Διεργασιών	Κ. Κοτζαμπάσης, Κ. Σιδηροπούλου	4 X11	2	3
ΒΙΟΛ-357 Κ-Φυσιολογία Ζώων	Κ. Σιδηροπούλου	3 X13	3	4
ΒΙΟΛ-315 Μ-Υπολογιστική Βιολογία	Χ. Νικολάου	4* X13	4	5

* ώρες διδασκαλίας και φροντιστηρίου

** ώρες διδασκαλίας την εβδομάδα x αριθμό εβδομάδων

6.2 Μαθήματα Επιλογής

Στη συνέχεια αναφέρονται τα μαθήματα, που θα προσφερθούν κατά το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018 ως κατ' επιλογή για τις δύο κατευθύνσεις προκειμένου οι φοιτητές να συμπληρώσουν το πρόγραμμα σπουδών τους. Το είδος και ο αριθμός των προσφερομένων κατ' έτος μαθημάτων επιλογής, είναι δυνατόν να μεταβάλλονται κάθε ακαδημαϊκό έτος. Μαθήματα επιλογής υπάρχει η πιθανότητα να διδάσκονται στην Αγγλική Γλώσσα, εφόσον τα παρακολουθούν εισερχόμενοι φοιτητές του προγράμματος κινητικότητας Erasmus⁺.

Με **ΚΕ** συμβολίζονται τα μαθήματα επιλογής που είναι κοινά για τις δύο κατευθύνσεις, με **ΜΕ** συμβολίζονται τα μαθήματα επιλογής της κατεύθυνσης Βιομοριακών Επιστημών και Βιοτεχνολογίας και με **ΠΕ** τα μαθήματα επιλογής της κατεύθυνσης Περιβαλλοντικής Βιολογίας και Διαχείρισης Βιολογικών Πόρων.

6.2.1 Χειμερινό Εξάμηνο

α. Κατεύθυνση Βιομοριακών Επιστημών και Βιοτεχνολογίας				
Ζ' Εξάμηνο Μάθημα	Διδάσκοντες ΔΕΠ Μαθήματος	Ώρες**	ΔΜ	ECTS
ΒΙΟΛ-406 ΜΕ-Κρυσταλλογραφική Ανάλυση Βιολογικών Μακρομορίων	Μ. Κοκκινίδης	2 X13	2	4
ΒΙΟΛ-410 ΜΕ-RNA	Ε. Τσαγρή	2 X13	2	4
ΒΙΟΛ-412 ΜΕ-Κυτταρική Αύξηση, Πολλαπλασιασμός και Καρκίνος (Για τη λήψη του παραπάνω μαθήματος συνιστάται η επιτυχής παρακολούθηση των υποχρεωτικών μαθημάτων Κυτταρική Βιολογία, Μοριακή Βιολογία, Γενετική Ι και Γενετική ΙΙ)	Γ. Ζάχος	3 X13	3	4
ΒΙΟΛ-414 ΜΕ-Βιοχημεία της Επιγενετικής	Χ. Σπηλιανάκης	3 X13	3	4
β. Κατεύθυνση Περιβαλλοντικής Βιολογίας και Διαχείρισης Βιολογικών Πόρων				
Ζ' Εξάμηνο Μάθημα	Διδάσκοντες ΔΕΠ Μαθήματος	Ώρες	ΔΜ	ECTS
ΒΙΟΛ-413 ΠΕ-Ιχθυολογία	Μ. Παυλίδης	3 X13	3	4
ΒΙΟΛ-403 ΠΕ-Υδατοκαλλιέργειες	Μ. Κεντούρη	3 X13	3	4
ΒΙΟΛ-405 ΠΕ-Διαχείριση Χερσαίων Οικοσυστημάτων	Σ. Πυρίντσος	3 X13	3	4

(υποχρεωτικές παρακολουθήσεις) (Δεν θα διδαχθεί το ακ. έτος 2017-18)				
ΒΙΟΛ-465 ΠΕ-Πανίδα της Ελλάδας (Για τη λήψη του παραπάνω μαθήματος συνιστάται η επιτυχής παρακολούθηση του υποχρεωτικού μαθήματος Βιοποικιλότητα – Ζώα)	Μ. Μυλωνάς	3 X13	3	4
ΒΙΟΛ-409 ΠΕ-Θαλάσσια Ρύπανση (Το μάθημα θα διδάσκεται κάθε ζυγό ακαδημαϊκό έτος)	Ν. Παπαγεωργίου (Μεταδιδάκτορας)	2 X13	2	4
ΒΙΟΛ-411 ΠΕ-Βενθική Οικολογία (Δεν θα διδαχθεί το ακ. έτος 2017-18)	Ι. Καρακάσης	3 X13	3	4
ΒΙΟΛ-408ΔΕΜ ΠΕ-Βιολογία Υδρόβιων Οργανισμών-Μοντέλων Έρευνας και Βασικές Αρχές Συντήρησης και Αναπαραγωγής τους (Αρχές Ενυδρείολογίας)		3X13	3	4

γ. Κοινά μαθήματα των δύο Κατευθύνσεων

Ζ' Εξάμηνο Μάθημα	Διδάσκοντες ΔΕΠ Μαθήματος	Ώρες	ΔΜ	ECTS
ΒΙΟΛ-440 ΚΕ-Φωτοσύνθεση	Κ. Κοτζαμπάσης	3 X13	3	4
ΒΙΟΛ-443 ΚΕ-Μάθημα με ανάθεση ύλης	μέλος ΔΕΠ		2	4
ΒΙΟΛ-444 ΚΕ-Τριμηνιαίο Εργαστηριακό μάθημα	μέλος ΔΕΠ		2	4
ΒΙΟΛ-447 ΚΕ-Αναπτυξιακή Βιολογία Φυτών	Κ. Κаланτίδης	3 X13	3	4
ΒΙΟΛ-445 ΚΕ-Εργαστηριακό Μάθημα - Πράσινη Βιοτεχνολογία	Κ. Κοτζαμπάσης, Κ. Κаланτίδης, Σ. Πυρίντσος, Ε. Τσαγρή, Ι. Βόντας	3 X13	3	4
ΒΙΟΛ-449 ΚΕ-Εισαγωγή στην Ιατρική και Οικονομική Εντομολογία	Ι. Βόντας, Χ. Λούης (υπεύθυνος Χ. Δελιδάκης)	2 X13	2	4
ΒΙΟΛ-416 ΚΕ-Ειδικά Θέματα Κυτταρικής Βιολογίας	Γ. Χαλεπάκης	3 X13	3	4
ΒΙΟΛ-492 ΚΕ-Νευροβιολογία	Κ. Σιδηροπούλου	3 X13	3	4
ΒΙΟΛ-401ΔΕΜ ΚΕ-Μοριακές και Υπολογιστικές Προσεγγίσεις Αλληλούχησης Νέας Γενιάς		2X13	2	4
ΒΙΟΛ-402ΔΕΜ ΚΕ-Γονιδιωματική Έρευνα σε Ανθρώπινες Ασθένειες		2X13	2	4

6.2.2 Εαρινό Εξάμηνο

α. Κατεύθυνση Βιομοριακών Επιστημών και Βιοτεχνολογίας

Η' Εξάμηνο Μάθημα	Διδάσκοντες ΔΕΠ Μαθήματος	Ώρες	ΔΜ	ECTS
ΒΙΟΛ-452 ΜΕ-Πρωτεϊνική Μηχανική	Μ. Κοκκινίδης	2 X13	2	4
ΒΙΟΛ-454 ΜΕ-Θέματα Ενζυμικής Βιοτεχνολογίας (Συνιστάται για τη λήψη του παραπάνω μαθήματος η επιτυχής παρακολούθηση του υποχρεωτικού μαθήματος Ενζυμική Βιοτεχνολογία)	Β. Μπουριώτης	2 X13	2	4
ΒΙΟΛ-456 ΜΕ-Μοριακή Ογκογένεση (Το μάθημα διδάσκεται κάθε μονό ακαδημαϊκό έτος) (Συνιστάται για τη λήψη του παραπάνω μαθήματος η επιτυχής παρακολούθηση των υποχρεωτικών μαθημάτων Γενετική Ι και ΙΙ, Κυτταρική Βιολογία, Μοριακή Βιολογία και Αναπτυξιακή Βιολογία) (υποχρεωτικές παρακολουθήσεις)	Ι. Παπαματθαϊάκης	2 X13	3	4
ΒΙΟΛ-460 ΜΕ-Μοριακή Ιολογία Φυτών	Ε. Τσαγρή	2 X13	2	4
ΒΙΟΛ-462 ΜΕ-Ειδικά Θέματα Ανοσολογίας (Για τη λήψη του παραπάνω μαθήματος συνιστάται η επιτυχής παρακολούθηση του υποχρεωτικού μαθήματος Ανοσολογία.)	Ε. Αθανασάκη	4 X13	3	4
ΒΙΟΛ-468 ΜΕ-Βιολογία Ανάπτυξης της Δροσόφιλας (Για τη λήψη του παραπάνω μαθήματος συνιστάται η επιτυχής παρακολούθηση των υποχρεωτικών μαθημάτων Γενετική Ι και ΙΙ, Κυτταρική Βιολογία και Μοριακή Βιολογία)	Χ. Δελιδάκης	2 X13	3	4

(υποχρεωτικές παρακολουθήσεις)				
--------------------------------	--	--	--	--

β. Κατεύθυνση Περιβαλλοντικής Βιολογίας και Διαχείρισης Βιολογικών Πόρων

Η' Εξάμηνο Μάθημα	Διδάσκοντες ΔΕΠ Μαθήματος	Ώρες	ΔΜ	ECTS
ΒΙΟΛ-407 ΠΕ-Μαθήματα Φυσικής Γεωγραφίας και Γεωμορφολογίας	Χ. Φασουλάς	3 X13	3	4
ΒΙΟΛ-453 ΠΕ-Διαχείριση Θαλάσσιων Βιολογικών Πόρων (υποχρεωτικές παρακολουθήσεις)	Γ. Κουμουνδούρος	2 X13	2	4
ΒΙΟΛ-455 ΠΕ-Θαλάσσια Βιοτεχνολογία (υποχρεωτικές παρακολουθήσεις)	Μ. Κεντούρη	2 X13	2	4
ΒΙΟΛ-461 ΠΕ-Εργαστηριακό Μάθημα «Πανίδα της Ελλάδας» (Συνιστάται για τη λήψη του παραπάνω μαθήματος η επιτυχής παρακολούθηση του μαθήματος επιλογής ΠΕ-Πανίδα της Ελλάδας)	Μ. Μυλωνάς	3 X11	2	3
ΒΙΟΛ-471 ΠΕ-Εξελικτική Οικολογία (Δεν θα διδαχθεί το ακ. έτος 2017-18)	Ν. Πουλακάκης	3 X13	3	4
ΒΙΟΛ-458ΔΕΜ ΠΕ-Συμπεριφορική Οικολογία		3X13	3	4

γ. Κοινά μαθήματα των δύο Κατευθύνσεων

Η' Εξάμηνο Μάθημα	Διδάσκοντες ΔΕΠ Μαθήματος	Ώρες	ΔΜ	ECTS
ΒΙΟΛ 463 ΚΕ-Φωτοβιολογία	Κ. Κοτζαμπάσης	2 X13	2	4
ΒΙΟΛ-446 ΚΕ-Μοριακή Εξέλιξη	Ε. Λαδουκάκης	2 X13	2	4
ΒΙΟΛ-450 ΚΕ-Υπολογιστικές Μέθοδοι στην Εξέλιξη (Συνιστάται για τη λήψη του παραπάνω μαθήματος η επιτυχής παρακολούθηση του υποχρεωτικού μαθήματος Κ-Εξέλιξη) (Δεν θα διδαχθεί το ακ. έτος 2017-18)	Ν. Πουλακάκη, Ε. Λαδουκάκης	3 X13	3	4
ΒΙΟΛ-490 ΚΕ-Μοριακή Φυσιολογία Καταπονήσεων Φυτών (Το μάθημα θα διδάσκεται κάθε ζυγό ακαδημαϊκό έτος) (Για τη λήψη του παραπάνω μαθήματος συνιστάται η επιτυχής παρακολούθηση του υποχρεωτικού μαθήματος Φυσιολογία Φυτών) (Το μάθημα θα δοθεί κανονικά με διαλέξεις μόνο αν οι παρακολουθούντες φοιτητές υπερβαίνουν του πέντε. Διαφορετικά το μάθημα θα γίνει με συγγραφή εργασιών και προφορικές παρουσιάσεις)	Κ. Α. Ρουμπελάκη-Αγγελάκη	3 X13	3	4
ΒΙΟΛ-491 ΚΕ-Βιοτεχνολογία Φυτών (Το μάθημα θα διδάσκεται κάθε μονό ακαδημαϊκό έτος) (Το μάθημα θα δοθεί κανονικά με διαλέξεις μόνο αν οι παρακολουθούντες φοιτητές υπερβαίνουν του πέντε. Διαφορετικά το μάθημα θα γίνει με συγγραφή εργασιών και προφορικές παρουσιάσεις)	Κ. Α. Ρουμπελάκη-Αγγελάκη	3 X13	3	4
ΒΙΟΛ-493 ΚΕ-Εφαρμογές Σύγχρονων Τεχνικών Μικροσκοπίας (υποχρεωτικές παρακολουθήσεις)	Γ. Ζάχος	2 X13	2	4
ΒΙΟΛ-443 ΚΕ-Μάθημα με ανάθεση ύλης	Μέλος ΔΕΠ		2	4
ΒΙΟΛ-444 ΚΕ-Τριμηνιαίο Εργαστηριακό μάθημα	Μέλος ΔΕΠ		2	4
ΒΙΟΛ-494 ΚΕ-Εισαγωγή στον Προγραμματισμό Μάθημα Επιλογής που απευθύνεται στα εξάμηνα φοίτησης Δ, Στ, Πτυχίο. Εκτός Κύκλου Μαθημάτων	Χ. Νικολάου, Κ. Λύκα	2 X13	3	4
ΒΙΟΛ-495 ΚΕ-Σύγχρονες Τεχνικές μικρο/νανοτεχνολογίας στη Βιολογική Έρευνα και Μοριακή Διαγνωστική (Για τη λήψη του παραπάνω μαθήματος συνιστάται η επιτυχής παρακολούθηση της Οργανικής Χημείας και Βιοχημείας Ι) (υποχρεωτικές παρακολουθήσεις)	Η. Γκιζελή	2 X13	2	4

**** ώρες διδασκαλίας την εβδομάδα x αριθμό εβδομάδων**

6.3 ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Για τους φοιτητές που εισήχθησαν το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012 ισχύουν τα παρακάτω:

1. Προϋπόθεση για λήψη πτυχίου είναι η συμπλήρωση τουλάχιστον **240 ECTS**.

2. Το μάθημα **ΒΙΟΛ-101 Εισαγωγή στη Ζωολογία** του Οδηγού Σπουδών 2011-2012 στον νέο Οδηγό Σπουδών 2012-2013 μετατρέπεται σε δύο νέα μαθήματα, το μάθημα «Εισαγωγή στη Ζωολογία» και το «Εργαστηριακό μάθημα Εισαγωγή στη Ζωολογία». Όσοι φοιτητές έχουν εξεταστεί επιτυχώς στο μάθημα «Εισαγωγή στη Ζωολογία» του Οδηγού Σπουδών 2011-2012 κατά την εξεταστική του Φεβρουαρίου 2012 και του Σεπτεμβρίου 2012 κατοχυρώνουν με αυτόν το βαθμό το νέο μάθημα «Εισαγωγή στη Ζωολογία» του ακαδημαϊκού έτους 2012-2013, με τα ECTS που αντιστοιχούν στο νέο μάθημα, αλλά με το συντελεστή βαρύτητας του μαθήματος «Εισαγωγή στη Ζωολογία» του ακαδημαϊκού έτους 2011-2012. Το νέο μάθημα «Εργαστηριακό μάθημα Εισαγωγή στη Ζωολογία» του ακαδημαϊκού έτους 2012-2013 το κατοχυρώνουν χωρίς βαθμό με τα αντίστοιχα ECTS του Οδηγού Σπουδών 2012-2013. Όσοι φοιτητές το έχουν παρακολουθήσει, αλλά δεν έχουν εξεταστεί επιτυχώς, θα δηλώνουν πλέον τα δυο νέα μαθήματα «Εισαγωγή στη Ζωολογία» και «Εργαστηριακό μάθημα Εισαγωγή στη Ζωολογία» του νέου Οδηγού Σπουδών. Όσοι έχουν εξεταστεί επιτυχώς μόνο στο εργαστήριο ή μόνο στη θεωρία του μαθήματος Εισαγωγή στη Ζωολογία του Οδηγού Σπουδών 2011-2012 κατοχυρώνουν μόνο το αντίστοιχο τμήμα-μάθημα του νέου Οδηγού Σπουδών. Όσοι δεν το έχουν παρακολουθήσει θα το παρακολουθήσουν σύμφωνα με τα δεδομένα του νέου Οδηγού Σπουδών.

3. Το μάθημα **ΒΙΟΛ-105 Γενική Χημεία** του Οδηγού Σπουδών 2011-2012 στο νέο Οδηγό Σπουδών 2012-2013 παραμένει μόνο ως θεωρητικό μάθημα, ενώ τα εργαστήριά του ενσωματώνονται στο νέο Εργαστηριακό μάθημα «Γενικές Μέθοδοι Ταυτοποίησης και Ανάλυσης Βιολογικών Μακρομορίων». Όσοι φοιτητές έχουν εξεταστεί επιτυχώς στο ενιαίο μάθημα «Γενική Χημεία» κατοχυρώνουν τα δύο μαθήματα του νέου Οδηγού Σπουδών, τη «Γενική Χημεία» και το Εργαστηριακό μάθημα «Γενικές μέθοδοι ταυτοποίησης βιολογικών μακρομορίων» με τα αντίστοιχα ECTS, υπό την προϋπόθεση ότι θα έχουν παρακολουθήσει και εξεταστεί επιτυχώς και στις νέες εργαστηριακές ασκήσεις που προστέθηκαν στο παραπάνω Εργαστηριακό μάθημα. Όσοι φοιτητές έχουν παρακολουθήσει, αλλά δεν έχουν εξεταστεί επιτυχώς το ενιαίο μάθημα «Γενική Χημεία», θα πρέπει να παρακολουθήσουν και τις επιπλέον εργαστηριακές ασκήσεις του νέου Εργαστηριακού μαθήματος και να εξεταστούν και στα δύο μαθήματα σύμφωνα με το νέο Οδηγό Σπουδών. Όσοι έχουν εξεταστεί επιτυχώς μόνο στο εργαστήριο ή μόνο στη θεωρία του μαθήματος «Γενική Χημεία» του Οδηγού Σπουδών 2011-2012, κατοχυρώνουν μόνο το αντίστοιχο μάθημα του νέου Οδηγού Σπουδών υπό την προϋπόθεση ότι στην περίπτωση του εργαστηρίου θα παρακολουθήσουν και θα εξεταστούν επιτυχώς και στις επιπλέον ασκήσεις που προστέθηκαν. Όσοι δεν έχουν παρακολουθήσει καθόλου το μάθημα θα παρακολουθήσουν και θα εξεταστούν στα δύο νέα μαθήματα σύμφωνα με τον νέο Οδηγό Σπουδών.

4. Το μάθημα **ΒΙΟΛ-152 Δομή Φυτικών Οργανισμών** του Οδηγού Σπουδών 2011-2012 στον νέο Οδηγό Σπουδών 2012-2013 μετατρέπεται σε δύο νέα μαθήματα, στο μάθημα «Δομή και Λειτουργία Φυτικών Οργανισμών» και στο «Εργαστηριακό Μάθημα Δομή και Λειτουργική Οργάνωση Φυτικών Οργανισμών». Όσοι φοιτητές έχουν εξεταστεί επιτυχώς στο μάθημα «Δομή Φυτικών Οργανισμών» του Οδηγού Σπουδών 2011-2012 κατά την εξεταστική του Ιουνίου 2012 και του Σεπτεμβρίου 2012 κατοχυρώνουν με αυτό το βαθμό το νέο μάθημα «Δομή και Λειτουργία Φυτικών Οργανισμών» του ακαδημαϊκού έτους 2012-2013, με τα ECTS που αντιστοιχούν στο νέο μάθημα, αλλά με το συντελεστή βαρύτητας του μαθήματος «Δομή Φυτικών Οργανισμών» του ακαδημαϊκού έτους 2011-2012. Το νέο μάθημα «Εργαστηριακό Μάθημα Δομή και Λειτουργική Οργάνωση Φυτικών Οργανισμών» του ακαδημαϊκού έτους 2012-13 το κατοχυρώνουν χωρίς βαθμό με τα αντίστοιχα ECTS του Οδηγού Σπουδών 2012-2013. Όσοι το έχουν παρακολουθήσει, αλλά δεν έχουν εξεταστεί επιτυχώς, θα δηλώνουν πλέον τα δύο νέα μαθήματα «Δομή και Λειτουργία Φυτικών Οργανισμών» και «Εργαστηριακό Μάθημα Δομή και Λειτουργική Οργάνωση Φυτικών Οργανισμών» του νέου Οδηγού Σπουδών. Όσοι έχουν εξεταστεί επιτυχώς μόνο στο εργαστήριο ή μόνο στη θεωρία του μαθήματος «Δομή Φυτικών Οργανισμών» του Οδηγού Σπουδών 2011-2012 κατοχυρώνουν μόνο το αντίστοιχο τμήμα-μάθημα του νέου Οδηγού Σπουδών. Όσοι δεν το έχουν παρακολουθήσει θα το παρακολουθήσουν σύμφωνα με τα νέα δεδομένα του νέου Οδηγού Σπουδών.

5. Το νέο Εργαστηριακό μάθημα «**Γενικές Μέθοδοι Ταυτοποίησης και Ανάλυσης Βιολογικών Μακρομορίων**» είναι υποχρεωτικό μάθημα και δίδεται στο 2^ο εξάμηνο σπουδών και θα πρέπει να το παρακολουθήσουν οι δευτεροετείς φοιτητές μαζί με τους νεοεισαχθέντες πρωτοετείς. Όσοι φοιτητές έχουν

ήδη παρακολουθήσει τις εργαστηριακές ασκήσεις του μαθήματος «Γενική Χημεία» του Οδηγού Σπουδών 2011-2012, θα εξαιρεθούν μόνο από αυτές τις ασκήσεις όπως προαναφέρθηκε.

6. Όλα τα υπόλοιπα μαθήματα ισχύουν όπως έχουν διαμορφωθεί στο νέο Οδηγό Σπουδών.

Για τους φοιτητές που εισήχθησαν τα ακαδημαϊκά έτη 2002-2003 έως και 2010-2011 ισχύουν τα παρακάτω:

1. Η προϋπόθεση για λήψη πτυχίου είναι η συμπλήρωση τουλάχιστον 155 ΔΜ. Όσοι θέλουν να αντιστοιχίσουν το πτυχίο τους και με 240 ECTS, θα πρέπει να μεριμνήσουν ούτως ώστε το άθροισμα των ECTS που αντιστοιχεί στα μαθήματα που έχουν εξεταστεί επιτυχώς να είναι τουλάχιστον 240.

2. Για όσα μαθήματα έχουν εξεταστεί επιτυχώς διατηρούνται οι διδακτικές μονάδες και τα ECTS που τους έχουν πιστωθεί. Για όσα μαθήματα δεν έχουν εξεταστεί επιτυχώς, οι διδακτικές μονάδες και τα ECTS που θα κατοχυρωθούν μετά από επιτυχή εξέταση θα είναι αυτές/τα που αναγράφονται στον Οδηγό Σπουδών του 2011-2012.

3. Το μάθημα **ΒΙΟΛ-101 Εισαγωγή στη Ζωολογία** του Οδηγού Σπουδών 2011-2012 στον νέο Οδηγό Σπουδών 2012-2013 μετατρέπεται σε δύο νέα μαθήματα, στο μάθημα «Εισαγωγή στη Ζωολογία» και στο «Εργαστηριακό Μάθημα Εισαγωγή στη Ζωολογία». Όσοι το έχουν παρακολουθήσει, αλλά δεν έχουν εξεταστεί επιτυχώς, θα εξακολουθούν να δηλώνουν το μάθημα «Εισαγωγή στη Ζωολογία» του Οδηγού Σπουδών 2011-2012, αλλά θα εξετάζονται πλέον στα δύο νέα μαθήματα «Εισαγωγή στη Ζωολογία» και «Εργαστηριακό Μάθημα Εισαγωγή στη Ζωολογία» του νέου Οδηγού Σπουδών τα οποία αντιστοιχούν το πρώτο στη θεωρία και το δεύτερο στο εργαστήριο του μαθήματος «Εισαγωγή στη Ζωολογία» του Οδηγού Σπουδών 2011-2012. Μετά από επιτυχή εξέταση και στα δύο νέα μαθήματα θα κατοχυρώνεται ενιαίος βαθμός. Όσοι φοιτητές έχουν εξεταστεί επιτυχώς μόνο στο εργαστήριο ή μόνο στη θεωρία του μαθήματος «Εισαγωγή στη Ζωολογία» του Οδηγού Σπουδών 2011-2012 για να ολοκληρώσουν τις υποχρεώσεις τους για το σκέλος του μαθήματος που υπολείπεται θα πρέπει να εξεταστούν επιτυχώς στο αντίστοιχο μάθημα του νέου Οδηγού Σπουδών ούτως ώστε να τους κατοχυρωθεί ενιαίος βαθμός. Όσοι δεν το έχουν παρακολουθήσει θα το παρακολουθήσουν σύμφωνα με τα δεδομένα του νέου Οδηγού Σπουδών και αφού εξεταστούν επιτυχώς και στα δύο νέα μαθήματα θα τους κατοχυρωθεί ενιαίος βαθμός.

4. Το μάθημα **ΒΙΟΛ-105 Γενική Χημεία** του Οδηγού Σπουδών 2011-2012 στον νέο Οδηγό Σπουδών 2012-2013 παραμένει μόνο ως θεωρητικό μάθημα, ενώ τα εργαστήριά του ενσωματώνονται στο νέο Εργαστηριακό μάθημα «Γενικές Μέθοδοι Ταυτοποίησης και Ανάλυσης Βιολογικών Μακρομορίων». Όσοι φοιτητές το έχουν παρακολουθήσει αλλά δεν έχουν εξεταστεί επιτυχώς, θα εξακολουθούν να δηλώνουν το μάθημα «Γενική Χημεία» του Οδηγού Σπουδών 2011-2012, αλλά θα εξετάζονται πλέον στο μάθημα «Γενική Χημεία» του νέου Οδηγού Σπουδών και στις εργαστηριακές ασκήσεις του μαθήματος Γενική Χημεία του Οδηγού Σπουδών 2011-2012 που έχουν ενσωματωθεί στο νέο Εργαστηριακό μάθημα «Γενικές Μέθοδοι Ταυτοποίησης και Ανάλυσης Βιολογικών Μακρομορίων». Μετά από επιτυχή εξέταση στο νέο μάθημα και στις συγκεκριμένες εργαστηριακές ασκήσεις θα τους κατοχυρώνεται ενιαίος βαθμός. Όσοι έχουν εξεταστεί επιτυχώς μόνο στο εργαστήριο ή μόνο στη θεωρία του μαθήματος «Γενική Χημεία» του Οδηγού Σπουδών 2011-2012, για να ολοκληρώσουν τις υποχρεώσεις τους για το σκέλος του μαθήματος που υπολείπεται θα πρέπει να εξεταστούν επιτυχώς στο μάθημα του νέου Οδηγού Σπουδών ή τις συγκεκριμένες εργαστηριακές ασκήσεις, ανάλογα με το τι εκκρεμεί, ούτως ώστε να τους κατοχυρωθεί ενιαίος βαθμός. Όσοι δεν το έχουν παρακολουθήσει, θα το παρακολουθήσουν σύμφωνα με τα ισχύοντα του νέου Οδηγού Σπουδών και αφού εξεταστούν επιτυχώς και στα δύο νέα μαθήματα θα τους κατοχυρωθεί ενιαίος βαθμός. Διευκρινίζεται όμως ότι για όσους δεν το έχουν παρακολουθήσει η υποχρέωσή τους στο Εργαστηριακό μάθημα «Γενικές Μέθοδοι Ταυτοποίησης και Ανάλυσης Βιολογικών Μακρομορίων» περιορίζεται μόνο στις συγκεκριμένες εργαστηριακές ασκήσεις του μαθήματος «Γενική Χημεία» του Οδηγού Σπουδών 2011-2012.

5. Το μάθημα **ΒΙΟΛ-152 Δομή Φυτικών Οργανισμών** του Οδηγού Σπουδών 2011-2012 στον νέο Οδηγό Σπουδών 2012-2013 μετατρέπεται σε δύο νέα μαθήματα, το μάθημα «Δομή και Λειτουργία Φυτικών Οργανισμών» και το «Εργαστηριακό Μάθημα Δομή και Λειτουργική Οργάνωση Φυτικών Οργανισμών». Όσοι φοιτητές το έχουν παρακολουθήσει, αλλά δεν έχουν εξεταστεί επιτυχώς, θα εξακολουθούν να δηλώνουν το μάθημα «Δομή Φυτικών Οργανισμών» του Οδηγού Σπουδών 2011-2012, αλλά θα εξετάζονται πλέον στα δύο νέα μαθήματα «Δομή και Λειτουργία Φυτικών Οργανισμών» και «Εργαστηριακό Μάθημα Δομή και Λειτουργική Οργάνωση Φυτικών Οργανισμών» του νέου Οδηγού Σπουδών τα οποία αντιστοιχούν το πρώτο στη θεωρία και το δεύτερο στο εργαστήριο του μαθήματος «Δομή Φυτικών Οργανισμών» του Οδηγού Σπουδών 2011-2012. Μετά από επιτυχή εξέταση και στα δύο νέα μαθήματα θα

τους κατοχυρώνεται ενιαίος βαθμός. Όσοι έχουν εξεταστεί επιτυχώς μόνο στο εργαστήριο ή μόνο στη θεωρία του μαθήματος «Δομή Φυτικών Οργανισμών» του Οδηγού Σπουδών 2011-2012, για να ολοκληρώσουν τις υποχρεώσεις τους για το σκέλος του μαθήματος που υπολείπεται, θα πρέπει να εξεταστούν επιτυχώς στο αντίστοιχο μάθημα του νέου Οδηγού Σπουδών ούτως ώστε να τους κατοχυρωθεί ενιαίος βαθμός. Όσοι δεν το έχουν παρακολουθήσει θα το παρακολουθήσουν σύμφωνα με τα ισχύοντα του νέου Οδηγού Σπουδών και αφού εξεταστούν επιτυχώς και στα δύο νέα μαθήματα θα τους κατοχυρωθεί ενιαίος βαθμός.

6. Το μάθημα ΒΙΟΛ-203 Οικολογία του Οδηγού Σπουδών 2011-2012 στον νέο Οδηγό Σπουδών 2012-2013 μετατρέπεται σε δύο νέα μαθήματα, το μάθημα «Οικολογία» και το εργαστηριακό μάθημα «Μέθοδοι στην Οικολογία». Όσοι φοιτητές το έχουν παρακολουθήσει, αλλά δεν έχουν εξεταστεί επιτυχώς, θα εξακολουθούν να δηλώνουν το μάθημα «Οικολογία» του Οδηγού Σπουδών 2011-2012, αλλά θα εξετάζονται πλέον στα δύο νέα μαθήματα «Οικολογία» και «Μέθοδοι στην Οικολογία» του νέου Οδηγού Σπουδών τα οποία αντιστοιχούν το πρώτο στη θεωρία και το δεύτερο στο εργαστήριο του μαθήματος «Οικολογία» του Οδηγού Σπουδών 2011-2012. Μετά από επιτυχή εξέταση και στα δύο νέα μαθήματα θα τους κατοχυρώνεται ενιαίος βαθμός. Όσοι έχουν εξεταστεί επιτυχώς μόνο στο εργαστήριο ή μόνο στη θεωρία του μαθήματος «Οικολογία» του Οδηγού Σπουδών 2011-2012, για να ολοκληρώσουν τις υποχρεώσεις τους για το σκέλος του μαθήματος που υπολείπεται, θα πρέπει να εξεταστούν επιτυχώς στο αντίστοιχο μάθημα του νέου Οδηγού Σπουδών ούτως ώστε να τους κατοχυρωθεί ενιαίος βαθμός. Όσοι δεν το έχουν παρακολουθήσει θα το παρακολουθήσουν σύμφωνα με τα ισχύοντα του νέου Οδηγού Σπουδών και αφού εξεταστούν επιτυχώς και στα δύο νέα μαθήματα θα τους κατοχυρωθεί ενιαίος βαθμός.

7. Το μάθημα ΒΙΟΛ-260 Βιοποικιλότητα-Ζώα του Οδηγού Σπουδών 2011-2012 στον νέο Οδηγό Σπουδών 2012-2013 καταργείται το θεωρητικό μέρος του μαθήματος και θα υπάρχει το «Εργαστηριακό Μάθημα – Βιοποικιλότητα Ζώα». Όσοι φοιτητές έχουν παρακολουθήσει, αλλά δεν έχουν εξεταστεί επιτυχώς στο μάθημα «Βιοποικιλότητα-Ζώα» του Οδηγού Σπουδών 2011-2012 θα εξακολουθούν να δηλώνουν το ίδιο μάθημα «Βιοποικιλότητα-Ζώα» και θα εξετάζονται σ' αυτό σύμφωνα με όσα προβλέπονται στον Οδηγό Σπουδών 2011-2012 έως και το τέλος του Ακαδημαϊκού Έτους 2013-2014. Όσοι, μετά το πέρας του Ακαδημαϊκού Έτους 2013-2014, δεν έχουν εξεταστεί επιτυχώς στο συγκεκριμένο μάθημα ή δεν το έχουν παρακολουθήσει, θα εξακολουθούν να δηλώνουν το ίδιο μάθημα του Οδηγού Σπουδών 2011-2012 το οποίο θα μπορούν να κατοχυρώσουν πλέον με 2ΔΜ και 3ECTS υπό την προϋπόθεση ότι θα έχουν παρακολουθήσει και εξεταστεί επιτυχώς στο νέο εργαστηριακό μάθημα «Βιοποικιλότητα-Ζώα» του Οδηγού Σπουδών 2012-2013.

8. Το μάθημα ΒΙΟΛ-262 Βιοποικιλότητα Φυτά του Οδηγού Σπουδών 2011-2012 στον νέο Οδηγό Σπουδών 2012-2013 μετατρέπεται σε δύο νέα μαθήματα, το μάθημα «Βιοποικιλότητα και Εξελικτική Οικολογία Φυτών» και το «Εργαστηριακό Μάθημα –Βιοποικιλότητα Φυτά». Όσοι έχουν παρακολουθήσει, αλλά δεν έχουν εξεταστεί επιτυχώς στο μάθημα «Βιοποικιλότητα-Φυτά» του Οδηγού Σπουδών 2011-2012 θα εξακολουθούν να δηλώνουν το ίδιο μάθημα «Βιοποικιλότητα-Φυτά» και θα εξετάζονται σ' αυτό σύμφωνα με όσα προβλέπονται στον Οδηγό Σπουδών 2011-2012 έως και το τέλος του Ακαδημαϊκού Έτους 2013-2014. Όσοι μετά το πέρας του Ακαδημαϊκού Έτους 2013-2014 δεν έχουν εξεταστεί επιτυχώς στο συγκεκριμένο μάθημα θα εξακολουθούν να δηλώνουν το ίδιο μάθημα του Οδηγού Σπουδών 2011-2012 αλλά θα πρέπει να παρακολουθήσουν και να εξεταστούν επιτυχώς στα μαθήματα «Βιοποικιλότητα και Εξελικτική Οικολογία Φυτών» και «Εργαστηριακό μάθημα Βιοποικιλότητα-Φυτά» του Οδηγού Σπουδών 2012-2013 ούτως ώστε να τους κατοχυρωθεί ενιαίος βαθμός. Όσοι δεν το έχουν παρακολουθήσει θα το παρακολουθήσουν σύμφωνα με τα ισχύοντα του νέου Οδηγού Σπουδών και αφού εξεταστούν επιτυχώς και στα δύο νέα μαθήματα θα τους κατοχυρωθεί ενιαίος βαθμός.

9. Το μάθημα ΒΙΟΛ-264 Θαλάσσια Βιολογία του Οδηγού Σπουδών 2011-2012 στον νέο Οδηγό Σπουδών 2012-2013 μετατρέπεται σε δύο νέα μαθήματα, το μάθημα «Θαλάσσια Βιολογία» και το «Εργαστηριακό μάθημα θαλάσσιας Βιολογίας». Όσοι φοιτητές έχουν παρακολουθήσει, αλλά δεν έχουν εξεταστεί επιτυχώς στο μάθημα «Θαλάσσια Βιολογία» του Οδηγού Σπουδών 2011-2012 θα εξακολουθούν να δηλώνουν το ίδιο μάθημα «Θαλάσσια Βιολογία» και θα εξετάζονται σ' αυτό σύμφωνα με όσα προβλέπονται στον Οδηγό Σπουδών 2011-2012 έως και το πέρας του ακαδημαϊκού έτους 2013-2014. Όσοι μετά το πέρας του ακαδημαϊκού έτους 2013-2014 δεν έχουν εξεταστεί επιτυχώς στο συγκεκριμένο μάθημα, θα εξακολουθούν να δηλώνουν το ίδιο μάθημα του Οδηγού Σπουδών 2011-2012, αλλά θα πρέπει να παρακολουθήσουν και να εξεταστούν επιτυχώς στα μαθήματα «Θαλάσσια Βιολογία» και «Εργαστηριακό μάθημα Θαλάσσιας Βιολογίας» του Οδηγού Σπουδών 2012-2013 ούτως ώστε να τους κατοχυρωθεί ενιαίος βαθμός. Όσοι δεν το έχουν παρακολουθήσει θα το παρακολουθήσουν σύμφωνα με τα νέα δεδομένα του νέου Οδηγού Σπουδών και αφού εξεταστούν επιτυχώς και στα δύο νέα μαθήματα θα τους κατοχυρωθεί ενιαίος βαθμός.

10. Το μάθημα ΒΙΟΛ-301 Μέθοδοι Γενετικής και Ανοσολογίας του Οδηγού Σπουδών 2011-2012 στον νέο Οδηγό Σπουδών 2012-2013 καταργείται και οι εργαστηριακές ασκήσεις του ενσωματώνονται στα εργαστηριακά μαθήματα «Γενικές Μέθοδοι Κυτταρικής και Γενετικής Ανάλυσης», «Μέθοδοι Λειτουργικής Ανάλυσης Βιολογικών Μακρομορίων», «Ειδικές Μέθοδοι Ανάλυσης Κυτταρικών Διεργασιών». Όσοι φοιτητές το έχουν παρακολουθήσει και δεν έχουν εξεταστεί επιτυχώς ή όσοι το παρακολουθήσουν το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 και δεν εξεταστούν επιτυχώς έως το πέρας του ακαδημαϊκού έτους 2014-2015, θα εξακολουθούν να δηλώνουν το μάθημα «Μέθοδοι Γενετικής και Ανοσολογίας» του Οδηγού Σπουδών 2011-2012 και θα εξετάζονται στις εργαστηριακές ασκήσεις του, όπως αυτές έχουν ενσωματωθεί στα νέα εργαστηριακά μαθήματα, ούτως ώστε να τους κατοχυρωθεί ενιαίος βαθμός. Όσοι δεν το έχουν παρακολουθήσει θα εξακολουθούν να δηλώνουν το μάθημα «Μέθοδοι Γενετικής και Ανοσολογίας» του Οδηγού Σπουδών 2011-2012 και θα πρέπει να παρακολουθήσουν και να εξεταστούν επιτυχώς στις εργαστηριακές ασκήσεις του, όπως αυτές έχουν ενσωματωθεί στα νέα εργαστηριακά μαθήματα, ούτως ώστε να τους κατοχυρωθεί ενιαίος βαθμός.

11. Το μάθημα ΒΙΟΛ-305 Ενζυμική Βιοτεχνολογία του Οδηγού Σπουδών 2011-2012 στον νέο Οδηγό Σπουδών 2012-2013 παραμένει μόνο ως θεωρητικό μάθημα, ενώ τα εργαστήριά του ενσωματώνονται στο νέο εργαστηριακό μάθημα «Μέθοδοι Λειτουργικής Ανάλυσης Βιολογικών Μακρομορίων». Όσοι το έχουν παρακολουθήσει και δεν έχουν εξεταστεί επιτυχώς ή όσοι το παρακολουθήσουν το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 και δεν εξεταστούν επιτυχώς έως το πέρας του ακαδημαϊκού έτους 2014-2015, θα εξακολουθούν να δηλώνουν το μάθημα «Ενζυμική Βιοτεχνολογία» του Οδηγού Σπουδών 2011-2012, αλλά θα πρέπει να παρακολουθήσουν και να εξεταστούν επιτυχώς στο μάθημα «Ενζυμική Βιοτεχνολογία» του Οδηγού Σπουδών 2012-2013 και στις εργαστηριακές ασκήσεις του μαθήματος, όπως αυτές έχουν ενσωματωθεί στο παραπάνω νέο εργαστηριακό μάθημα, ούτως ώστε να τους κατοχυρωθεί ενιαίος βαθμός. Το ίδιο ισχύει και για όσους έως και το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 δεν έχουν παρακολουθήσει το μάθημα.

12. Το μάθημα ΒΙΟΛ-307 Ανοσοβιολογία του Οδηγού Σπουδών 2011-2012 στον νέο Οδηγό Σπουδών 2012-2013 παραμένει μόνο ως θεωρητικό μάθημα, ενώ τα εργαστήριά του ενσωματώνονται στα νέα εργαστηριακά μαθήματα «Μέθοδοι Λειτουργικής Ανάλυσης Βιολογικών Μακρομορίων» και «Ειδικές Μέθοδοι Ανάλυσης Κυτταρικών Διεργασιών». Όσοι φοιτητές το έχουν παρακολουθήσει και δεν έχουν εξεταστεί επιτυχώς ή όσοι το παρακολουθήσουν το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 και δεν εξεταστούν επιτυχώς έως το πέρας του ακαδημαϊκού έτους 2014-2015, θα εξακολουθούν να δηλώνουν το μάθημα «Ανοσοβιολογία» του Οδηγού Σπουδών 2011-2012, αλλά θα πρέπει να παρακολουθήσουν και να εξεταστούν επιτυχώς στο μάθημα «Ανοσοβιολογία» του Οδηγού Σπουδών 2012-2013 και στις εργαστηριακές ασκήσεις του μαθήματος, όπως αυτές έχουν ενσωματωθεί στα παραπάνω νέα εργαστηριακά μαθήματα, ούτως ώστε να τους κατοχυρωθεί ενιαίος βαθμός. Το ίδιο ισχύει και για όσους έως και το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 δεν έχουν παρακολουθήσει το μάθημα.

13. Το μάθημα ΒΙΟΛ-311 Γενετική Ανθρώπου του Οδηγού Σπουδών 2011-2012 στον νέο Οδηγό Σπουδών 2012-2013 παραμένει μόνο ως θεωρητικό μάθημα ενώ τα εργαστήριά του ενσωματώνονται στο νέο εργαστηριακό μάθημα «Μέθοδοι Λειτουργικής Ανάλυσης Βιολογικών Μακρομορίων». Όσοι φοιτητές το έχουν παρακολουθήσει και δεν έχουν εξεταστεί επιτυχώς ή όσοι το παρακολουθήσουν το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 και δεν εξεταστούν επιτυχώς έως το πέρας του ακαδημαϊκού έτους 2014-2015, θα εξακολουθούν να δηλώνουν το μάθημα «Γενετική Ανθρώπου» του Οδηγού Σπουδών 2011-2012, αλλά θα πρέπει να παρακολουθήσουν και να εξεταστούν επιτυχώς στο μάθημα «Γενετική Ανθρώπου» του Οδηγού Σπουδών 2012-2013 και στις εργαστηριακές ασκήσεις του μαθήματος, όπως αυτές έχουν ενσωματωθεί στα παραπάνω νέα εργαστηριακά μαθήματα, ούτως ώστε να τους κατοχυρωθεί ενιαίος βαθμός. Το ίδιο ισχύει και για όσους έως και το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 δεν έχουν παρακολουθήσει το μάθημα.

14. Το μάθημα ΒΙΟΛ-354 Φυσιολογία Φυτών του Οδηγού Σπουδών 2011-2012 στον νέο Οδηγό Σπουδών 2012-2013 παραμένει μόνο ως θεωρητικό μάθημα, ενώ τα εργαστήριά του ενσωματώνονται στο νέο εργαστηριακό μάθημα «Μέθοδοι Ανάλυσης Φυσιολογικών Διεργασιών» και αποτελούν το Α' μέρος των εργαστηριακών ασκήσεων αυτού. Όσοι φοιτητές το έχουν παρακολουθήσει και δεν έχουν εξεταστεί επιτυχώς ή όσοι το παρακολουθήσουν το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 και δεν εξεταστούν επιτυχώς έως το πέρας του ακαδημαϊκού έτους 2014-2015, θα εξακολουθούν να δηλώνουν το μάθημα «Φυσιολογία Φυτών» του Οδηγού Σπουδών 2011-2012 και θα εξετάζονται στο μάθημα «Φυσιολογία Φυτών» του Οδηγού Σπουδών 2012-2013 καθώς και στο Α' μέρος των εργαστηριακών ασκήσεων του μαθήματος «Μέθοδοι Ανάλυσης Φυσιολογικών Διεργασιών» του Οδηγού Σπουδών 2012-2013, ούτως ώστε να τους κατοχυρωθεί ενιαίος βαθμός. Όσοι δεν έχουν παρακολουθήσει το μάθημα έως και το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 θα πρέπει να παρακολουθήσουν και να εξεταστούν επιτυχώς στο μάθημα «Φυσιολογία Φυτών» του Οδηγού Σπουδών 2012-2013 καθώς και στο Α' μέρος των εργαστηριακών ασκήσεων του

μαθήματος «Μέθοδοι Ανάλυσης Φυσιολογικών Διεργασιών» του Οδηγού Σπουδών 2012-2013, ούτως ώστε να τους κατοχυρωθεί ενιαίος βαθμός.

15. Το μάθημα ΒΙΟΛ-356 Φυσιολογία Ζώων του Οδηγού Σπουδών 2011-2012 στον νέο Οδηγό Σπουδών 2012-2013 παραμένει μόνο ως θεωρητικό μάθημα, ενώ τα εργαστήριά του ενσωματώνονται στο νέο εργαστηριακό μάθημα «Μέθοδοι Ανάλυσης Φυσιολογικών Διεργασιών» και αποτελούν το Β' μέρος των εργαστηριακών ασκήσεων αυτού. Όσοι φοιτητές το έχουν παρακολουθήσει και δεν έχουν εξεταστεί επιτυχώς ή όσοι το παρακολουθήσουν το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 και δεν εξεταστούν επιτυχώς έως το πέρας του ακαδημαϊκού έτους 2014-2015, θα εξακολουθούν να δηλώνουν το μάθημα «Φυσιολογία Ζώων» του Οδηγού Σπουδών 2011-2012 και θα εξετάζονται στο μάθημα «Φυσιολογία Ζώων» του Οδηγού Σπουδών 2012-2013 καθώς και στο Β' μέρος των εργαστηριακών ασκήσεων του μαθήματος «Μέθοδοι Ανάλυσης Φυσιολογικών Διεργασιών» του Οδηγού Σπουδών 2012-2013 ούτως ώστε να τους κατοχυρωθεί ενιαίος βαθμός. Όσοι δεν έχουν παρακολουθήσει το μάθημα έως και το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 θα πρέπει να παρακολουθήσουν και να εξεταστούν επιτυχώς στο μάθημα «Φυσιολογία Ζώων» του Οδηγού Σπουδών 2012-2013 καθώς και στο Β' μέρος των εργαστηριακών ασκήσεων του μαθήματος «Μέθοδοι Ανάλυσης Φυσιολογικών Διεργασιών» του Οδηγού Σπουδών 2012-2013, ούτως ώστε να τους κατοχυρωθεί ενιαίος βαθμός.

16. Το μάθημα ΒΙΟΛ-209 Μέθοδοι Μικροβιολογίας και Βιοχημείας του Οδηγού σπουδών 2011-2012 στο νέο Οδηγό Σπουδών 2012-2013 καταργείται και οι εργαστηριακές του ασκήσεις ενσωματώνονται στα νέα εργαστηριακά μαθήματα «Γενικές Μέθοδοι Ταυτοποίησης και Ανάλυσης Βιολογικών Μακρομορίων», «Γενικές Μέθοδοι Κυτταρικής και Γενετικής Ανάλυσης». Όσοι το έχουν παρακολουθήσει και δεν έχουν εξεταστεί επιτυχώς ή δεν εξεταστούν επιτυχώς έως το τέλος του ακαδημαϊκού έτους 2013-2014, θα εξακολουθούν να δηλώνουν τα μαθήματα «Μέθοδοι Μικροβιολογίας και Βιοχημείας» του Οδηγού Σπουδών 2011-2012 και θα εξετάζονται στις εργαστηριακές ασκήσεις του, όπως αυτές έχουν ενσωματωθεί στα νέα εργαστηριακά μαθήματα. Όσοι δεν το έχουν παρακολουθήσει θα εξακολουθούν να δηλώνουν το μάθημα «Μέθοδοι Μικροβιολογίας και Βιοχημείας» του Οδηγού Σπουδών 2011-2012 και θα πρέπει να παρακολουθήσουν και να εξεταστούν επιτυχώς στις εργαστηριακές ασκήσεις του, όπως αυτές έχουν ενσωματωθεί στα νέα εργαστηριακά μαθήματα, ούτως ώστε να τους κατοχυρωθεί ενιαίος βαθμός.

17. Το μάθημα ΒΙΟΛ-250 Μέθοδοι Μοριακής και Κυτταρικής Βιολογίας του Οδηγού σπουδών 2011-2012 στο νέο Οδηγό Σπουδών 2012-2013 καταργείται και οι εργαστηριακές του ασκήσεις ενσωματώνονται στα νέα εργαστηριακά μαθήματα «Γενικές Μέθοδοι Ταυτοποίησης και Ανάλυσης Βιολογικών Μακρομορίων», «Μέθοδοι Λειτουργικής Ανάλυσης Βιολογικών Μακρομορίων». Όσοι φοιτητές το έχουν παρακολουθήσει και δεν έχουν εξεταστεί επιτυχώς ή δεν εξεταστούν επιτυχώς έως το τέλος του ακαδημαϊκού έτους 2013-2014, θα εξακολουθούν να δηλώνουν το μάθημα «Μέθοδοι Μοριακής και Κυτταρικής Βιολογίας» του Οδηγού Σπουδών 2011-2012 και θα εξετάζονται στις εργαστηριακές ασκήσεις του, όπως αυτές έχουν ενσωματωθεί στα νέα εργαστηριακά μαθήματα. Όσοι δεν το έχουν παρακολουθήσει θα εξακολουθούν να δηλώνουν το μάθημα «Μέθοδοι Μοριακής και Κυτταρικής Βιολογίας» του Οδηγού Σπουδών 2011-2012 και θα πρέπει να παρακολουθήσουν και να εξεταστούν επιτυχώς στις εργαστηριακές ασκήσεις του, όπως αυτές έχουν ενσωματωθεί στα νέα εργαστηριακά μαθήματα, ούτως ώστε να τους κατοχυρωθεί ενιαίος βαθμός.

18. Το μάθημα ΒΙΟΛ-465 Πανίδα της Ελλάδας του Οδηγού Σπουδών 2011-2012 το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 μετατράπηκε σε δύο νέα μαθήματα, στο μάθημα «Πανίδα της Ελλάδας» και στο «Εργαστηριακό μάθημα Πανίδα της Ελλάδας». Από το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015 το μεν θεωρητικό μάθημα θα γίνεται κάθε χειμερινό εξάμηνο, το δε εργαστηριακό μάθημα θα γίνεται κάθε εαρινό εξάμηνο. Αυτό σημαίνει ότι η μεταβατική διάταξη που αναφέρεται στον οδηγό σπουδών των ακαδημαϊκών ετών 2012-13 και 2013-14 καταργείται, και οι εισακτέοι από το ακαδημαϊκό έτος 2002-2003 έως και το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 θα το κατοχυρώνουν και αυτοί ξεχωριστά, όπως οι φοιτητές που εισήχθησαν στο Τμήμα Βιολογίας κατά το ακαδημαϊκό έτος 2011-12 και μετά.

Οι φοιτητές που εισήχθησαν στο Τμήμα Βιολογίας πριν το ακαδημαϊκό έτος 2002-2003 ακολουθούν τον Ο.Σ. του έτους εισαγωγής τους και έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν μια από τις παρακάτω τρεις κατευθύνσεις του τότε Ο.Σ.:

- A. Μοριακής Βιολογίας και Βιοτεχνολογίας**
- B. Οργανισμικής, Θαλάσσιας Βιολογίας και Οικολογίας**
- Γ. Βιολογίας Φυτών**

Η κατεύθυνση δεν αναγράφεται στο πτυχίο, αλλά χορηγείται μαζί με το πτυχίο βεβαίωση στο φοιτητή για την παρακολούθηση μιας εκ των τριών κατευθύνσεων.

Οι κανόνες για τη χορήγηση της βεβαίωσης κατεύθυνσης στους φοιτητές που δεν εντάσσονται στο νέο Οδηγό Σπουδών τροποποιούνται ως εξής:

Οι 12 Δ.Μ. της πτυχιακής εργασίας μπορούν να αντικατασταθούν με μαθήματα της κατεύθυνσης.

Ως μαθήματα κατεύθυνσης θεωρούνται τα υποχρεωτικά μαθήματα επιλογής που έχει παρακολουθήσει επιτυχώς ο φοιτητής όπως και αυτά που αναγράφονται στον Οδηγό Σπουδών του ακαδημαϊκού έτους 2004-2005 στις λίστες των μαθημάτων και αναφέρονται σαν «μαθήματα κατεύθυνσης» ή σαν «κοινά μαθήματα κατεύθυνσης».

7. Περιγραφή Μαθημάτων

ΒΙΟΛ-101 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΖΩΟΛΟΓΙΑ

Μ. ΠΑΥΛΙΔΗΣ (υπεύθυνος) – Ν. ΠΟΥΛΑΚΑΚΗΣ

Εισαγωγή στη βιολογική ποικιλότητα, χαρακτηριστικά της ζωής, η μετάβαση από τα κυτταρο-πρωτόζωα στους πολυκύτταρους οργανισμούς, ο οργανισμός ως δομική και λειτουργική μονάδα, αρχές ανάπτυξης (αυλάκωση, γαστριδίωση, βλαστικές στιβάδες, νευριδίωση, ανάπτυξη οργάνων και συστημάτων, τα αμνιωτά και το αμνιακό αυγό), αναπαραγωγή – γονιμοποίηση, ομοιόσταση (ωσμωτική ρύθμιση, απέκκριση, θερμορύθμιση), άλματα στην εξέλιξη των ζώων, οργάνωση πληθυσμών-βιοκοινοτήτων, αρχές ταξινόμησης.

ΒΙΟΛ-102 ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟ ΜΑΘΗΜΑ «ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΖΩΟΛΟΓΙΑ»

Ν. ΠΟΥΛΑΚΑΚΗΣ (υπεύθυνος) – Μ. ΠΑΥΛΙΔΗΣ

Το εργαστηριακό μάθημα της Εισαγωγής στη Ζωολογία συμβάλει στην κατανόηση των βασικών αρχών της Ζωολογίας και στην απόκτηση πρακτικής εμπειρίας με τους ζωικούς οργανισμούς. Στο πλαίσιο αυτό πραγματοποιούνται 10 εργαστηριακές ασκήσεις και ένα εργαστηριακό πείραμα διάρκειας ενός μήνα. Οι 10 εργαστηριακές ασκήσεις περιλαμβάνουν: ένα εισαγωγικό εργαστήριο για την εξοικείωση με τον χώρο του εργαστηρίου και τη χρήση κάποιων οργάνων (π.χ. μικροσκόπιο), μια σειρά από ανατομές σε αντιπροσωπευτικές ομάδες ζωικών οργανισμών (ποντίκι, κοτόπουλο, ψάρι, γαρίδα και χερσαίο σαλιγκάρι) για την κατανόηση και τη συγκριτική παρουσίαση της μορφολογίας και λειτουργίας των ζωικών οργανισμών, δύο εργαστηριακές ασκήσεις που σχετίζονται με την ιστολογία (επιθηλιακός, συνδετικός, μυϊκός, νευρικός ιστός) και την εμβρυολογία και τέλος μια εργαστηριακή άσκηση που ασχολείται με την εξέλιξη της ομάδας των Πρωτεύοντων και του ανθρώπου.

Τίτλοι Εργαστηριακών ασκήσεων

1. Εισαγωγή στο Εργαστήριο (Α. Γκομπούτσος)
2. Πρωτόζωα (Α. Γκομπούτσος)
3. Ανατομία Θηλαστικού (ποντίκι) (Π. Λυμπεράκη)
4. Ανατομία Πτηνού (κοτόπουλο) (Ν. Πουλακάκης)
5. Ανατομία Ψαριού (Μ. Παυλίδης)
6. Ανατομία Χερσαίου Σαλιγκαριού (Κ. Βαρδινογιάννη)
7. Ανατομία Αρθροπόδου (Γαρίδα) (Δ. Δοκιανάκη)
8. Ιστολογία (Δ. Δοκιανάκη)
9. Εμβρυολογία (Δ. Δοκιανάκη)
10. Εξέλιξη των Πρωτεύοντων και του Ανθρώπου (Ν. Πουλακάκης)
11. έως 13. Μηνιαία Εργαστηριακή Άσκηση

ΒΙΟΛ-103 ΦΥΣΙΚΗ

Ι. ΚΟΜΙΝΗΣ (Τμήμα Φυσικής)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ (2 ώρες): Οι μονάδες μέτρησης. Τα διανύσματα. Οι έννοιες του διαφορικού, της παραγώγου, του ολοκληρώματος και της μερικής παραγώγου. **ΜΗΧΑΝΙΚΗ (4 ώρες):** Οι νόμοι του Νεύτωνα για την κίνηση και την αδράνεια. Η έννοια της ορμής και της ενέργειας. **ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΑΓΝΗΤΙΣΜΟΣ (6 ώρες):** Οι έννοιες του φορτίου, του ηλεκτρικού δυναμικού και του ηλεκτρικού ρεύματος. Ο μαγνητισμός, το μαγνητικό πεδίο και η ηλεκτρομαγνητική επαγωγή. Ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία. **ΘΕΡΜΟΔΥΝΑΜΙΚΗ (4 ώρες):** Οι έννοιες της θερμοκρασίας, της θερμότητας και της διάδοσης της θερμότητας. Οι νόμοι της θερμοδυναμικής. Διαγράμματα φάσεων, η ατομική φύση της ύλης, αέρια, υγρά, στερεά, πλάσμα. **ΚΥΜΑΤΙΚΗ (2 ώρες):** Οι έννοιες της ταλάντωσης και του κύματος. Η διάδοση και οι ιδιότητες των κυμάτων. Ο ήχος και το φως. **ΟΠΤΙΚΗ (4 ώρες):** Εκπομπή και απορρόφηση φωτός. Τα χρώματα. Η ανάκλαση, η διάθλαση και η περίθλαση του φωτός. Η σωματιδιακή και κυματική φύση του φωτός. **ΜΟΝΤΕΡΝΑ ΦΥΣΙΚΗ (4 ώρες):** Η έννοια της κυματικής και σωματιδιακής φύσης της ύλης. Το άτομο, τα τροχιακά, ο πυρήνας του ατόμου. Η ραδιενέργεια, η πυρηνική σχάση και η σύντηξη.

ΒΙΟΛ-105 ΓΕΝΙΚΗ ΧΗΜΕΙΑ

A. ΡΙΖΟΣ (Τμήμα Χημείας)

Χημεία και πειραματικές μετρήσεις. Χαρακτηριστικά της ύλης. Αέρια κατάσταση. Δομή του ατόμου. Περιοδικός πίνακας και ιδιότητες των στοιχείων. Κλασσική περιγραφή του χημικού δεσμού. Κβαντομηχανική, περιγραφή του χημικού δεσμού. Μοριακές και ιοντικές αλληλεπιδράσεις. Χημική Θερμοδυναμική-Χημική Ισορροπία. Χημική Κινητική.

ΒΙΟΛ-107 ΟΡΓΑΝΙΚΗ ΧΗΜΕΙΑ

H. ΓΚΙΖΕΛΗ

Περιγραφή βασικών αρχών γενικής και οργανικής χημείας (δομή ατόμων, είδη χημικών δεσμών, οξέα και βάσεις, στερεοχημεία). Ονοματολογία, δομή, ιδιότητες και μηχανισμοί αντιδράσεων οργανικών ενώσεων (αλκάνια, κυκλοαλκάνια, αλκένια, αλκυλαλογονίδια, βενζόλιο, αλκοόλες, αιθέρες, εποξειδία, αλδεΐδες, κετόνες, καρβοξυλικά οξέα, υδατάνθρακες, αμινοξέα, πεπτιδία, πρωτεΐνες, λιπίδια και νουκλεϊκά οξέα). Σύνοψη εισαγωγή στη φασματοσκοπία (μάζας, υπεράυρου και πυρηνικού μαγνητικού συντονισμού).

ΒΙΟΛ-109 ΧΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Η/Υ ΚΑΙ ΒΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΒΑΣΕΙΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

X. ΝΙΚΟΛΑΟΥ

Το μάθημα αποτελεί μια γενική εισαγωγή στη χρήση των Η/Υ για γενικές ανάγκες χειρισμού και σύνταξης διαφόρων τύπων αρχείων, πλοήγησης στο διαδίκτυο και περιγραφής των διαδικτυακών τόπων και βάσεων δεδομένων βιολογικού ενδιαφέροντος.

Η ύλη του μαθήματος περιλαμβάνει μια αρχική εισαγωγή στην λειτουργία των Η/Υ, την περιγραφή διάφορων λειτουργικών περιβαλλόντων με έμφαση στα Windows και το Linux. Στη συνέχεια θα περιγραφούν συγκεκριμένα προγράμματα επεξεργασίας κειμένου, χειρισμού λογιστικών φύλλων και ηλεκτρονικών παρουσιάσεων στη βάση της σουίτας Office, με έμφαση την ελεύθερα διαθέσιμη μορφή της (LibreOffice). Στο δεύτερο μέρος του μαθήματος, οι φοιτητές αρχικά θα εξοικειώνονται με διάφορα προγράμματα πλοήγησης στο διαδίκτυο και στη συνέχεια θα ενημερώνονται για τρέχουσες εκδοχές βασικών βάσεων δεδομένων βιολογικού ενδιαφέροντος.

Σκοπός του μαθήματος είναι αφ' ενός να επιτρέψει στους φοιτητές να εξοικειωθούν με βασικά εργαλεία για την προετοιμασία και παρουσίαση ερευνητικών/πειραματικών εργασιών τους, αφ' ετέρου να ενημερώσει τους φοιτητές για το εύρος και την ποικιλομορφία των ψηφιακά αποδελτιωμένων βιολογικών δεδομένων που βρίσκονται διαθέσιμα στο διαδίκτυο.

ΒΙΟΛ-111 ΑΓΓΛΙΚΑ Ι

M. ΚΟΥΤΡΑΚΗ

Εξάσκηση σε κατανόηση επιστημονικών κειμένων και σύγχρονων άρθρων με χρήση βιολογικών όρων και δομής γλώσσας σε επίπεδο FCE (B2). Εισαγωγή στην παραγωγή ακαδημαϊκού λόγου – δεξιότητες ανάλυσης και σύνθεσης σε προφορικό και γραπτό λόγο. Αναλυτικά: Γίνονται τόσο ατομικές όσο και ομαδικές ασκήσεις σε κατανόηση κειμένου, γραμματική, λεξιλόγιο και παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου κυρίως μέσα στην τάξη, αλλά και με τη μορφή ανάθεσης εργασίας για το σπίτι. Υπάρχει η δυνατότητα περαιτέρω εξάσκησης μέσω διαδικτύου εντός και εκτός τάξης μέσω του δικτυακού ημερολογίου (blog) που έχει δημιουργηθεί και των συνδέσμων που υπάρχουν σ' αυτό. Επίσης προωθείται η παρουσίαση εργασιών σε κοινό και η εκμάθηση αναζήτησης βιβλιογραφίας. Η γλώσσα διδασκαλίας είναι η αγγλική.

ΒΙΟΛ-150 ΚΥΤΤΑΡΙΚΗ ΒΙΟΛΟΓΙΑ

Γ. ΧΑΛΕΠΑΚΗΣ

Το κύτταρο. Προέλευση του κυττάρου, βασικές διαφορές και ομοιότητες προκαρυωτικών και ευκαρυωτικών κυττάρων, παρατήρηση του κυττάρου. **Βιολογικές μεμβράνες.** Βιολογικά λιπίδια, διπλοστιβάδα λιπιδίων, ασυμμετρία και ρευστότητα μεμβρανών, μεμβρανικές πρωτεΐνες, διαπερατότητα της μεμβράνης στα μικρομόρια. **Το μιτοχόνδριο.** Μορφολογία, δομή και λειτουργική εξειδίκευση, σύνθεση ATP. Το γενετικό σύστημα των μιτοχονδρίων. Είσοδος πρωτεϊνών στα μιτοχόνδρια. **Ενδοπλασματικό δίκτυο (ER).** Λείο και αδρό, μορφολογία, δομή και λειτουργία. Σύνθεση, διαλογή και τροποποιήσεις πρωτεϊνών στο ER. **Σύμπλεγμα Golgi.** Δομή και μορφολογία. Επικοινωνία Golgi με ενδοπλασματικό δίκτυο. Τροποποιήσεις πρωτεϊνών στο Golgi. Βασική και ρυθμιζόμενη έκκριση του κυττάρου. **Λυσοσώματα.** Κυστιδιακή επικοινωνία του συμπλέγματος Golgi με τα λυσοσώματα και μεταφορά λυοσωμικών ενζύμων. Κυτταρική πέψη. **Υπεροξειδισώματα.** Οξειδωτικές διεργασίες. Είσοδος πρωτεϊνών στα υπεροξειδισώματα. **Ενδοκύτωση και κυστιδιακές μεταφορές.** Φαγοκύτωση. Πινοκύτωση. Ενδοκύτωση με τη μεσολάβηση υποδοχέων. Ενδοσώματα. Μηχανισμοί ενδοκυτταρικών μεταφορών μέσω κυστιδίων. **Δομή και οργάνωση του πυρήνα.** Πυρηνικοί πόροι και πυρηνοκυτταροπλασματική επικοινωνία. Χρωματίνη και δομική συγκρότηση των χρωμοσωμάτων. Πυρηνίσκος. **Κυτταροσκελετός.** Οργάνωση του κυτταροσκελετού και βασικές λειτουργίες. Ενδιάμεσα ινίδια: συγκρότηση και δυναμική. Μικροσωληνίσκοι: πολυμερισμός και από-πολυμερισμός, δυναμική αστάθεια, πρωτεΐνες κινητήρες, κίνηση βλεφαρίδων και μαστιγίων. Μικροϊνίδια

ακτίνης: λειτουργικότητα και πολυμερισμός της ακτίνης, πρωτεΐνες κινητήρες, κινήσεις που βασίζονται στον πολυμερισμό της ακτίνης, μυϊκή συστολή. **Κυτταρικές αλληλεπιδράσεις και εξωκυτταρική ύλη.** Διαφοροποιήσεις της πλασματικής μεμβράνης. Στενοσύνδεσμοι, σύνδεσμοι πρόσδεσης, δεσμοσώματα, χασματοσύνδεσμοι και ημιδεσμοσώματα. Κυτταρική αναγνώριση, προσκόλληση και κυτταρική επικοινωνία. Αντιπροσωπευτικές πρωτεΐνες της εξωκυτταρικής ύλης. **Κυτταρική αύξηση και διαίρεση.** Φάσεις και ρύθμιση του κυτταρικού κύκλου. Μίτωση: φάσεις της πυρηνικής διαίρεσης. Κυτταροκίνηση. Μείωση: μειωτική διαίρεση I και II. Γενετικός ανασυνδυασμός.

Τετράωρο **υποχρεωτικό εργαστήριο** οπτικής και ηλεκτρονικής μικροσκοπίας.

ΒΙΟΛ-152 ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΦΥΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

Κ. ΚΟΤΖΑΜΠΑΣΗΣ

Εισαγωγή – Σχέση δομής και λειτουργίας σε μοριακό, υποκυτταρικό, κυτταρικό και οργανισμικό επίπεδο. Λεπτή δομή μακρομορίων. Δομή και λειτουργική οργάνωση βιομεμβρανών. Πλασμαλήμμα και τονοπλάστης. Κυτόπλασμα. Κυτταρικός σκελετός. Χυμοτόπια και περιεχόμενες ουσίες. Ενδοπλασματικό δίκτυο και δικτυοσώματα. Δομή και λειτουργική οργάνωση του μιτοχονδρίου. Λειτουργία της κυτταρικής αναπνοής. Πλαστίδια. Λεπτή δομή χλωροπλάστων. Φωτοανάπτυξη του χλωροπλάστη σε χλωροπλάστη. Δομή και λειτουργική οργάνωση των φωτοσυνθετικών χρωστικών. Λειτουργική οργάνωση φωτοσυνθετικών συμπλόκων. Μη κυκλική και κυκλική ροή ηλεκτρονίων. Συσχέτιση δομής της φωτοσυλλεκτικής κεραίας (LHCII) και της μεταφοράς ενέργειας μέσα σε αυτήν. Δομή και λειτουργία του φωτοσυνθετικού μηχανισμού σε διαφορετικές συνθήκες φωτισμού. Βιοενεργητική – Φωτοσυνθετική διαχείριση της ενέργειας. Φωτοσυνθετική δέσμευση του διοξειδίου του άνθρακα. Χημειωσμητική θεωρία. Ενδοσυμβιωτική υπόθεση. Χρωμοπλάστες. Λευκοπλάστες. Αμυλοπλάστες και αμυλόκοκκοι. Πυρήνας και μίτωση. Κυτοκίνηση. Λεπτή δομή και λειτουργική οργάνωση του πρωτογενούς και δευτερογενούς κυτταρικού τοιχώματος. Βοθρία και πλασμοδέσμες. Κατηγορίες φυτικών κυττάρων. Κοινόβια – Αποικίες – Φυτικοί ιστοί. Μεριστωματικός ιστός. Παρεγχυματικός ιστός. Επιδερμικός ιστός (τυπικά επιδερμικά κύτταρα, στόματα και ρυθμιστικοί μηχανισμοί λειτουργίας τους, εξαρτήματα επιδερμίδας). Στηρικτικός ιστός (κολλέγχυμα και σκληρέγχυμα). Περιδερμα (φελλογόνο κάμβιο, φελλός, φελλόδερμα και σχηματισμός φακιδίων). Αγωγός ιστός (φλοίωμα, ξύλωμα και λειτουργική οργάνωση ηθμαγγειωδών δεσμίδων). Εκκριτικός ιστός. Οργάνωση φυτικού σώματος στα πρωτόφυτα, θαλλόφυτα, βρυόφυτα και τραχεόφυτα. Πρωτογενής και δευτερογενής ανάπτυξη βλαστού. Ανατομική διάπλαση φύλλου. Φωτοαναπνοή – Δομή και λειτουργία C3-, C4- και CAM-φυτών. Πρωτογενής και δευτερογενής ανάπτυξη ρίζας. Ανατομική διάπλαση άνθους.

ΒΙΟΛ-153 ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟ ΜΑΘΗΜΑ «ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΦΥΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ»

Κ. ΚΟΤΖΑΜΠΑΣΗΣ

Εργαστηριακές Ασκήσεις [Α. Γκομπούτσος (ΕΔΙΠ)]

- 1. Εισαγωγή – Τεχνικές Μικροσκοπίας**
Οπτικό μικροσκόπιο: Λειτουργία και Χρήση – Τεχνικές παρατήρησης φυτικών δομών – Μέτρηση επιφάνειας και όγκου μικροσκοπικών σχηματισμών – υπολογισμός συγκέντρωσης κυττάρων.
- 2. Δομή Φυτικού Κυττάρου – Μίτωση – Κυτοκίνηση**
Δομή και λειτουργία του φυτικού κυττάρου: Κατηγορίες φυτικών κυττάρων – Κυτταρικό τοίχωμα (πρωτογενές και δευτερογενές), βοθρία και πλασμοδέσμες – Κυτόπλασμα και κυτοπλασματικές κινήσεις – Πυρήνας, μίτωση και κυτοκίνηση.
- 3. Πλαστίδια – Φωτοσυνθετικές Χρωστικές**
Πλαστίδια (χλωροπλάστες, χρωμοπλάστες, αμυλοπλάστες, λευκοπλάστες) – Χρωματογραφικός διαχωρισμός χρωστικών.
- 4. Χυμοτόπιο και Πλασμόλυση – Κρύσταλλοι – Πρωτεϊνόκοκκοι - Αμυλόκοκκοι**
Νεκρά έγκλειστα: Χυμοτόπιο και πλασμόλυση – Κρύσταλλοι – Πρωτεϊνόκοκκοι – Αμυλόκοκκοι.
- 5. Φυτικοί Ιστοί I (Επιδερμίδα)**
Κατηγορίες φυτικών ιστών I: Επιδερμίδα (τυπικά επιδερμικά κύτταρα, στόματα, εξαρτήματα επιδερμίδας).
- 6. Φυτικοί Ιστοί II (Μεριστωματικός ιστός – Παρεγχυματικός ιστός – Στηρικτικός ιστός– Εκκριτικός ιστός)**
Κατηγορίες φυτικών ιστών II: Μεριστωματικός ιστός – Παρεγχυματικός ιστός – Στηρικτικός ιστός (κολλέγχυμα και σκληρέγχυμα) – Εκκριτικός ιστός.
- 7. Φυτικοί Ιστοί III (Αγωγός ιστός – Περιδερμα)**
Κατηγορίες φυτικών ιστών III: Αγωγός ιστός (φλοίωμα, ξύλωμα και τύποι ηθμαγγειωδών δεσμίδων) – Περιδερμα (φελλογόνο κάμβιο, φελλός, φελλόδερμα και σχηματισμός φακιδίων).
- 8. Δομή και Λειτουργική Οργάνωση Βλαστού**
Δομή και λειτουργική οργάνωση πρωτογενούς και δευτερογενούς βλαστού.

9. **Δομή και Λειτουργική Οργάνωση Φύλλου**
Ανατομική διάπλαση φύλλων προσαρμοσμένων σε διαφορετικές εντάσεις φωτισμού.
10. **Δομή και Λειτουργική Οργάνωση Ρίζας**
Δομή και λειτουργική οργάνωση πρωτογενούς και δευτερογενούς ρίζας.
11. **Δομή και Λειτουργική Οργάνωση Άνθους**
Ανατομική διάπλαση άνθους.
12. **Σχέση Δομής με την Ανάπτυξη, Αναπαραγωγή και Διασπορά των Φυτών**
Σχέση δομής με την ανάπτυξη, αναπαραγωγή και διασπορά των φυτών (video -“The private life of plants”, BBC, by David Attenborough).

ΒΙΟΛ-154 ΒΙΟΧΗΜΕΙΑ Ι **Χ. ΣΠΗΛΙΑΝΑΚΗΣ**

- Εισαγωγή στα κύτταρα. Ομοιότητα και ποικιλότητα κυττάρων. Κοινοί μηχανισμοί έμβιων όντων. Μικροσκοπία. Προκαρυωτικό κύτταρο. Ευκαρυωτικό κύτταρο. Αρχιτεκτονική κυττάρων. Πρότυποι οργανισμοί.
- Μοριακός σχεδιασμός της ζωής. Το ενιαίο των βιοχημικών διεργασιών είναι το υπόβαθρο της βιολογικής ποικιλομορφίας. Το DNA καταδεικνύει τη σχέση μεταξύ μορφής και λειτουργίας.
- Χημική σύσταση κυττάρων. Βιολογικά μακρομόρια. Χημικοί δεσμοί.
- Νερό. Ασθενείς αλληλεπιδράσεις σε υδατικά συστήματα. Δεσμοί υδρογόνου. Εντροπία. Διαλυτότητα.
- Διάσταση του νερού, των ασθενών οξέων και των ασθενών βάσεων. Ασθενής διάσταση του νερού. Σταθερά ισορροπίας. Κλίμακα pH. Στοιχειομετρικές καμπύλες. Ρύθμιση του pH στα βιολογικά συστήματα. Ρυθμιστικά διαλύματα. Εξίσωση Henderson-Hasselbalch.
- Δομή και λειτουργία πρωτεϊνών. Αμινοξέα. Πρωτοταγής δομή. Πεπτιδικός δεσμός. Δευτεροταγής δομή. α-έλικα, β-πτυχωτή επιφάνεια, στροφές και θηλίες. Τριτοταγής δομή. Αναδίπλωση υδατοδιαλυτών πρωτεϊνών. Τεταρτοταγής δομή.
- Μεθοδολογίες μελέτης πρωτεϊνών. Καθαρισμός πρωτεϊνών. Αντίδραση αποικοδόμησης EDMAN. Ανοσολογία και μελέτη πρωτεϊνών. Φασματοσκοπία πυρηνικού συντονισμού και κρυσταλλογραφία ακτίνων Χ.
- Βιοχημική εξέλιξη. Ομόλογες πρωτεΐνες. Εξελικτικές σχέσεις πρωτεϊνών. Εξέταση τρισδιάστατων δομών και εξέλιξη. Εξελικτικά δένδρα. Αρχαίο DNA.
- Ένζυμα: Βασικές αρχές και κινητική. Ένζυμα και κατάλυση. Ελεύθερη ενέργεια. Μεταβατική κατάσταση. Ενεργό κέντρο. Μοντέλο Michaelis-Menten. Ενζυμική αναστολή. Συνένζυμα.
- Στρατηγικές κατάλυσης. Πρωτεϊνάσες. Περιοριστικά ένζυμα. Κινάσες.
- DNA, RNA και η ροή των γενετικών πληροφοριών. Νουκλεϊκά οξέα. Φωσφοδιεστερικός δεσμός. Δομή διπλής έλικας. Αντιγραφή DNA. Γονιδιακή έκφραση. Μετάφραση. Δομή γονιδίου.
- Μεθοδολογίες μελέτης γονιδίων. Περιοριστικά ένζυμα. Ηλεκτροφόρηση σε πηκτή. Αλληλούχηση DNA. Ανιχνευτές DNA. Αλυσιδωτή αντίδραση πολυμεράσης. Τεχνολογία ανασυνδιασμένου DNA. Χειρισμοί ευκαρυωτικών γονιδίων.
- Υδατάνθρακες. Μονοσακχαρίτες. Ολιγοσακχαρίτες. Πολυσακχαρίτες. Γλυκοπρωτεΐνες. Λεκτίνες.
- Μεταβολισμός. Συζευγμένες αντιδράσεις. Το παγκόσμιο νόμισμα ελεύθερης ενέργειας βιολογικών συστημάτων. Οξειδωση οργανικών μορίων. Εξέλιξη μεταβολικών πορειών.
- Γλυκόλυση. Αντιδράσεις και έλεγχος της γλυκόλυσης. Βιοχημικές οδοί που τροφοδοτούν τη γλυκόλυση. Ζύμωση.
- Νεογλυκογένεση. Μετατροπή πυροσταφυλικού. Παρακαμπτήριες οδοί.
- Οξειδωση φωσφορικών πεντοζών. Οξειδωτική και μη-οξειδωτική φάση. Σύνδρομο Wernicke-Korsakoff.
- Κύκλος του Κιτρικού οξέος. Αντιδράσεις και ρύθμιση του κύκλου.

ΒΙΟΛ-155 ΓΕΝΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΤΑΥΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΜΑΚΡΟΜΟΡΙΩΝ **Δ. ΤΖΑΜΑΡΙΑΣ (υπεύθυνος)**

1. **Παρασκευή διαλυμάτων (3 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του ΒΙΟΛ-105**
[Ε. Κουϊμτζόγλου (ΕΤΕΠ) – ΕΥ: Δ. Τζαμαρίας]
Ορισμός Μοριακότητας, Ρυθμιστικά Διαλύματα, pH, (έλεγχος pH με pHμετρικό χαρτί και με πεχάμετρο).
2. **Τιτλοδοτήσεις και Αντιδράσεις εξουδετέρωσης (3 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του ΒΙΟΛ-105**
[Ε. Κουϊμτζόγλου (ΕΤΕΠ) – ΕΥ: Δ. Τζαμαρίας]
Δημιουργία καμπύλης τιτλοδότησης. Οξέα-Βάσεις-Άλατα, Υδρόλυση.
3. **Οξειδοαναγωγή-UV (3 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του ΒΙΟΛ-105**
[Ε. Κουϊμτζόγλου (ΕΤΕΠ) – ΕΥ: Δ. Τζαμαρίας]
Οξειδωση – αναγωγή, φασματοφωτομετρία UV.
4. **Σύνθεση της ασπιρίνης (4 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του ΒΙΟΛ-250**
[Ε. Κουϊμτζόγλου (ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Δ. Τζαμαρίας]
Σύνθεση ασπιρίνης, υπολογισμός της % απόδοσης, έλεγχος καθαρότητας (3 μέθοδοι) και σύνθεση μεθυλοσαλικυλικού οξέος.

5. Ποσοτικός προσδιορισμός πρωτεϊνών (4 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του ΒΙΟΛ-209
[Ε. Κουϊμτζόγλου (ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Δ. Τζαμαριάς]
Απορρόφηση υπεριώδους – Μέθοδοι Lowry και Bradford, Ποσοτικοποίηση πρωτεϊνών μέσω απορρόφησης υπεριώδους φωτός, Ποσοτικοποίηση πρωτεϊνών με τη μέθοδο Lowry, Ποσοτικοποίηση πρωτεϊνών με τη μέθοδο Bradford.
6. Ανίχνευση λιπιδίων, πρωτεϊνών και υδατανθράκων σε τρόφιμα (4 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του ΒΙΟΛ-209
[Ε. Κουϊμτζόγλου (ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Χ. Σπηλιανάκης]
Υδατάνθρακες-τριγλυκερίδια-πρωτεΐνες, Έλεγχος για ανίχνευση υδατανθράκων, τριγλυκεριδίων και πρωτεϊνών σε διαλύματα και σε τρόφιμα.
7. Πέψη (λιπών πρωτεϊνών & υδατανθράκων), γενικές μέθοδοι χαρακτηρισμού των προϊόντων (4 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του ΒΙΟΛ-250
[Ε. Κουϊμτζόγλου (ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Χ. Σπηλιανάκης]
Υδρόλυση αμύλου με παγκρεατική αμυλάση, πέψη πρωτεϊνών με πεψίνη, τριγλυκεριδίων με παγκρεατίνη.
8. Εκχύλιση, χρωματογραφική ταυτοποίηση και φάσματα απορρόφησης φωτοσυνθετικών χρωστικών (3 ώρες)
[Α. Παπαδάκη (ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Κ. Κοτζαμπάσης]
Α. Εκχύλιση. Β. Χρωματογραφικός διαχωρισμός με Χρωματογραφία λεπτής στοιβάδας και Γ. Προσδιορισμός των φασμάτων απορρόφησης των φωτοσυνθετικών χρωστικών από φύλλα και ρίζες διαφόρων φυτικών ειδών.
9. Απομόνωση και καθαρισμός πλασμιδιακού DNA (3 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του ΒΙΟΛ-250
[Μ. Δραμουντάνη (ΕΤΕΠ) – ΕΥ: Χ. Σπηλιανάκης]
Απομόνωση πλασμιδιακού DNA με αλκαλική λύση και καθαρισμός του με εκχύλιση φαινόλης/χλωροφορμίου.
10. Ποσοτικοποίηση, ηλεκτροφόρηση και πέψη του πλασμιδιακού DNA (3 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του ΒΙΟΛ-250
[Μ. Δραμουντάνη (ΕΤΕΠ) – ΕΥ: Χ. Σπηλιανάκης]
Ποσοτικοποίηση του πλασμιδιακού DNA με φασματοφωτόμετρο, ηλεκτροφόρηση και πέψη του με περιοριστικές ενδονουκλεάσες.
11. Απομόνωση ευκαρυωτικού RNA (3 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του ΒΙΟΛ-250
[Μ. Δραμουντάνη (ΕΤΕΠ) – ΕΥ: Χ. Σπηλιανάκης]
Απομόνωση ευκαρυωτικού RNA με την μέθοδο της όζινης φαινόλης, καθαρισμός του με εκχυλίσαις φαινόλης και χλωροφορμίου, κατακρήμνισή του και ηλεκτροφόρηση σε πήκτωμα αγαρόζης.

ΒΙΟΛ-156 **ΒΙΟΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ** **Κ. ΛΥΚΑ**

Εισαγωγή στη θεωρία συναρτήσεων, όρια και συνέχεια συναρτήσεων. Εισαγωγή στο Διαφορικό Λογισμό, ρυθμός μεταβολής μιας συνάρτησης, η παράγωγος, βασικές ιδιότητες και εφαρμογές των παραγώγων. Εισαγωγή στον ολοκληρωτικό λογισμό, ολοκληρώματα, μέθοδοι ολοκλήρωσης, εφαρμογές. Εξισώσεις διαφορών, επίλυση γραμμικών εξισώσεων διαφορών πρώτης τάξης. Στοιχεία διαφορικών εξισώσεων, μεθοδολογία επίλυσης διαφορικών εξισώσεων πρώτης τάξης (γραμμικές, χωριζόμενων μεταβλητών). Δυναμικά συστήματα, ποιοτική ανάλυση διακριτών και συνεχών στο χρόνο δυναμικών συστημάτων. Βασικές αρχές θεωρίας πιθανοτήτων, δειγματικοί χώροι, τεχνικές απαρίθμησης, αρχές συνδυαστικής, υπό συνθήκη (δεσμευμένη) πιθανότητα, θεώρημα Bayes, Μαρκοβιανές αλυσίδες. Τυχαίες μεταβλητές, κατανομές πιθανότητας, κυριότερες διακριτές και συνεχείς κατανομές.

ΒΙΟΛ-158 **ΑΓΓΛΙΚΑ II** **Μ. ΚΟΥΤΡΑΚΗ**

Εξάσκηση σε επιστημονικά άρθρα βιολογικής κατεύθυνσης (μοριακή βιολογία, γενετική, οικολογία, εξελικτική βιολογία, θαλάσσια βιολογία κλπ.) αυξημένης δυσκολίας τόσο σε λεξιλογικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο γραμματικών και συντακτικών δομών. Αναλυτικά: Οι φοιτητές ασκούνται στην περίληψη, σχολιασμό, παράφραση, εισαγωγή παραπομπών σε επιστημονικό λόγο, επίσημη αλληλογραφία, καταγραφή σημειώσεων, βιβλιογραφική καταγραφή επιστημονικής πληροφορίας, επεξεργασία σχεδιαγραμμάτων και πινάκων, συγγραφή αναφορών, περιγραφή, σύγκριση και ταξινόμηση διαδικασιών. Η δυνατότητα χρήσης Internet υπάρχει και πάλι, κυρίως μέσω του blog και η γλώσσα διδασκαλίας είναι η αγγλική. Στόχος είναι η κατανόηση και βέβαια χρήση των γραμματικών και συντακτικών δομών, καθώς και του λεξιλογίου σε πραγματικές συνθήκες. Η προσέγγιση είναι βιωματική και περιλαμβάνει τη διδασκαλία του συνόλου της γλώσσας σε κυμαινόμενο βαθμό δυσκολίας – τα γραμματικά φαινόμενα δε διδάσκονται αποσπασματικά.

ΒΙΟΛ-201 ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΑ

Α. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Εισαγωγή στη Βιολογία των Μονοκύτταρων Οργανισμών. Βακτήρια, Αρχαία, Ευκάρυα: Οι τρεις “χώροι” της ζωής. **Βακτήρια:** Η ελάχιστη μονάδα ζωής. Το βακτηριακό κύτταρο σαν πολύπλοκη χημική μηχανή. Μεμβράνες/κυτταρικό τοίχωμα, πολυσακχαρίτες, μαστίγια, ινίδια, νημάτια. Περίπλασμα. Κυτόπλασμα (πυρηνοειδές, ριβοσώματα, κενοτόπια, ενδοσπόρια). DNA: οργάνωση (Γονίδιο- ΟπερόΧρωμόσωμα) /έκφραση. Μεταβολισμός, ενέργεια (Δύναμη Κίνησης Πρωτονίων-ATP), ανάπτυξη, ρύθμιση (χημειοτακτισμός, συστήματα δύο στοιχείων, θερμικό πλήγμα). Αύξηση/ διαίρεση. Αλλαγές στο DNA, η αντίδραση SOS. Η συνταγή της ζωής: πλήρη γονιδιώματα μικροοργανισμών. **Αρχαία:** Κυτταρικό τοίχωμα, μεταβολισμός. **Ευκαρυωτικοί** μικροοργανισμοί. **Ιοί:** Δομή, γονιδίωμα, διαδικασία μόλυνσης. Οι φάγοι MS2, φΧ174, M13, T7 και Mu. Εξέλιξη/ συστηματική, μοριακά χρονόμετρα Οικολογία: Βιοφίλμ, όρια ανάπτυξης. Εφαρμογές: Ιατρική, Γεωργία, Βιοτεχνολογία.

ΒΙΟΛ-203 ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Σ. ΠΥΡΙΝΤΣΟΣ

Οργανισμοί: Οι οργανισμοί και το αβιοτικό περιβάλλον. Νερό. Φως. Θερμοκρασία. Κλίμα. Θρεπτικά. Έδαφος. Γεωμορφολογία. Μητρικό πέτρωμα. Νόμος του ελαχίστου. Νόμος των ορίων ανοχής. Οικοθέση. Εγκλιματισμός. Ομοιόσταση. Αλληλεπιδράσεις μεταξύ αβιοτικών παραγόντων. Αλληλεπιδράσεις οργανισμών και αβιοτικών παραγόντων. **Πληθυσμοί:** Πληθυσμιακό μέγεθος. Πληθυσμιακά χαρακτηριστικά. Δημογραφία. Ενδοειδικές σχέσεις. Διαειδικές σχέσεις. Στρατηγικές ζωής. Υποδείγματα δυναμικής πληθυσμών. **Μεταπληθυσμοί:** Η μεταπληθυσμιακή προσέγγιση. Μεταπληθυσμιακά πρότυπα και διεργασίες. Υποδείγματα Levins και Hanski. Υπόθεση πυρηνικών δορυφορικών ειδών. Μεταπληθυσμιακή Γενετική και Εξέλιξη. **Βιοκοινότητες:** Η βιοκοινοτική θεώρηση. Δομή και οργάνωση βιοκοινοτήτων. Θεωρήσεις Clements, Gleason και Σχολή Zurich-Montpellier. Η Μοντέρνα σύνθεση. Οι έννοιες της βιοποικιλότητας και της σταθερότητας των βιοκοινοτήτων. Διαταραχές. Διαδοχή. Αλληλοπάθεια. Αυξητικές μορφές. Διαμερισμός πόρων. RCS-στρατηγικές. Λειτουργικές ομάδες. Χωρικά και χρονικά πρότυπα. Τεχνικές ταξινόμησης και ταξινόμησης. **Οικοσυστήματα:** Η έννοια του οικοσυστήματος. Δομή, δυναμική και διαχείριση οικοσυστημάτων. Ροή ενέργειας. Ανακυκλώσεις της ύλης. Βιογεωχημικοί κύκλοι. Παραγωγικότητα. Θεωρίες περί συστημάτων. Ο ρόλος των βιοτικών αλληλεπιδράσεων και της διαταραχής. Η ερημοποίηση της Μεσογειακής χώρας. **Παγκόσμια περιβαλλοντικά θέματα:** Βιοποικιλότητα. Ερημοποίηση, Κλιματική Αλλαγή. Ρύπανση.

ΒΙΟΛ-204 ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Σ. ΠΥΡΙΝΤΣΟΣ

1. Αβιοτικό Περιβάλλον I – Γεωλογικό Υπόστρωμα
[Σ. Πυρίντσος]
2. Αβιοτικό Περιβάλλον II - Έδαφος
[Σ. Πυρίντσος]
3. Αβιοτικό Περιβάλλον III - Ατμόσφαιρα
[Σ. Πυρίντσος]
4. Αβιοτικό Περιβάλλον IV - Κλίμα
[Σ. Πυρίντσος]
5. Βιοτικό Περιβάλλον I – Πυκνότητα, Συχνότητα, Κάλυψη, Βιομάζα
[Σ. Πυρίντσος]
6. Βιοτικό Περιβάλλον II – Μετρήσεις βιοτικών παραμέτρων
[Σ. Πυρίντσος]
7. Βιοτικό Περιβάλλον III – Σύνθεση βιοκοινοτήτων, Ποικιλότητα
[Σ. Πυρίντσος]
8. Επεξεργασία Οικολογικών Δεδομένων I – Εισαγωγή στον τρόπο χρήσης του R
[Χ. Νικολάου]
9. Επεξεργασία Οικολογικών Δεδομένων II – Προγραμματισμός με τη χρήση του R
[Χ. Νικολάου]
10. Επεξεργασία Οικολογικών Δεδομένων III – Πολυμεταβλητή Ανάλυση
[Σ. Πυρίντσος]
11. Επεξεργασία Οικολογικών Δεδομένων IV – Χωρική Ανάλυση
[Σ. Πυρίντσος]

Επίσης, στο μάθημα προβλέπεται **εκδρομή στον Ψηλορείτη ή/και στον Βοτανικό Κήπο του Πανεπιστημίου Κρήτης**

ΒΙΟΛ-205 ΓΕΝΕΤΙΚΗ Ι

Χ. ΔΕΛΙΔΑΚΗΣ

(Π. ΤΟΠΑΛΗΣ - Φροντιστήριο)

Μεντελική ανάλυση, χρωμοσωμική θεωρία της κληρονομικότητας. Προεκτάσεις της Μεντελικής ανάλυσης και επίσταση. Σύνδεση και γενετική χαρτογράφηση. Χρωμοσωμικές αναδιατάξεις και παραλλαγές αριθμού χρωμοσωμάτων. Γενετική βακτηρίων και φάγων: Σύζευξη, μεταγωγή, μετασχηματισμός. Η μοριακή φύση του γονιδίου. Δομή, αντιγραφή και ανασυνδυασμός του DNA. Από τα γονίδια στις πρωτεΐνες. Ο γενετικός κώδικας. Μεταγραφή και μετάφραση. Τεχνολογία ανασυνδυασμένου DNA: περιοριστικά ένζυμα, φορείς, κλώνοι, βιβλιοθήκες. Υβριδοποίηση και ηλεκτροφόρηση DNA. Αλληλούχηση και PCR.

ΒΙΟΛ-207 ΜΟΡΙΑΚΗ ΒΙΟΛΟΓΙΑ

Ι. ΠΑΠΑΜΑΤΘΑΙΑΚΗΣ

Το DNA ως γενετικό υλικό: πειράματα-ορόσημα, η Εξελικτική οπτική γωνία στη Μοριακή Βιολογία, οι μεταλλάξεις και οι συνέπειές τους. **Το περιεχόμενο των γονιδιωμάτων:** χαρτογράφηση γονιδιωμάτων, γονιδιώματα οργανισμών-μοντέλων και ανθρώπου, πολυμορφισμοί, γονιδιώματα μιτοχονδρίων και χλωροπλαστών. **Τα διακεκομμένα γονίδια:** προέλευση ιντρονίων, εξώνια και πρωτεϊνικές επικράτειες, εναλλακτικό μάτισμα. **Γονιδιακές οικογένειες:** δομή και εξέλιξη οικογενειών, ψευδογονίδια. **Χρωμοσώματα:** λύσεις στο πακετάρισμα των γονιδιωμάτων, το πυρηνικό πλέγμα, χρωμοσωμικές επικράτειες, ευχρωματίνη-ετεροχρωματίνη, το χρωμόσωμα ως πλατφόρμα διαιώνισης γονιδίων, τελομερή, κεντρομερή. **Τα νουκλεοσώματα:** Δομή και συναρμολόγηση των νουκλεοσωμάτων, ιστονικές ουρές και τροποποιήσεις τους από το νουκλεόσωμα στο χρωμόσωμα. **Το αγγελιαφόρο RNA:** Δομή και σταθερότητα του mRNA, ο ρόλος, των miRNA. **Η μεταγραφή ευκαρυωτικών γονιδίων από την RNA πολυμεράση II:** συναρμολόγηση μεταγραφικής συσκευής, έναρξη μεταγραφής, υποκινητές και ενισχυτές, LCRs, μονωτές. **Ενεργοποίηση-καταστολή της μεταγραφής:** οικογένειες μεταγραφικών παραγόντων και τρόποι δράσης τους, συνενεργοποιητές-συνκαταστολείς, ακετυλοτρανσφεράσες-απακετυλάσες-μεθυλοτρανσφεράσες ιστονών, μεθυλοτρανσφεράσες DNA. **Ρύθμιση γονιδιακής έκφρασης στο επίπεδο της χρωματίνης:** ο κώδικας ιστονών, σύμπλοκα αναδιαμόρφωσης χρωματίνης. **Επιγενετικά φαινόμενα-κυτταρική «μνήμη»:** διαιώνιση χρωματινικών δομών, εντυπωμένα γονίδια, αδραντοποίηση χρωμ/τος X. **Το μάτισμα και η επεξεργασία του RNA:** το ματισμόσωμα, τα ιντρόνια ομάδων I και II, το καταλυτικό RNA, ρύθμιση του (εναλλακτικού) ματίσματος. **Η αντιγραφή του DNA στα ευκαρυωτικά κύτταρα:** ένζυμα, συντονισμός αντιγραφής στους δύο κλώνους, έναρξη αντιγραφής και κυτταρικός κύκλος. **Βλάβες και επιδιόρθωση του DNA:** μηχανισμοί και κατηγορίες βλαβών, συστήματα επιδιόρθωσης (άμεση αναστροφή, εκτομή βάσεων, εκτομή νουκλεοτιδίων, επιδιόρθωση αταίριαστων βάσεων, επιδιόρθωση δίκλωνων θραύσεων).

ΒΙΟΛ-208 ΓΕΝΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΥΤΤΑΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΓΕΝΕΤΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ (ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟ ΜΑΘΗΜΑ)

Χ. ΔΕΛΙΔΑΚΗΣ (υπεύθυνος)

- 1. Διασταυρώσεις Δροσόφιλας A' (3 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του ΒΙΟΛ-301**
[Μ. Δραμουντάνη (ΕΤΕΠ) – ΕΥ: Χ. Δελιδάκης]
Εισαγωγή στη Δροσόφιλα ως οργανισμό-μοντέλο. Γονιδίωμα, μορφολογικά χαρακτηριστικά, φυλοκαθορισμός. Χειρισμός και παρατήρηση άγριων και μεταλλαγμένων στελεχών Δροσόφιλας/ Παρατήρηση φαινοτύπων και καταμέτρηση των F1 απογόνων / Στήσιμο της ανάδρομης διασταύρωσης.
- 2. Μικροβιακή Βιοτεχνολογία (2 ώρες κοινές και για τα 2 τμήματα) αντιστοιχεί σε άσκηση του ΒΙΟΛ-301**
[Δ. Κουτσιούλης – ΕΥ: Β. Μπουριώτης]
Από τα βακτήρια στα ένζυμα στην παραγωγή (Θεωρία και επίσκεψη σε εργαστήριο), Ετερόλογη έκφραση (κλωνοποίηση-υπερέκφραση) πρωτεϊνών και στάδια απομόνωσής τους (κατιούσα επεξεργασία-Χρωματογραφία)/ Επίσκεψη στο εργαστήριο Ενζυμικής Βιοτεχνολογίας
- 3. Ιστοειδική έκφραση γονιδίων σε έμβρυα Δροσόφιλας (3 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του ΒΙΟΛ-301**
[Μ. Δραμουντάνη (ΕΤΕΠ) – ΕΥ: Χ. Δελιδάκης]
Παρουσίαση διαγονιδιακών τεχνικών και της μεθόδου «παγίδευσης ενισχυτών». Συλλογή και χειρισμός εμβρύων. Ιστοχημική χρώση για β-γαλακτοσιδάση.
- 4. Διασταυρώσεις Δροσόφιλας B' (3 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του ΒΙΟΛ-301**
[Μ. Δραμουντάνη (ΕΤΕΠ) – ΕΥ: Χ. Δελιδάκης]
Παρατήρηση φαινοτύπων και καταμέτρηση των απογόνων της ανάδρομης διασταύρωσης (F2).
- 5. Φροντιστήριο Δροσόφιλας (2 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του ΒΙΟΛ-301**
[Μ. Δραμουντάνη (ΕΤΕΠ) – ΕΥ: Χ. Δελιδάκης]
Ανάλυση αποτελεσμάτων Διασταυρώσεων Δροσόφιλας. Γενετική χαρτογράφηση.
- 6. Ασηπτικές συνθήκες στη Μικροβιολογία (3 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του ΒΙΟΛ-209**
[Α. Παπαδάκη (ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Α. Οικονόμου]
Οπτική παρατήρηση μικροοργανισμών, Οπτική παρατήρηση 10 μικροοργανισμών, Μόλυνση τρυβλίων

- με μικροοργανισμούς (βακτήρια και μικροφύκη), Επίστρωση (streaking) κυττάρων, Επίστρωση (plating) κυττάρων, Χρήση φίλτρων για αποστείρωση.
7. **Υγρά και στερεά θρεπτικά μέσα** (3 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του **ΒΙΟΛ-209**
Α. Παπαδάκη (ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Α. Οικονόμου]
Παρασκευή/αποστείρωση. Θερμοκρασιακό εύρος ανάπτυξης βακτηρίων, Βακτηριακά θρεπτικά μέσα: παρασκευή-αποστείρωση-χρήση.
 8. **Μικροσκοπική Παρατήρηση Μικροοργανισμών/Χρώσεις** (3 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του **ΒΙΟΛ-209**
[Α. Παπαδάκη(ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Α. Οικονόμου]
Μικροσκοπική παρατήρηση ζωντανών κυττάρων 9 βακτηρίων, 3 μικροφυκών (*Chlamydomonas reinhardtii*, *Scenedesmus obliquus* *Chlorella minutissima*) και σακχαρομύκητα, Μικροσκοπική παρατήρηση 10 μόνιμων παρασκευασμάτων κυττάρων μικροοργανισμών.
 9. **Αντιβιοτικά/Μηχανισμοί αντίστασης** (3 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του **ΒΙΟΛ-209**
[Α. Παπαδάκη (ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Α. Οικονόμου]
Ζώνες παρεμπόδισης βακτηριακής ανάπτυξης 8 αντιβιοτικών σε 2 διαφορετικούς μικροοργανισμούς. Επίδραση της συγκέντρωσης 3 αντιβιοτικών στη βακτηριακή ανάπτυξη ενός μικροοργανισμού.
 10. **Ποσοτική μέτρηση βακτηριακών κυττάρων** (3 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του **ΒΙΟΛ-209**
[Α. Παπαδάκη (ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Α. Οικονόμου]
Καμπύλες ανάπτυξης. Ποσοτική καταγραφή του κυτταρικού όγκου (packed cell volume) καλλιέργειας μικροφυκών. Ποσοτική μέτρηση βακτηριακών κυττάρων με τη μέθοδο των διαδοχικών αραιώσεων. Ανάπτυξη βακτηρίων σε υγρή καλλιέργεια, καμπύλες ανάπτυξης.
 11. **Βακτηριακή σύζευξη** (3 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του **ΒΙΟΛ-250**
[Α. Παπαδάκη (ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Α. Οικονόμου]
Σύζευξη βακτηρίου F' με F.

ΒΙΟΛ-211 **ΑΓΓΛΙΚΑ ΙΙΙ** **Μ. ΚΟΥΤΡΑΚΗ**

Σε αυτό το επίπεδο δίδεται έμφαση στη γενετική, κυτταρική και μοριακή βιολογία και βιοτεχνολογία. Τα κείμενα που επιλέγονται είναι αυξημένης δυσκολίας. Οι φοιτητές θα πρέπει να ασκήσουν πολύ πιο ενεργά τόσο το γραπτό όσο και τον προφορικό λόγο και γι' αυτό η προφορική παρουσίαση γραπτής εργασίας σε κοινό είναι υποχρεωτική. Απαιτούνται όλες οι δεξιότητες που καλλιεργούνται στα προηγούμενα επίπεδα, οι οποίες εξελίσσονται περισσότερο και γίνονται πολύ πιο σύνθετες. Επίσης οι ρόλοι καθηγητή-φοιτητή εναλλάσσονται με σκοπό την πρακτική εξάσκηση γλωσσικών δομών χρήσιμων για την επαγγελματική ζωή των φοιτητών. Η δυνατότητα χρήσης διαδικτύου υπάρχει και πάλι, κυρίως μέσω του δικτυακού ημερολογίου (blog) και η γλώσσα διδασκαλίας είναι η αγγλική.

ΒΙΟΛ-251 **ΜΑΘΟΔΟΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΜΑΚΡΟΜΟΡΙΩΝ** **Β. ΜΠΟΥΡΙΩΤΗΣ (υπεύθυνος)**

1. **Συγκόλληση και κλωνοποίηση DNA** (3 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του **ΒΙΟΛ-250**
[Δ. Δοκιανάκη (ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Γ. Γαρίνης]
Συγκόλληση πλασμιδιακού φορέα με ένθεμα. Συγκόλληση θραύσματος DNA με προεξέχοντα άκρα για τη δημιουργία θραυσμάτων διαφορετικού μοριακού βάρους και χρήση του σαν μοριακό δείκτη. Ηλεκτροφόρηση σε πήκτωμα αγαρόζης.
2. **Μετασχηματισμός βακτηρίων** (3 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του **ΒΙΟΛ-250**
[Δ. Δοκιανάκη (ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Γ. Γαρίνης]
Μετασχηματισμός δεκτικών βακτηρίων με την ligation και επιλογή σε τρυβλίο Petri με χρήση αντιβιοτικών. Χρήση UV για εντοπισμό έκφρασης της πράσινης φθορίζουσας πρωτεΐνης σε βακτήρια.
3. **Λύση βακτηριακών κυττάρων που εκφράζουν αλκαλική φωσφατάση** (3 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του **ΒΙΟΛ-305**
[Δ. Δοκιανάκη (ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Β. Μπουριώτης]
Λύση της βακτηριακής πάστας με λυσοζύμη και ανίχνευση της ενεργότητας του ενζύμου.
4. **Καθαρισμός ενζύμου με χρωματογραφία ιοντοανταλλαγής** (4 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του **ΒΙΟΛ-305**
[Δ. Δοκιανάκη (ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Β. Μπουριώτης]
Χρωματογραφία με Q-Sepharose και ανίχνευση της ενεργότητας του ενζύμου.
5. **Ταυτοποίηση ενζύμου με ηλεκτροφόρηση σε πήκτωμα πολυακρυλαμίδης** (3 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του **ΒΙΟΛ-305**
[Δ. Δοκιανάκη (ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Β. Μπουριώτης]
Ηλεκτροφόρηση σε πήκτωμα πολυακρυλαμίδης και ανάλυση αποτελεσμάτων.
6. **Προσδιορισμός παραγόντων που επηρεάζουν την ενζυματική ενεργότητα φυτικών ιστών** (3 ώρες)

[Α. Παπαδάκη (ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Κ. Κοτζαμπάσης]

Εκχύλιση ολικών πρωτεϊνών από φυτικούς ιστούς και μελέτη παραγόντων που επηρεάζουν την ενζυματική ενεργότητα της α-αμυλάσης (συγκέντρωση υποστρώματος και ενζύμου, χρόνος, pH, θερμοκρασία, παρουσία αναστολέων).

7. **Απομόνωση γενωμικού DNA από λευκά αιμοσφαίρια.** (3 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του ΒΙΟΛ-311

[Α. Παπαδάκη (ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Γ. Γαρίνης]

Αιμοληψία στο ΠΑΓΝΗ από κάθε φοιτητή και επακόλουθη απομόνωση του γενωμικού DNA από το αίμα.

8. **Αλυσιδωτή αντίδραση πολυμεράσης** (3 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του ΒΙΟΛ-250

[Μ. Δραμουντάνη (ΕΤΕΠ) – ΕΥ: Γ. Γαρίνης]

Αλυσιδωτή αντίδραση πολυμεράσης και ηλεκτροφόρηση προϊόντων σε πήκτωμα αγαρόζης. Χρώση με βρωμιούχο αιθίδιο (EtBr) και φωτογράφιση.

9. **Υβριδοποίηση DNA κατά Southern / Microarrays** (3 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του ΒΙΟΛ-311

[Α. Παπαδάκη (ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Γ. Γαρίνης]

Ανάλυση και ανάπτυξη των τεχνικών.

10. **Γονοτύπωση** (3 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του ΒΙΟΛ-311

[Μ. Δραμουντάνη (ΕΤΕΠ) – ΕΥ: Γ. Γαρίνης]

Ανάλυση γονοτύπων με 2 διαφορετικούς μικροδορυφορικούς τόπους. Ανάλυση χαρακτηριστικών γενετικών δεικτών και μικροδορυφόρων. Ανάλυση πειραματικής διαδικασίας, ανάλυση γονοτύπων, συχνότητα αλληλομόρφων, ποσοστό ετεροζυγωτίας γενετικού δείκτη, αξιολόγηση γενετικών δεικτών, ασκήσεις.

11. **Ανοσολογικές Τεχνικές** (3 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του ΒΙΟΛ-301

[Ε. Κουίμτζόγλου (ΕΔΙΠ) - ΕΥ: Ε. Αθανασάκη]

Δομή και τρόπος δράσης των ανοσοσφαιρινών IgG/Πειραματική διαδικασία καθίζησης σε υγρή φάση.

12. **Ανοσολογικές Τεχνικές** (3 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του ΒΙΟΛ-307

[Ε. Κουίμτζόγλου (ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Ε. Αθανασάκη]

Ανοσοποιητικός προσδιορισμός συνδεδεμένος με ένζυμο (ELISA). Παρουσίαση 3 μεθόδων ELISA (συναγωνιστική, sandwich, έμμεση). Εικονικό πείραμα με τη μέθοδο ELISA.

**ΒΙΟΛ-252 ΒΙΟΧΗΜΕΙΑ II
Δ. ΤΖΑΜΑΡΙΑΣ**

Βιοσύνθεση νουκλεοτιδίων: Πουρίνες και πυριμιδίνες, βιοχημικές πορείες σύνθεσης de novo και βιοχημικές πορείες περίσωσης. Ρύθμιση βιοσυνθετικών αντιδράσεων. Αναγωγή ριβονοκλεοτιδίων σε δεοξυριβονοκλεοτιδία και ρύθμιση της αναγωγής ριβονοκλεοτιδίων. Σύνθεση θυμιδυλικού και αντικαρκινικά φάρμακα, αναστολείς αυτοκτονίας και αναστολείς αναγέννησης τετραυδροφυλικού. Καταβολισμός και απέκκριση πουρινών, διαταραχές του μεταβολισμού νουκλεοτιδίων. **Αντιγραφή και επιδιόρθωση DNA:** Δομή DNA, γενικά χαρακτηριστικά. Βακτηριακές DNA πολυμεράσες, δομική σύσταση και λειτουργικά χαρακτηριστικά, διορθωτική ικανότητα. Θεμελιώδης αντίδραση σύνθεσης DNA. Τοπολογικά χαρακτηριστικά, ελικάσες, τοποισομεράσες. Μηχανισμός έναρξης-επιμήκυνσης, αντίδραση λιγάσης. Ευκαρυωτική αντιγραφή, τελομεράση. Ταυτομερείωση και αυθόρμητη εμφάνιση μεταλλάξεων. Μηχανισμοί μεταλλαγμένης, νιρώδη, αλκυλιωτικά μεταλλαξογόνα, ακριδίνες, UV, αυθόρμητη απαμίνωση C σε U. Μηχανισμοί επιδιόρθωσης. **Σύνθεση και μάτισμα RNA:** Θεμελιώδης αντίδραση σύνθεσης RNA. Δομικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά προκαρυωτικής RNA πολυμεράσης, παράγοντας σ. Προαγωγός, εξειδικευμένες αλληλεπιδράσεις πρωτεϊνών-DNA. Μηχανισμός έναρξης, επιμήκυνσης, τερματισμού. Ευκαρυωτική RNA πολυμεράση I, II και III. Διαφορές ευκαρυωτικής-προκαρυωτικής μεταγραφής, TBP-γενικοί μεταγραφικοί παράγοντες. Μεταμεταγραφικές τροποποιήσεις tRNA, mRNA, αντιδράσεις προσθήκης καλύματος, πολυ(A). Αντιδράσεις τρανσεστεροποίησης και μάτισμα mRNA. **Βιοσύνθεση πρωτεϊνών:** Δομή και λειτουργία tRNA. Αμινοακυλ-tRNA συνθετάσες, αντιδράσεις αμινοακυλίωσης, μηχανισμοί αναγνώρισης tRNA και αμινοξέος, διορθωτική ικανότητα. Δομική σύσταση ριβοσωμικών υπομονάδων. Μηχανισμός μεταφραστικής έναρξης, επιμήκυνσης και τερματισμού. Λειτουργία παραγόντων έναρξης και επιμήκυνσης, πρωτεΐνες G/μοριακοί διακόπτες. Μηχανισμός ταλάντευσης. Ευκαρυωτική μετάφραση, διαφορές ευκαρυωτικής-προκαρυωτικής μεταφραστικής έναρξης. Αντιβιοτικά και τοξίνες που στοχεύουν στη μετάφραση. **Μηχανισμοί ελέγχου της γονιδιακής έκφρασης:** Προκαρυωτικά και ευκαρυωτικά συστήματα ρύθμισης. Μεταγραφικοί παράγοντες, ειδική αναγνώριση και πρόσδεση DNA. Μηχανισμοί μεταγραφικής καταστολής και ενεργοποίησης σε προκαρυωτικά και ευκαρυωτικά συστήματα. Δομή και ρόλος της χρωματίνης, τροποποιήσεις αμινοτελικών αμινοξέων ιστονών, σύμπλοκα ανάπτυξης χρωματινικής δομής. Ενισχυτές, συνενεργοποιητές/ συνκαταστολείς, παραδείγματα πυρηνικών υποδοχέων στεροειδών ορμονών και ορμονορυθμιζόμενων μεταγραφικών παραγόντων. Παραδείγματα μεταφραστικής ρύθμισης. **Βιοσύνθεση, δομή και λειτουργία μεμβρανικών λιπιδίων και μεμβρανών:** Δομή και ιδιότητες λιπαρών οξέων, φωσφολιπιδίων (φωσφογλυκερίδια, σφιγγολιπίδια), γλυκολιπιδίων και χοληστερόλης. Μεμβρανικές

πρωτεΐνες, δομή και λειτουργίες. Ρευστότητα. Βιοσύνθεση φωσφατιδικού, φωσφολιπιδίων και τριακυλγλυκερών. Ρύθμιση βιοσύνθεσης χοληστερόλης, αναστολές HMG-CoA. Λιποπρωτεΐνες, σύνθεση-μεταφορά, ενδοκυττάρωση, ρύθμιση. Χολικά άλατα και στεροειδείς ορμόνες. **Μεμβρανικές αντλίες και δίαυλοι:** Βαθμίδωση συγκέντρωσης, ηλεκτροχημικό δυναμικό. Γενικά χαρακτηριστικά αντλιών και μεταφορών. Αντιπροσωπευτικά παραδείγματα P-type ATPases, V-type ATPases, δευτερογενείς μεταφορείς- μεταφορείς υδατανθράκων και αμινοξέων. Ιονικοί δίαυλοι. Παραδείγματα τασο-ελεγχόμενων διαύλων και διαύλων-υποδοχέων. Μηχανισμοί εξειδίκευσης διαύλων. **Μοριακή σηματοδότηση:** Εξωκυττάριο σήμα - κυτταρική απόκριση. Μεμβρανικοί υποδοχείς 7TM, υποδοχείς-δίαυλοι. Ετεροτριμερείς πρωτεΐνες G, αδένυλκυκλάση, κυκλικά νουκλεοτίδια, καταρράκτης φωσφοινοσιτιδίων, σηματοδότηση μέσω ασβεστίου, πρωτεϊνικές κινάσες. Μηχανισμοί απο-ευαισθητοποίησης. Υποδοχείς συζευγμένοι με ενζυμική ενεργότητα, ινσουλίνη και αυξητική ορμόνη. Μικρές πρωτεΐνες G. Ασθενείς επαγόμενες από δυσλειτουργίες των πορειών σηματοδότησης. **Αισθητικά συστήματα:** Όσφρηση, υποδοχή οσμογόνου και αποκωδικοποίηση. Γεύση, συνδυασμός ποικίλων μηχανισμών και υποδοχέων. Μηχανισμός όρασης, μεταγωγή οπτικού σήματος, αχρωματοψία. Ακοή και αφή, ανίχνευση μηχανικών ερεθισμάτων. Αλγο-υποδοχείς και η αίσθηση του πόνου. **Η ολοκλήρωση του μεταβολισμού:** Γενικοί ρυθμιστικοί μηχανισμοί του μεταβολισμού. Ρύθμιση γλυκόλυσης, ρύθμιση σύνθεσης λιπαρών οξέων. Μεταβολικό προφίλ εγκεφάλου, μυών, λιπώδους ιστού, νεφρών και ήπατος. Μεταβολική ομοιόσταση και νευρική-ορμονική σηματοδότηση. Ομοιόσταση γλυκόζης, ινσουλίνη, σακχαρώδης διαβήτης. Θερμιδική ομοιόσταση και παχυσαρκία. Αλκοόλη και μεταβολικές διεργασίες του ήπατος.

ΒΙΟΛ-254 ΓΕΝΕΤΙΚΗ II

Γ. ΓΑΡΙΝΗΣ

Προκαρυωτική γονιδιακή ρύθμιση: οπερόνιο *lac*, *cis* και *trans* ρύθμιση, θετική και αρνητική ρύθμιση. Οπερόνιο *trp* και εξασθένιση. Φάγος λ και συντονισμένη αναπτυξιακή ρύθμιση πολλών οπερονίων. **Εφαρμογές τεχνολογίας ανασυνδυασμένου DNA:** Ανίχνευση προτύπου έκφρασης (Northern, ISH, microarrays). Παραγωγή ανασυνδυασμένων πρωτεϊνών. Γονοτύπηση και DNA ταυτοποίηση (RFLPs, SNPs, microsattellites, fingerprinting). Διαγένεση: σακχαρομύκητας, φυτά, ποντίκια, κυτταρικές σειρές. RNAi. **Χρωματίνη:** Δομή - Ευχρωματίνη, ετεροχρωματίνη. **Γονιδιώματα:** C-values. Ανάλυση με WGS αλληλούχιση. Οικογένειες αλληλουχιών. Blocks συνταϊνικότητας. **Ευκαρυωτική γονιδιακή ρύθμιση:** Σύγκριση ευκαρυωτών – προκαρυωτών. Βασική μεταγραφική μηχανή και μεταγραφικοί παράγοντες. Υποκινητές και ενισχυτές. Τεχνικές: EMSA, γονίδια-ανταποκριτές, Q-PCR, ChIPs. Το παράδειγμα των GAL1-GAL10 στο σακχαρομύκητα. Το παράδειγμα του *eve2* στη Δροσόφιλα – καταστολή. Συνενεργοποιητές/ συγκαταστολές, HATs, HDACs, remodellers. miRNAs, παράδειγμα μεταφραστικής ρύθμισης. **Μεταθετά στοιχεία:** Προκαρυωτικά - δομή. Μηχανισμός και συνέπειες μετάθεσης. Ευκαρυωτικά - Αυτόνομα και μη-αυτόνομα ΜΣ. Ρετρομεταθετά στοιχεία – ιικά και μή. Ετεροχρωματικά ΜΣ και rasiRNAs.

ΒΙΟΛ-256 ΦΥΣΙΚΟΧΗΜΕΙΑ

Κ. ΠΕΤΡΑΤΟΣ (IMBB-ITE) - Δ. ΑΓΓΛΟΣ (υπεύθυνος Τμήμα Χημείας) – Σ. ΦΑΡΑΝΤΟΣ (Τμήμα Χημείας) – Β. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ (Τμήμα Χημείας)

- Εισαγωγή (ΣΦ):** Μονάδες μετρήσεων, οι νόμοι των ιδανικών αερίων, τα πραγματικά αέρια, η συμπίκνωση των αερίων.
- Θερμοδυναμική (ΣΦ):** Οι νόμοι της θερμοδυναμικής, ενθαλπία, εντροπία, ενέργεια κατά Gibbs και Helmholtz, θερμοχημεία.
- Μη ηλεκτρολυτικά και ηλεκτρολυτικά διαλύματα (ΣΦ):** Γραμμομοριακό κλάσμα, γραμμομοριακότητα, γραμμομοριακότητα κατά βάρος, μερικός γραμμομοριακός όγκος, βαθμός διάστασης ηλεκτρολύτη, ιοντική ενεργότητα, θεωρία των Debye-Hückel, εναλάτωση, εξαλάτωση, διάχυση, νόμοι Fick, ώσμωση.
- Ο χημικός δεσμός και οι διαμοριακές αλληλεπιδράσεις (ΔΑ):** Η θεωρία δεσμού σθένους, οι σύμπλοκες ενώσεις, ο ιοντικός δεσμός, οι αλληλεπιδράσεις London, οι απωθητικές και οι συνολικές αλληλεπιδράσεις, ο δεσμός υδρογόνου, η δομή και οι ιδιότητες του νερού και οι υδρόφοβες αλληλεπιδράσεις, ο πεπτιδικός δεσμός.
- Χημική ισορροπία (ΚΠ):** Αντιδράσεις στο διάλυμα, δέσμευση υποκαταστατών στα μακρομόρια.
- Οξέα και βάσεις (ΚΠ):** Ηλεκτροχημικό στοιχείο, εξίσωση Nernst, προσδιορισμός του pH, διάσταση οξέων, βάσεων και αλάτων, ρυθμιστικά διαλύματα, ισοηλεκτρικό σημείο.
- Χημική κινητική (ΒΠ):** Ταχύτητα, τάξη και μοριακότητα αντιδράσεων, σύνθετες αντιδράσεις, εξίσωση του Arrhenius, θεωρία σύγκρουσης, θεωρία μεταβατικής κατάστασης, γενικές αρχές κατάλυσης.
- Κινητική ένζυμων (ΚΠ):** Εξισώσεις Michaelis-Menten και στάσιμης κατάστασης, συστήματα πολλών υποστρωμάτων, αναστολή ένζυμων και αλλοστερικά φαινόμενα.
- 9-10. Φασματοσκοπία (ΔΑ):** Νόμος των Beer-Lambert, φασματοσκοπία μικροκυμάτων, υπέρυθρη φασματοσκοπία, ηλεκτρονική φασματοσκοπία (UV), πυρηνικός συντονισμός (NMR), συντονισμός ηλεκτρονικού σπιν (ESR), φθορισμός (υγρή σπινθηρομετρία), φωσφορισμός, λείζερ και φασματοσκοπία μετασχηματισμού Fourier.

11. **Μακρομόρια (ΚΠ):** Μέγεθος, σχήμα και προσδιορισμός της μοριακής μάζας των μακρομορίων, υπερφυγοκέντρωση, ιξώδες, επιφανειακή τάση, ηλεκτροφόρηση, δομή και διαμόρφωση βιομορίων, δομή των πρωτεϊνών και του DNA, αποδιάταξη και δίπλωμα πρωτεϊνών.
12. **Μακρομοριακή συμμετρία, οπτική ενεργότητα, στερεά και υγρή κατάσταση (ΚΠ):** Συμμετρία των μορίων, οπτική ενεργότητα, πολωμένο φως, κυκλικός διχρωσμός, κρυσταλλικά συστήματα, προσδιορισμός της δομής με περίθλαση ακτίνων Χ ή πρωτονίων.

ΒΙΟΛ-257 ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΗ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ ΦΥΤΩΝ Σ. ΠΥΡΙΝΤΣΟΣ

Η έννοια της βιοποικιλότητας, Επισκόπηση της εξελικτικής πορείας των φυτών, Επισκόπηση της φυλογένεσης των πράσινων φυτών, Η εξέλιξη των χλωρίδων από το Κάμβριο έως το Τεταρτογενές, Χλωριδικά καταφύγια, Η εξέλιξη των φυτών στη Μεσόγειο, Ενδημισμός, Υβριδισμός, Χωρική ανάλυση και βιοποικιλότητα

ΒΙΟΛ-258 ΑΓΓΛΙΚΑ IV Μ. ΚΟΥΤΡΑΚΗ

Σε αυτό το επίπεδο ολοκληρώνεται η διδασκαλία συγγραφής ακαδημαϊκού λόγου (abstract, επιστημονική έκθεση, αναφορά, άρθρο, βιογραφικό σημείωμα, κριτική, φόρμα αίτησης κλπ.) με βάση συγκεκριμένες τεχνικές δομής παραγράφου. Δίδεται μεγαλύτερη έμφαση στην παραγωγή γραπτού λόγου και αναγνώριση γλωσσικών δομών σε ειδικά κείμενα, καθώς και στην αναζήτηση και χρήση βιβλιογραφίας. Όλες οι δεξιότητες των προηγούμενων επιπέδων ασκούνται περαιτέρω με ανάλογη προσέγγιση και δυνατότητες. Η γλώσσα διδασκαλίας είναι η αγγλική.

ΒΙΟΛ-259 ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟ ΜΑΘΗΜΑ «ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ – ΦΥΤΑ» Σ. ΠΥΡΙΝΤΣΟΣ

Εργαστηριακές Ασκήσεις [Α. Γκομπούτσος (ΕΔΙΠ)]

1. **Εισαγωγή στην Βιοποικιλότητα**
Tree of life (web project). Plastid Evolution. Κύκλοι ζωής: Από τα βακτήρια στα ζώα. Από τους προκαρυωτικούς στους ευκαρυωτικούς οργανισμούς. Από τους μονοκύτταρους στους πολυκύτταρους. Από την μονογονία στην αμφιγονία. Η εξασφάλιση γενετικής ποικιλότητας των οργανισμών για την εξέλιξή τους.
2. **Φύκη 1**
Κυανοβακτήρια, Ευγλενόφυτα, Πυρρόφυτα, Χρώμιστα (γενικά, χρυσόφυτα, ξανθόφυτα, διάτομα και φαιοφύτα). Οικολογία, βιοχημικά και μορφολογικά χαρακτηριστικά. Παρατηρήσεις νωπών, συντηρημένων και μόνιμων παρασκευασμάτων.
3. **Φύκη 2**
Ροδόφυτα και Χλωρόφυτα. Οικολογία, βιοχημικά και μορφολογικά χαρακτηριστικά. Παρατηρήσεις νωπών, συντηρημένων και μόνιμων παρασκευασμάτων. Χαρόφυτα. Η μετάβαση στα χερσαία φυτά (embryophytes).
4. **Βρυόφυτα**
Bryophytes (φυλλόβρυα, ηπατικά, ανθοκερατικά). Εμφαση στα Φυλλόβρυα mosses: Tortula, Funaria, Bryum. Βιότοποι, μορφολογία. Βιολογικός κύκλος: Γαμετόφυτο (ρίζες, βλαστός, φύλλα, γαμετάγγεια). Σποριόφυτο (στέλεχος, σποριάγγειο) Ηπατικά: Βλαστός, σποριάγγειο, σπόρια με ελατήρες και γονοφθαλμίδια. Συγκριτική ανατομία τραχειόφυτου-μη τραχειόφυτου. Συστηματική, οικολογία. Παρατήρηση νωπών και μόνιμων παρασκευασμάτων. Σημειώσεις θεωρίας και Φύλλο εργασίας εργαστηρίου.
5. **Πτεριδόφυτα**
Βιότοποι, μορφολογία. Βιολογικός κύκλος: γαμετόφυτο, γαμετάγγεια. Σποριόφυτο (ρίζα, βλαστός, φύλλο, σωροί, σποριάγγεια, στόματα). Συστηματική, οικολογία. Παρατήρηση νωπών και μόνιμων παρασκευασμάτων. Polypodium, Adiantum, Ceterach officinarum, Asplenium ruta-muraria. Απλό-σύνθετο φύλλο Λυκόφυτα. Selaginella (ο βιολογικός κύκλος Selaginella). Μικροσπόριο-μακροσπόριο. Ομοσπορία-ετεροσπορία. Ενδοσπορία-εξωσπορία. Microphyll-megaphyll. Equisetaceae.
6. **Γυμνόσπερμα**
Σπερματοφύτα. Γυμνόσπερμα. Βιολογικοί κύκλοι: Σποριόφυτο (ρίζα, βλαστός, κορμός, φύλλο, κώνοι, επικονίαση, σπέρματα). Γαμετόφυτα, γαμετάγγεια. Διαφοροποιήσεις σε Πεύκο, Κυπαρίσσι.
7. **Αγγειόσπερμα 1**
Αντιπροσωπευτικές οικογένειες αγγειόσπερμων. Poaceae, Asteraceae. Γενικά περί μορφολογικών χαρακτήρων (Common families of Flowering Plants).

8. **Αγγειόσπερμα 2**
Brassicaceae, Fabaceae.
9. **Μύκητες 1**
γενικά, ζυγομύκητες, βασιδιομύκητες
10. **Μύκητες 2**
ασκομύκητες, σακχαρομύκητες, δευτερομύκητες, λειχήνες, μυκόρριζες
11. **Βιοποικιλότητα και Οικολογία ΦυτώνVideo**
Ο ανταγωνισμός και η συμβίωση στις φυτοκοινωνίες για την επιβίωση των φυτών.
Κατ' έτος πραγματοποιούνται δύο (2) ασκήσεις πεδίου (Ολιγόωρες ή ολοήμερες).

ΒΙΟΛ-263 ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟ ΜΑΘΗΜΑ «ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ ΖΩΑ»
Μ. ΜΥΛΩΝΑΣ (υπεύθυνος)

Εργαστηριακές ασκήσεις:

1. Εισαγωγή στη Βιοποικιλότητα (Μ. Μυλωνάς)
2. Σπόγγοι – Κνιδόζωα – Κτενοφόρα (Γ. Κουμουνδούρος)
3. Πλατυέλμινθες – Ασκέλμινθες – Δακτυλιοσκώληκες (Μ. Μυλωνάς)
4. Μαλάκια (Α. Βαρδινογιάννη)
5. Αρθρόποδα Ι – Χηληκεραιωτά (Ι. Στάθη)
6. Αρθρόποδα ΙΙ – Καρκινοειδή – Μυριάποδα (Ι. Στάθη)
7. Αρθρόποδα ΙΙΙ - Έντομα (Α. Τριχάς)
8. Εχινόδερμα – Ημιχορδωτά – Ψάρια (Γ. Κουμουνδούρος)
9. Αμφίβια – Ερπετά (Π. Λυμπεράκης)
10. Πτηνά (Σ. Ξηρουχάκης)
11. Θηλαστικά (Π. Λυμπεράκης)
12. Ταξινόμηση (φαινετική – κλαδιστική – φυλογενετική) (Ν. Πουλακάκης)

ΒΙΟΛ-265 ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΒΙΟΛΟΓΙΑ
Μ. ΚΕΝΤΟΥΡΗ (υπεύθυνη) Ι. ΚΑΡΑΚΑΣΗΣ – Μ. ΠΑΥΛΙΔΗΣ – Γ. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ

Φυσικά και χημικά χαρακτηριστικά των θαλάσσιων υδάτων. Βασικές αρχές Ωκεανογραφίας. Πλαγκτονικές βιοκοινωνίες και πρωτογενής παραγωγή. Νηκτόν. Βενθικοί οργανισμοί. Θαλάσσια οικοσυστήματα. Ανθρωπογενείς επιδράσεις στους ωκεανούς.

Το εργαστηριακό μέρος του μαθήματος περιλαμβάνει εξοικείωση των φοιτητών με: (α) την επεξεργασία υδρολογικών δεδομένων και την ερμηνεία των αποτελεσμάτων που προκύπτουν, (β) τους τρόπους συλλογής και αναγνώρισης πλαγκτονικών οργανισμών, (γ) τους τρόπους συλλογής και αναγνώρισης ιχθυοπλαγκτού, (δ) τις μορφολογικές προσαρμογές των ιχθύων στο περιβάλλον τους, (ε) τους τρόπους συλλογής και αναγνώρισης βενθικών οργανισμών. Επίσης περιλαμβάνει συμπληρωματική ενημέρωση των φοιτητών σε θέματα σχετικά με την αλιεία, τη ρύπανση των θαλασσών και ωκεανών, τη βιολογία των κητωδών και την περιβαλλοντική ηθική.

ΒΙΟΛ-266 ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ
Μ. ΠΑΥΛΙΔΗΣ (υπεύθυνος) - Ι. ΚΑΡΑΚΑΣΗΣ - Γ. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ

1. **Εισαγωγή – Φυσικές & χημικές ιδιότητες του θαλασσινού νερού (4 ώρες)**
[Μ. Δραμουντάνη (ΕΤΕΠ) - ΕΥ: Μ. Παυλίδης]
Εισαγωγή-Βασικές παράμετροι στη μελέτη του θαλάσσιου συστήματος (Θερμοκρασία, αλατότητα, πίεση, πυκνότητα, σταθερότητα της στήλης του νερού).
Άσκηση: (α) Πειραματικός προσδιορισμός σε δείγματα θαλασσινού νερού, γλυκού νερού και μείγματά τους της πυκνότητας, της αλατότητας, της συγκέντρωσης οξυγόνου και του κορεσμού σε οξυγόνο. (β) Προσδιορισμός της αλατότητας και της πυκνότητας με χρήση διαγραμμάτων T-S-D. (γ) Επεξεργασία υδρολογικών δεδομένων και προσδιορισμός της σταθερότητας της στήλης του νερού. (δ) Προσδιορισμός των συγκεντρώσεων αμμωνίας, νιτρωδών και νιτρικών και καταγραφή του ρυθμού κατανάλωσης οξυγόνου σε zebrafish κάτω από διαφορετικές πυκνότητες πληθυσμού.
2. **Σύγχρονος εξοπλισμός, οργανολογία και Ωκεανογραφική έρευνα (3 ώρες)**
[ΕΥ: Ι. Καρακάσης]
Παρουσίαση του εξοπλισμού που χρησιμοποιείται για την δειγματοληψία και τις μετρήσεις πεδίου στην Ωκεανογραφία και των αρχών λειτουργίας τους.
Άσκηση: επίδειξη χρήσης διαθέσιμων συσκευών, παρατήρηση video με χρήση των παραπάνω συσκευών και συζήτηση επί των προβλημάτων και πλεονεκτημάτων τους.
3. **Φυτο- & Ζωοπλαγκτόν (3 ώρες)**
[Μ. Δραμουντάνη (ΕΤΕΠ) - ΕΥ: Β. Κωστοπούλου (Περιφέρεια Κρήτης – ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε.)]
Πλαγκτικές ομάδες. Εύρος μεγεθών πλαγκτονικών οργανισμών. Οικολογία φυτοπλαγκτονικών και

ζωοπλαγκτονικών οργανισμών. Μέθοδοι δειγματοληψίας

Άσκηση: Παρατήρηση και προσδιορισμός φυτο και ζωοπλαγκτονικών οργανισμών

4. **Ιχθυοπλαγκτόν (4 ώρες)**

[Μ. Δραμουντάνη (ΕΤΕΠ) - ΕΥ: Γ. Κουμουνδούρος]

Εισαγωγή στο ιχθυοπλαγκτόν στη σημασία του και τις μεθόδους δειγματοληψίας. Τρόποι συντήρησης και μελέτης.

Άσκηση: Μελέτη, *in vitro*, των βασικών μορφολογικών χαρακτηριστικών των εμβρύων, νυμφών και ιχθυδίων των ψαριών προκειμένου α) να γίνουν κατανοητές οι οντογενετικές και λειτουργικές προτεραιότητες κάθε σταδίου, β) να υπάρξει εξοικείωση με τους χαρακτήρες συστηματικής κατάταξης των ιχθυοπλαγκτονικών δειγμάτων και γ) να είναι εφικτή η αναγνώριση της οντογενετικής φάσης των ατόμων στα δείγματα ιχθυοπλαγκτού. Στο τεχνικό σκέλος της άσκησης περιλαμβάνεται και η εκπαίδευση των φοιτητών στη μελέτη του ρυθμού ανάπτυξης και της επίδρασης του περιβάλλοντος σε αυτόν.

5. **Βένθος Ι (3 ώρες)**

[Μ. Δραμουντάνη (ΕΤΕΠ) - ΕΥ: Ν. Παπαγεωργίου (Μεταδιδάκτορας ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε.)]

Βενθικό περιβάλλον. Μελέτη και κατάταξη των βενθικών οργανισμών (Επιστημονική προσέγγιση, σχεδιασμός, δειγματοληψία, επεξεργασία στο εργαστήριο, προσδιορισμοί, στατιστική ανάλυση)

Άσκηση: Προσδιορισμός των βασικών ομάδων των μακροπανιδικών οργανισμών του μαλακού υποστρώματος (Σκωληκόμορφα, σκώληκες, καρκινοειδή, μαλάκια, εχινόδερμα)

6. **Βένθος II-Ανάλυση Βενθικών δεδομένων και περιβαλλοντική Ποιότητα (3 ώρες)**

[Μ. Δραμουντάνη (ΕΤΕΠ) - ΕΥ: Ι. Καρακάσης]

Δείκτες ποικιλότητας, ανάλυση πολυμεταβλητών και ερμηνεία αποτελεσμάτων, δείκτες περιβαλλοντικής ποιότητας για την Ευρωπαϊκή Οδηγία Πλαίσιο για τα Νερά

7. **Θαλάσσια Φανερόγαμα (3 ώρες)**

[Μ. Δραμουντάνη (ΕΤΕΠ) - ΕΥ: Ε. Αποστολάκη (ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε.)]

Οικολογία των θαλάσσιων φανερόγαμων. Είδη της Μεσογείου. Αρχιτεκτονική, αύξηση, σήμανση βλαστών. Δείκτες εκτίμησης της οικολογικής κατάστασης των λιβαδιών *Posidonia oceanica*.

Άσκηση: Υπολογισμός των βασικών παραμέτρων βιομετρίας των φύλλων της *P. Oceanica* και σημασία αυτής της μελέτης.

8. **Νηκτόν (3 ώρες)**

[Μ. Δραμουντάνη (ΕΤΕΠ) - ΕΥ: Μ. Γιαννουλάκη (Ερευνήτρια ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε.)]

Μορφολογικές προσαρμογές ψαριών (χρωματισμός, όραση, κίνηση, θρέψη)

Άσκηση: Προσδιορισμός του βιότοπου, της διατροφικής συμπεριφοράς και του τρόπου ζωής διαφορετικών ειδών ψαριών των Ελληνικών θαλασσών με βάση τις μορφολογικές διαφορές – προσαρμογές

9. **Θαλάσσια Θηλαστικά (3 ώρες)**

[ΕΥ: Κ. Σιακαβάρα (εξωτερικός συνεργάτης)]

Επισκόπηση της βιολογίας, της συμπεριφοράς, των κινδύνων και της διατήρησης των θαλάσσιων θηλαστικών (Μορφολογία, προσαρμογές στο θαλάσσιο περιβάλλον, αισθήσεις, αναπαραγωγή, διατροφή, νοσησύννη). Είδη των ελληνικών θαλασσών. Απειλές, κίνδυνοι, προστασία και διατήρηση (θεωρητική προσέγγιση)

10. **Ηθική και Περιβάλλον – A case study (3 ώρες)**

[Μ. Δραμουντάνη (ΕΤΕΠ) - ΕΥ: Μ. Παυλίδης]

Περιβαλλοντική Ηθική. Βασικές αρχές, θεωρία και εφαρμογές. Η περίπτωση της παραγωγής διαγονιδιακών ψαριών (Διαδραστική άσκηση-παιχνίδι ρόλων)

11. **Επίσκεψη στο ερευνητικό σκάφος «ΦΙΛΙΑ» (3 ώρες)**

[Μ. Δραμουντάνη (ΕΤΕΠ) - ΕΥ: Μ. Παυλίδης – Ι. Καρακάσης]

Επίσκεψη στο ερευνητικό σκάφος «Φιλία»

ΒΙΟΛ-300

ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΥΤΤΑΡΙΚΩΝ ΔΙΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΕΡΓΑΣΤΗΡ. ΜΑΘΗΜΑ)

Ε. ΑΘΑΝΑΣΑΚΗ (υπεύθυνη)

1. **Λειτουργία κυτταρικών μεμβρανών- Ενεργότητα ΑΤΡασών (3 ώρες)**

[Α. Παπαδάκη (ΕΔΙΠ)- ΕΥ: Κ. Κοτζαμπάσης]

Μελέτη της δράσης διαφόρων φυσικοχημικών παραγόντων στην λειτουργία των φυτικών κυτταρικών μεμβρανών, και στην ενεργότητα των ΑΤΡ-ασών ρίζας.

2. **Προσδιορισμός υδατικού δυναμικού φυτικών κυττάρων (3 ώρες)**

[Α. Παπαδάκη (ΕΔΙΠ) - ΕΥ: Κ. Κοτζαμπάσης]

Προσδιορισμός της τιμής του υδατικού δυναμικού κυττάρων πατάτας, με την χρήση διαλυμάτων διαβαθμισμένης συγκέντρωσης σακχαρόζης.

3. **Απομόνωση λεμφοκυττάρων από τη σπλήνα ποντικού (3 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του ΒΙΟΛ-307**

- [Ε. Κουϊμτζόγλου (ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Ε. Αθανασάκη]
Α. Απομόνωση κυττάρων, Β. Μέτρηση κυττάρων, Γ. Μέτρηση ζωντανών και νεκρών κυττάρων, Δ. Διαχωρισμός λεμφοκυττάρων από ερυθροκύτταρα.
4. **Μορφολογία λεμφικών και μυελικών κυττάρων** (3 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του ΒΙΟΛ-307
[Ε. Κουϊμτζόγλου (ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Ε. Αθανασάκη]
Α. Παρατήρηση κυττάρων μετά από χρώση Giemsa, Β. Αναγνώριση τύπων κυττάρων του ανοσοποιητικού συστήματος.
5. **Φαγοκύτωση / Απόκριση λεμφοκυττάρων σε μιτογόνα** (3.5 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του ΒΙΟΛ-307
[Ε. Κουϊμτζόγλου (ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Ε. Αθανασάκη]
Α. Διαχωρισμός φαγοκυττάρων με τη μέθοδο της προσκόλλησης σε πλαστικό ή γυαλί Β. Πολλαπλασιασμός λεμφοκυττάρων μετά από μιτογονική διέγερση.
6. **Ομάδες Αίματος** (3 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του ΒΙΟΛ-301
[Μ. Δραμουντάνη (ΕΤΕΠ) – ΕΥ: Ε. Αθανασάκη]
Συστήματα Ομάδων Αίματος/Αντισώματα ενάντια στα αντιγόνα Ομάδων Αίματος/Ταυτοποίηση δείγματος αίματος κάθε φοιτητή ως προς το σύστημα.
7. **Κυτταρομετρία ροής** (4 ώρες)
[Ε. Κουϊμτζόγλου (ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Ε. Αθανασάκη]
Α. Διάκριση υποπληθυσμών των μακροφάγων, Τ και Β λεμφοκυττάρων και των κυττάρων που εκφράζουν τάξης II αντιγόνα ιστοσυμβατότητας στη σπλήνα με τη μέθοδο της κυτταροτοξικότητας Β. Υπολογισμός ποσοστού και ακριβή αριθμού των παραπάνω υποπληθυσμών στη σπλήνα.
8. **Ανοσοποίηση πειραματικών ποντικών** (4 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του ΒΙΟΛ-307
[Ε. Κουϊμτζόγλου (ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Ε. Αθανασάκη]
Α. Προσδιορισμός των αντιγόνων-ειδικών Β λεμφοκυττάρων, Β. Τίτλοδοτηση του ορού ανοσοποίησης.
9. **Δοκιμασίες Μοριακής Γενετικής στη Ζύμη Ι** (3 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του ΒΙΟΛ-301
[Μ. Δραμουντάνη (ΕΤΕΠ) – ΕΥ: Δ. Αλεξανδράκη]
Μετασχηματισμός σακχαρομύκητα με πλασμιδιακό DNA και λειτουργική συμπλήρωση αυξοτροφιών.
10. **Δοκιμασίες Μοριακής Γενετικής στη Ζύμη ΙΙ** (3 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του ΒΙΟΛ-301
[Μ. Δραμουντάνη (ΕΤΕΠ) – ΕΥ: Δ. Αλεξανδράκη]
Δοκιμασία δύο υβριδίων στον σακχαρομύκητα.
11. **Παρατήρηση κυτταρικής διαίρεσης με μικροσκοπία φθορισμού** (3 ώρες) αντιστοιχεί σε άσκηση του ΒΙΟΛ-250
[Ε. Κουϊμτζόγλου (ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Γ. Ζάχος]
Μονιμοποίηση κυττάρων, blocking, επώαση με 1ο αντίσωμα, επώαση με 2ο αντίσωμα και παρατήρηση σε μικροσκόπιο φθορισμού.

ΒΙΟΛ-303 ΕΞΕΛΙΞΗ

Ε. ΛΑΔΟΥΚΑΚΗΣ

Η επιστημολογία της θεωρίας της εξέλιξης, η εξέλιξη σαν ενοποιητική αρχή της βιολογίας, θεωρίες προέλευσης της ζωής, μαρτυρίες και ερμηνείες της εξέλιξης της ζωής, φύση, προέλευση και ροή της ποικιλομορφίας στους φυσικούς πληθυσμούς, η θεωρία της τυχαίας γενετικής απόκλισης και της φυσικής επιλογής, γενετική δομή των φυσικών πληθυσμών, μοριακή εξέλιξη, η γένεση των ειδών, η ιεραρχική οργάνωση της ζωής, εξέλιξη των βιοκοινωνιών και αρχές της κοινωνιοβιολογίας.

Τα **Φροντιστήρια** στο πλαίσιο του μαθήματος περιλαμβάνουν ασκήσεις Γενετικής Πληθυσμών.

ΒΙΟΛ-305 ΕΝΖΥΜΙΚΗ ΒΙΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Β. ΜΠΟΥΡΙΩΤΗΣ

Εισαγωγή στη βιοτεχνολογία. Βιοτεχνολογικές εφαρμογές μικροοργανισμών. Ενζυμική κινητική. Απομόνωση ενζύμων (πηγές ενζύμων, διαχωρισμός στερεών/ υγρών, διάρρηξη κυττάρων, αρχικά στάδια απομόνωσης, τελικά στάδια απομόνωσης, χρωματογραφία διαπερατότητας, χρωματογραφία ιοντοανταλλαγής, χρωματογραφία συγγένειας, διφασικά συστήματα). Ακίνητοποιημένα ένζυμα, κύτταρα, ιδιότητες ακίνητοποιημένων ενζύμων. Αναγέννηση συνενζύμων. Ενζυμικοί βιοαντιδραστήρες. Τροποποίηση ενζύμων (αντικατάσταση δεσμευμένου μετάλλου, χημική τροποποίηση, ενζυμική τροποποίηση, εκλεκτική μεταλλαξογένεση, τεχνητά ένζυμα). Ενζυμική κατάλυση σε οργανικούς διαλύτες (ενζυμική πεπτιδική σύνθεση, εστέρες λιπαρών οξέων, μετεστεροποίηση τριγλυκεριδίων). Εφαρμογές ενζύμων. Απομόνωση ενός επιλεγμένου ενζύμου, όπως επίσης και δύο (2) επισκέψεις φοιτητών στο χώρο ζυμώσεων και στο εργαστήριο Ενζυμικής Βιοτεχνολογίας (επίδειξη οργάνων χρωματογραφίας F.P.L.C. κ.λ.π.)

ΒΙΟΛ-307 ΑΝΟΣΟΒΙΟΛΟΓΙΑ

Ε. ΑΘΑΝΑΣΑΚΗ

Κύτταρα του ανοσοποιητικού συστήματος: Περιγραφή των μονοπατιών διαφοροποίησης μυελικών

κυττάρων και Β λεμφοκυττάρων. **Όργανα του Ανοσοποιητικού συστήματος:** Δομή και λειτουργία των πρωτογενών και δευτερογενών λεμφικών οργάνων. **Διαφοροποίηση Τ Λεμφοκυττάρων:** Ωρίμανση και διαφοροποίηση των Τ λεμφοκυττάρων στα μικροπεριβάλλοντα του θύμου αδένος. Θετική και αρνητική επιλογή Τ λεμφοκυττάρων. **Βιοχημεία και Γενετική ανοσοσφαιρινών.** Ισότυπος, αλλότυπος, ιδιότυπος. Περιγραφή των χαρακτηριστικών και του ρόλου των διαφόρων ισοτύπων των ανοσοσφαιρινών. Περιγραφή των γονιδίων των ανοσοσφαιρινών και μηχανισμοί ανάκτησης πολυμορφισμού. **Ανοσολογία μοσχεύματος/ Κύριο Σύμπλοκο Ιστοσυμβατότητας (ΚΣΙ):** Η ανακάλυψη του Κύριου και Ελάχιστου Συμπλόκου Ιστοσυμβατότητας. Περιγραφή του ΚΣΙ στο ποντίκι και τον άνθρωπο. Ανάλυση των τάξης Ι και τάξης ΙΙ αντιγόνων συμβατότητας. Δομή πρωτεϊνών και γονιδίων. **Χυμική Ανοσία:** Κύτταρα που λαμβάνουν μέρος στη χυμική ανοσία, αντιγονοπουσίαση, πρωτογενής και δευτερογενής απόκριση. **Κυτταρομεσολαβητική ανοσία.** Κύτταρα που λαμβάνουν μέρος στην κυτταρική ανοσία, αντιγονοπαρουσίαση, πρωτογενής και δευτερογενής απόκριση. **Αλλεργίες:** Ταξινόμηση των αλλεργιών κατά Gell-Coombs, μηχανισμοί και παραδείγματα των διαφόρων τύπων αλλεργιών. Υποδοχέας Τ Λεμφοκυττάρων (TCR): Περιγραφή των TCRαβ και TCRγδ υποδοχέων, μηχανισμοί ανάκτησης πολυμορφισμού. Περιγραφή της ανοσολογικής σύναψης. **Ανοσολογική παρεμπόδιση:** Τ παρεμπόδιστες/ Τ ρυθμιστές. Η κυτταρική και η βιοχημική φύση της παρεμπόδισης. **Ιδιότυπα:** Περιγραφή της ιδιότυπικής πλεκτάνης και των μηχανισμών ρύθμισης των ιδιότυπων. **Ανοσολογική ανοχή.** Μηχανισμοί που διέπουν την ανάπτυξη και την κατάργηση της ανοσολογικής ανοχής. **Αυτοανοσία- ανοσοελλείψεις:** ασθένειες που οφείλονται σε δυσλειτουργία του ανοσοποιητικού συστήματος. **Ανοσολογία του Καρκίνου:** ανοσολογική επαγρύπνηση, μηχανισμοί που οδηγούν το ανοσοποιητικό σύστημα σε ανεπιτυχή απομάκρυνση των καρκινικών κυττάρων

ΒΙΟΛ-309 ΒΙΟΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ Κ. ΛΥΚΑ

(για τους φοιτητές των άλλων Τμημάτων της ΣΘΤΕ είναι υποχρεωτικά και τα εργαστήρια)

Τύποι Δεδομένων, Περιγραφική Στατιστική (πίνακες συχνοτήτων, διαγράμματα, αριθμητικά περιγραφικά μέτρα), Θεωρητικές κατανομές πιθανότητας, Δειγματοληπτικές κατανομές, Εκτιμητική (σημειακή εκτίμηση πληθυσμιακών παραμέτρων-μέθοδος των ροπών και μέγιστης πιθανοφάνειας, διαστήματα εμπιστοσύνης παραμέτρων ενός και δύο πληθυσμών), Έλεγχοι Υποθέσεων, Δοκιμασία χ^2 ως έλεγχος καλής προσαρμογής, Πίνακες Συνάφειας, Ανάλυση Διασποράς (ως προς έναν και δύο παράγοντες), Διαδικασίες πολλαπλών συγκρίσεων, Συσχέτιση, Απλή Γραμμική Παλινδρόμηση, Πολλαπλή Παλινδρόμηση, Μη Παραμετρικές Δοκιμασίες.

Το **εργαστηριακό μέρος** του μαθήματος περιλαμβάνει στατιστική ανάλυση δεδομένων με τη χρήση του λογισμικού SPSS.

ΒΙΟΛ-311 ΓΕΝΕΤΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΥ Γ. ΓΑΡΙΝΗΣ

Χρωμοσωμική βάση και κληρονομικότητα. Πρότυπα κληρονομικότητας - κληρονομικές ασθένειες. Εντοπισμός γονιδίων που εμπλέκονται σε ανθρώπινες ασθένειες. Ρύθμιση της γονιδιακής έκφρασης. Αλληλουχία γονιδιώματος και λειτουργία γονιδίων. Εργαλεία γονιδιωματικής για την ανάλυση γονιδιακής έκφρασης. Σύγχρονα εργαλεία στην τεχνολογία του ανασυνδυασμένου DNA. Γενετική ποντικού. Κατασκευή διαγονιδιακών μοντέλων ποντικού. Σύνδεση πειραματικών ζωικών μοντέλων με γενετικές ασθένειες του ανθρώπου. Γενετική ποικιλότητα και πολυμορφισμός. Χάρτης του ανθρώπινου γονιδιώματος. Στοιχεία (κλινικής) κυτταρογενετικής. Πρότυπα συστήματα μελέτης της εμβρυικής βάσης των ασθενειών. Γενετική βάση του Καρκίνου. Γενετική άποψη της ανάπτυξης. Γενετική βάση της Γήρανσης και ρύθμιση της μακροβιότητας.

ΒΙΟΛ-313 ΒΙΟΓΕΩΓΡΑΦΙΑ Μ. ΜΥΛΩΝΑΣ (υπεύθυνος) – Ν. ΠΟΥΛΑΚΑΚΗΣ

1. Εισαγωγή, εισαγωγικοί ορισμοί, ιστορία, διαιρέσεις.
2. Το γεωγραφικό, γεωλογικό και κλιματικό πλαίσιο.
3. Το οικολογικό πλαίσιο (μεγα-οικοσυστήματα).
4. Περί κατανομών, βιογεωγραφικών περιοχών, φραγμάτων.
5. Περί διασποράς, Μεταναστεύσεις.
6. Νησιώτικη Βιογεωγραφία. Οι νησιώτικες Ιδιαιτερότητες. Τα χαρακτηριστικά της νησιώτικης ζωής.
7. Θεωρητική Βιογεωγραφία.
8. Θεωρητική Βιογεωγραφία.
9. Φυλογεωγραφία.
10. Η Βιογεωγραφία του Ελληνικού χώρου.
11. Η Βιογεωγραφία της Μεσογειακής Λεκάνης.

Το μάθημα περιλαμβάνει και υποχρεωτική εργασία.

ΒΙΟΛ-315 ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΒΙΟΛΟΓΙΑ **Χ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Αρχές και μέθοδοι ανάλυσης αλληλουχιών. Τεχνολογίες υψηλής απόδοσης στη συλλογή δεδομένων. Εύρεση «σημάτων» σε αλληλουχίες DNA. Αναζήτηση αλληλουχιών/προτύπων σε βάσεις δεδομένων. Στοίχιση δύο ή περισσοτέρων αλληλουχιών. Πρόβλεψη γονιδίων με απλές υπολογιστικές μεθόδους. Μελέτη πολυμορφισμών DNA. Φυλογενετική ανάλυση βιολογικών δεδομένων. Μοριακή εξέλιξη και γονιδιωματική αρχιτεκτονική. Μικροσυστοιχίες DNA: κανονικοποίηση και κατηγοριοποίηση δεδομένων. Συγκριτική Γονιδιωματική. Πρωτεωμική Ανάλυση. Ρυθμιστικά και Μεταβολικά Δίκτυα.

Εργαστηριακές Ασκήσεις: Οι εργαστηριακές ασκήσεις επικεντρώνονται στην εξοικείωση των φοιτητών με βάσεις βιολογικών δεδομένων, την αποκομιδή και χειρισμό απλών δεδομένων καθώς και τη χρήση απλών προγραμμάτων βιοπληροφορικής μέσω διαδικτύου.

ΒΙΟΛ-350 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΒΙΟΛΟΓΙΑ **Δ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΚΗ**

Εισαγωγικά: Βασικές έννοιες και αρχές της Αναπτυξιακής Βιολογίας, Eno-Devo, Πρότυποι οργανισμοί. **Ιδιότητες γαμετικής σειράς** (Καίνοραβδίτης, Δροσόφιλα, Βάτραχος, Κοτόπουλο, Ποντίκι). **Σπερματογένεση, Σπερμιογένεση:** Κυτταρικές αλληλεπιδράσεις, Ορμονική ρύθμιση, Διαφοροποίηση. **Ωογένεση:** Μείωση, βοηθητικά κύτταρα, πολικότητα ωοκυττάρου, μορφογενετικοί παράγοντες, μηχανισμοί κυτταροπλασματικής τοποθέτησης ρυθμιστικών παραγόντων, διαφοροποίηση, ορμονική ρύθμιση. Μοριακοί ρυθμιστές της ωρίμανσης-μείωσης ωοκυττάρων. **Γονιμοποίηση** (Αχινός – Θηλαστικά). **Κλωνοποίηση οργανισμών:** Γονιδιακό εντύπωμα, γονιδιωματική ισοδυναμία, χίμαιρες. Χαρακτηριστικά καθορισμού, διαφοροποίησης, κυτταρικής μνήμης. **Από το ζυγώτη στο έμβρυο:** χαρακτηριστικά των αυλακώσεων, ενεργοποιητές του κυτταρικού κύκλου, σχηματισμός βλαστιδίου, χαρακτηριστικά της γαστριδίωσης, γαστριδίωση σε ασπόνδυλα (αχινός). **Αναπτυξιακός σχεδιασμός του σώματος της Δροσόφιλας:** Αναπτυξιακά μεταλλάγματα, μορφογόνα. Καθορισμός προσθιο-οπίσθιας, ακραίας και ραχιαίο-κοιλιακής διαφοροποίησης από μητρικούς παράγοντες. Ζυγωτική έκφραση, επαγωγή παραγόντων καθορισμού κατά μήκος των δύο κάθετων αξόνων του σώματος. Μονοπάτια μετάδοσης σήματος (*ραχιαίο-κοιλιακό, ακραίο*) ιεραρχική - διαδοχική έκφραση μεταγραφικών παραγόντων (γονίδια μεταμεριδίωσης, ομοιωτικά-επιλεκτικά γονίδια, κυτταροποίηση, διαμερίσματα) (*προσθιο-οπίσθιο*). **Αναπτυξιακός σχεδιασμός του σώματος των σπονδυλωτών: Βάτραχος** - άξονες, βλαστικές στιβάδες, γαστριδίωση, σχηματισμός νευρικού σωλήνα. Μητρικά-Ζυγωτικά μορφογόνα, σηματοδοτικά κέντρα, επαγωγή/σχεδιασμός μεσοδέρματος και νευρικού σωλήνα. **Κοτόπουλο, ψάρι ζέβρα, ποντικός** - Σχεδιασμός μεσοδέρματος, γαστριδίωση, νωτοχορδή, σωματογένεση, νευρικό εξώδερμα, κύτταρα νευρικής ακρολοφίας. Ομοιωτικά γονίδια (κώδικας Hox), επαγωγή στους σωμίτες και στο ρομβεγκεφαλο, ομοιωτικές μεταλλαγές. Τοπικός/ χρονικός σχηματισμός, σχεδιασμός, καθορισμός, εξειδίκευση, διαφοροποίηση. Δεξιά/αριστερή ασυμμετρία εσωτερικών οργάνων. **Οργανογένεση:** Καθορισμός-διαφοροποίηση των άκρων στα σπονδυλωτά (επαγωγικοί παράγοντες-γονίδια Hox). Μόρια που ενοχοποιούνται στην εξέλιξη περιοχών του σώματος και ζευγαριών εξαρτημάτων, μοριακές ομολογίες άκρων σπονδυλωτών-ασπονδύλων. **Καίνοραβδίτης:** Κυτταρική γενεαλογία, ετεροχρονικές μεταλλαγές, διαφοροποίηση νύνα με επαγωγικές κυτταρικές αλληλεπιδράσεις, κυτταρικός θάνατος.

ΒΙΟΛ-352 ΒΙΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ **Κ. ΚΟΚΚΙΝΙΔΗΣ (υπεύθυνος) – Κ. ΚΑΛΑΝΤΙΔΗΣ**

Εισαγωγή στη βιοτεχνολογία. Αρχές γενετικής μηχανικής (μέθοδοι και συννηθέστερα γονίδια γενετικής τροποποίησης, ανάλυση ένθεσης και έκφρασης, εφαρμογές, κέρδη/κίνδυνοι), Αρχές Μοριακής Ανάλυσης, PCR για προχωρημένους, Νέες τεχνολογίες αλληλούχισης, Νέες τεχνολογίες στοχευμένης μεταλλαγής γονιδίων (gene editing), διαγονιδιακά φυτά, διαγονιδιακά έντομα. Βιοηθική και βιοτεχνολογία. Ανίχνευση και κίνδυνοι γενετικά τροποποιημένων οργανισμών. Εφαρμογή της δομικής Βιολογίας στη Βιοτεχνολογία. Εισαγωγή στην πρωτεϊνική μηχανική και σχεδιασμό πρωτεϊνών. Χαρακτηριστικά πρωτεϊνικών δομών. Μέθοδοι προσδιορισμού πρωτεϊνών. Protein folding, δομική σταθερότητα πρωτεϊνών. Αρχές σχεδιασμού σταθερών βιομορίων. Εφαρμογές H/Y στο σχεδιασμό πρωτεϊνών.

ΒΙΟΛ-355 ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΔΙΕΡΓΑΣΙΩΝ **Κ. ΚΟΤΖΑΜΠΑΣΗΣ (υπεύθυνος για το ακ. έτος 2017-18) - Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΥ**

Μέρος Α': Φυσιολογία και Βιοχημεία Φυτικών Οργανισμών αντιστοιχεί σε άσκηση του ΒΙΟΛ-354

1. Ανάπτυξη Φυτών (4 ώρες)

[Α. Παπαδάκη (ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Κ. Κοτζαμπάσης]

Α. Θρέψη Φυτών: Μελέτη των χαρακτηριστικών αύξησης και ανάπτυξης σποροφύτων διαφόρων

φυτικών ειδών σε θρεπτικά διαλύματα απουσία βασικών ανόργανων στοιχείων. Β. Φυτοχρωματικός έλεγχος της βλάστησης: Σπέρματα υποβάλλονται σε μια ποικιλία light treatments και μετά από μία εβδομάδα παρακολουθείται το ποσοστό βλάστησης.

2. **Μορφογένεση φυτών *in vitro*** (4 ώρες)
[Α. Παπαδάκη (ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Κ. Κοτζαμπάσης]
Μορφογένεση φυτών *in vitro* παρουσία διάφορων ορμονών σε διαφορετικό φωτονιακό περιβάλλον.
3. **Βιογένεση του χλωροπλάστη** (4 ώρες)
[Α. Παπαδάκη (ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Κ. Κοτζαμπάσης]
Α. Φωτοανάπτυξη του ωχροπλάστη σε χλωροπλάστη: Μελέτη της μετατροπής των ωχροπλάστων σε χλωροπλάστες και σχηματισμός λειτουργικού φωτοσυνθετικού μηχανισμού με μεθόδους επαγωγικού φθορισμού. Θα καταγραφεί και η διαφοροποίηση των χρωστικών. Β. Προσδιορισμός της φωτοσυνθετικής σύνθεσης αμύλου: Βιοχημική καταγραφή (χρωματική απεικόνιση) της φωτοσυνθετικής σύνθεσης αμύλου σε ολόκληρο το φύλλο.
4. **Φωτοσυνθετική δραστηριότητα - Αντιδράσεις Hill** (4 ώρες)
[Α. Παπαδάκη (ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Κ. Κοτζαμπάσης]
Α. Απομόνωση χλωροπλάστων, Β. Προσδιορισμός συγκέντρωσης ολικής χλωροφύλλης, Γ. Προσδιορισμός φωτοσυνθετικής δραστηριότητας μέσω αντιδράσεων Hill στους απομονωμένους χλωροπλάστες.
5. **Αβιοτική καταπόνηση** (4 ώρες)
[Α. Παπαδάκη (ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Κ. Κοτζαμπάσης]
Προσδιορισμός ενζυματικής ενεργότητας καταλάσης σε φυτά που έχουν εκτεθεί σε διαφορετικές συνθήκες θρέψης (πρώτο πείραμα).

Μέρος Β': Φυσιολογία Ζώων αντιστοιχεί σε άσκηση του ΒΙΟΛ-356

6. **Δυναμικά μεμβράνης** (4 ώρες)
[Δ. Δοκιανάκη (ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Κ. Σιδηροπούλου]
Διάχυση, Διευκολυνόμενη μεταφορά, ώσμωση, ενεργός μεταφορά. Δυναμικό ηρεμίας, δυναμικά ισορροπίας ιόντων, δυναμικό ενεργείας
7. **Μετάδοση ηλεκτρικών σημάτων στο νευρικό σύστημα** (4 ώρες)
[Δ. Δοκιανάκη (ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Κ. Σιδηροπούλου]
Μετάδοση δυναμικών ενεργείας, μετασυναπτικά δυναμικά.
8. **Ανατομία Κεντρικού Νευρικού Συστήματος** (4 ώρες)
[Δ. Δοκιανάκη (ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Κ. Σιδηροπούλου]
Παρατήρηση μονιμοποιημένων παρασκευασμάτων εγκεφάλων, παρατήρηση διασπώμενου προπλάσματος ανθρώπινου εγκεφάλου, μικροσκοπική παρατήρηση περιοχών εγκεφάλου. Μεταφορά σήματος κατά μήκος ενός παθητικού άξονα, ενός άξονα χωρίς μυελίνη και ενός άξονα με μυελίνη, μετασυναπτικό δυναμικό στην νευρομυϊκή σύναψη.
9. **Φυσιολογία καρδιακής λειτουργίας - Ηλεκτροκαρδιογράφημα** (4 ώρες)
[Δ. Δοκιανάκη (ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Κ. Σιδηροπούλου]
Μέτρηση πίεσης αίματος και καταγραφή καρδιακών ήχων, αισθητηριακή διέγερση και αρτηριακή πίεση, ρύθμιση καρδιαγγειακού συστήματος. Ρύθμιση διέγερσης της καρδιάς ΗΚΓ, Προσδιορισμός καρδιακού άξονα, τρίγωνο Einthoven.
10. **Αναπνευστικό σύστημα – Ρύθμιση μεταβολισμού** (4 ώρες)
[Δ. Δοκιανάκη (ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Κ. Σιδηροπούλου]
Σπειρομέτρηση, συγκριτική σπειρομετρία, Καθορισμός μεταβολικού ρυθμού, επίδραση θυροξίνης, επίδραση TSH, επίδραση προπυλοθειουρακίλης, διαδικασία ανοχής γλυκόζης.
11. **Ορμονική ρύθμιση σε καταστάσεις άγχους/στρες** (4 ώρες)
[Δ. Δοκιανάκη (ΕΔΙΠ) – ΕΥ: Μ. Παυλίδης]
Μελέτη συμπεριφοράς ψαριών και θηλαστικών σε αγχώδεις καταστάσεις, μέτρηση κορτιζόνης/κορτιζόλης.

ΒΙΟΛ-357 ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ ΖΩΩΝ Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΥ

Βασικές αρχές κυτταρικής φυσιολογίας: Δυναμικό της μεμβράνης, δυναμικό ενεργείας, διάλυτοι ιόντων, συναπτική διαβίβαση, ενδοκυττάρια σηματοδοτικά μονοπάτια. **Νευρικό σύστημα**: Είδη κυττάρων στο νευρικό σύστημα, ανατομία του εγκεφάλου, αιματο-εγκεφαλικός φραγμός, αισθητήρια συστήματα, νευρομυϊκή σύναψη, νωτιαία αντανάκλαστικά, αυτόνομο νευρικό σύστημα. **Μυϊκό σύστημα**: Δομή, συστολή και μηχανική του γραμμωτού και λείου μυ. **Καρδιαγγειακό σύστημα**: Καρδιακός μυς, ηλεκτρική δραστηριότητα των μυϊκών κυττάρων της καρδιάς, καρδιακός κύκλος, κυκλοφορία αίματος, αγγειακό σύστημα. **Αναπνευστικό σύστημα**: Ανατομία, όγκοι πνεύμονα, αερισμός, διαπύση, ανταλλαγή αερίων. **Ενδοκρινικό σύστημα**: Ορμόνες, υποθάλαμος, υπόφυση, πάγκρεας, θυρεοειδής, επινεφρίδια, ρύθμιση

μεταβολισμού, αναπαραγωγική λειτουργία. **Νεφρός:** ανατομία, λειτουργία, ορμονική ρύθμιση.

ΒΙΟΛ-358 ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ ΦΥΤΩΝ **Κ.Α. ΡΟΥΜΠΕΛΑΚΗ-ΑΓΓΕΛΑΚΗ**

Τα φυτά είναι ο οργανισμός – κλειδί για τη συνέχιση της ζωής στον πλανήτη. Στο μάθημα αυτό παρουσιάζονται οι φυσιολογικές λειτουργίες των φυτών. Οι βασικές διαφορές του φυτικού από το ζωικό κύτταρο και των φυτών από τους ζωικούς οργανισμούς. Τα φυσικοχημικά φαινόμενα, που χαρακτηρίζουν την πρόσληψη και μεταφορά νερού, ιόντων και βιομορίων από το περιβάλλον αλλά και εντός του φυτικού οργανισμού. Τα χαρακτηριστικά της θρέψης των φυτών. Η μετατροπή της φωτεινής σε χημική ενέργεια με τις αντιδράσεις της Φωτοσύνθεσης: τις φωτεινές αντιδράσεις (δομή και λειτουργία των φωτοσυστημάτων, ροή ηλεκτρονίων, φωτόλυση νερού παραγωγή ενέργειας) και τις σκοτεινές αντιδράσεις ή κύκλο του Calvin για τη βιοσύνθεση υδατανθράκων με δαπάνη της χημικής ενέργειας, που παράχθηκε από την φωτεινή. Ανακύκλωση του ενεργειακού κύκλου με τις αντιδράσεις της αναπνοής ή κύκλου του Krebs. Μεταβολισμός αζώτου. Μορφογένεση: μεταφορά σήματος, φυτοορμόνες, αναπτυξιακά και μορφογενετικά μονοπάτια. Εισαγωγή στη φυσιολογία των αβιοτικών καταπονήσεων και βραχεία αναφορά στις βιοτεχνολογικές εφαρμογές στα φυτά.

ΒΙΟΛ-401ΔΕΜ ΜΟΡΙΑΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΑΛΛΗΛΟΥΧΙΣΗΣ ΝΕΑΣ ΓΕΝΙΑΣ

.....
Συμβατικές και νέες τεχνολογίες αλληλούχισης, σύγκριση και ποικιλομορφία αναδυόμενων τεχνολογιών. Τυπικά workflows: Παρασκευή βιβλιοθηκών (DNA, RNA, amplicon, single-cell, ddAD) και πλατφόρμες αλληλούχισης, εκτίμηση ποιότητας δεδομένων, αρχές ταξινόμησης και στοίχισης, εισαγωγή στον δομικό και λειτουργικό χαρακτηρισμό γονιδιωμάτων με δεδομένα NGS. Συγκριτική γονιδιωματική: παραδείγματα και περιορισμοί. Στατιστικές προσεγγίσεις στον πειραματικό σχεδιασμό και την ανάλυση μαζικών δεδομένων. Πεδία σύγχρονων εφαρμογών (metagenomics, 16S-tags, single-cell genomics) σε περιβαλλοντικές και βιοιατρικές μελέτες.

ΒΙΟΛ-402ΔΕΜ ΓΟΝΙΔΙΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΣΕ ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ

.....
Εισαγωγική παρουσίαση στις νέες γενιάς τεχνολογίες αλληλούχισης, στις ποικίλες εφαρμογές των μεθόδων αυτών καθώς και στην επιστημονική πρόοδο που έχουν επιφέρει στην βιολογική και ιατρική έρευνα. Εμβάθυνση σε ορισμένες μορφές καρκίνου και κληρονομικών νοσημάτων, παρουσιάζοντας πώς η εφαρμογή γονιδιωματικών προσεγγίσεων έχει συνεισφέρει αισθητά στην αποκάλυψη των βιολογικών μηχανισμών που τις προάγουν, ανοίγοντας το δρόμο για την καλύτερη διαχείριση και αντιμετώπιση τους

ΒΙΟΛ-403 ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ **Μ. ΚΕΝΤΟΥΡΗ**

Φιλοσοφία, τεχνολογίες εκτροφής και προβλήματα των υδατοκαλλιεργειών στις πέντε Ηπείρους. Χαρακτηριστικά παραδείγματα εκτροφών αντιπροσωπευτικών ειδών ιχθύων, καρκινοειδών, οστρακοειδών και φυκών γλυκών, υφάλμυρων και θαλασσινών υδάτων υπό συνθήκες μονοκαλλιέργειας και πολυκαλλιέργειας. Βιολογία και τεχνολογίες εκτροφής των Μεσογειακών ειδών *Dicentrarchus labrax* (λαβράκι) και *Sparus aurata* (τσιπούρα). Συνθήκες και τεχνολογίες παραγωγής βοηθητικών καλλιεργειών (φυτοπλακτονικών και ζωοπλακτονικών οργανισμών). Προοπτικές εξέλιξης των θαλάσσιων ιχθυοκαλλιεργειών στην Ελλάδα και τη Μεσόγειο με την εισαγωγή νέων ειδών ιχθύων: βιολογικά προβλήματα και τεχνολογικά επιτεύγματα.

ΒΙΟΛ-405 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΧΕΡΣΑΙΩΝ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ **Σ. ΠΥΡΙΝΤΣΟΣ**

Θεωρήσεις και ορισμοί. Περιβαλλοντική ηθική. Κοινωνία και διαχείριση οικοσυστημάτων. Η επιστημονική βάση της διαχείρισης οικοσυστημάτων. Ανάπτυξη και περιβάλλον. Περιβαλλοντική πολιτική. Διεθνείς συμβάσεις. Περιβαλλοντική Νομοθεσία. Εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Η έννοια της αειφορίας. Δείκτες αειφορικής ανάπτυξης. *In situ* και *ex situ* διαχείριση. Διαχείριση πληθυσμών. Διαχείριση ενδιαιτημάτων. Ατμοσφαιρική ρύπανση και κλιματικές αλλαγές. Ρύπανση εδάφους. Αποκατάσταση περιβάλλοντος. Παρακολούθηση περιβαλλοντικών αλλαγών. Χαρτογράφηση φυσικού περιβάλλοντος, οικοσυστημάτων και βλάστησης. Συστήματα Γεωγραφικών Πληροφοριών (GIS). Βιβλία Ερυθρών Δεδομένων. Σχεδιασμός, λειτουργία και αξιολόγηση προστατευόμενων περιοχών. Το δίκτυο NATURA 2000. Ο ρόλος των τοπικών κοινωνιών. Εθνική, ευρωπαϊκή και διεθνής εμπειρία στη λειτουργία προστατευόμενων περιοχών. Εξειδικευμένα θέματα Εφαρμοσμένης Οικολογίας που έχουν υψηλό διαχειριστικό ενδιαφέρον.

ΒΙΟΛ-406 ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΜΑΚΡΟΜΟΡΙΩΝ
Μ. ΚΟΚΚΙΝΙΔΗΣ

Κρυσταλλώσεις. Συμμετρίες. Πρόβλημα φάσεων. Προσδιορισμός δομής. Αρχή και πράξη δομικής ανάλυσης μακρομορίων με τις μεθόδους κρυσταλλογραφίας ακτίνων-Χ.

ΒΙΟΛ-407 ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΦΥΣΙΚΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑΣ
Χ. ΦΑΣΟΥΛΑΣ

Σχήμα και ανάγλυφο της Γης. Διαδικασίες διαμόρφωσης αναγλύφου και περιβάλλοντος. Θεωρία μετατόπισης των ηπείρων. Σχηματισμός ορεινών όγκων, πεδιάδων, λεκανών. Ακραία περιβάλλοντα: σπήλαια, φαράγγια, ηφαιστειακά νησιά. Εμφάνσεις - μεταναστεύσεις ειδών. Νησιωτισμός, παλαιογεωγραφία, παλαιοκλιματολογία. Τοπογραφικοί, γεωλογικοί και παλαιογεωγραφικοί χάρτες.

ΒΙΟΛ-408ΔΕΜ ΒΙΟΛΟΓΙΑ ΥΔΡΟΒΙΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ-MONTEΛΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ
ΑΡΧΕΣ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥΣ (ΑΡΧΕΣ ΕΝΥΔΡΕΙΟΛΟΓΙΑΣ)

.....
Εισαγωγή στην Ευδρειολογία. Βιοτικά και αβιοτικά χαρακτηριστικά του νερού. Εγκαταστάσεις και απαραίτητος εξοπλισμός. Εργαστηριακοί οργανισμοί θαλασσινού νερού-ζωικά πρότυπα. Ταξινόμηση και συμπεριφορά εργαστηριακών αλλά και διακοσμητικών ειδών. Αναπαραγωγή και επώαση των διαφόρων τύπων ειδών. Διατροφή. Παθολογία. Προστατευόμενα είδη.

ΒΙΟΛ-409 ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΡΥΠΑΝΣΗ
Ι. ΚΑΡΑΚΑΣΗΣ

Ορισμοί, γενικές κατηγορίες ρύπων, πηγές ρύπανσης, είδη ρύπων και επιπτώσεις στους βιολογικούς πληθυσμούς, στις βιοκοινότητες και τα οικοσυστήματα. Ευτροφισμός: επιπτώσεις από διάθεση θρεπτικών στα πελαγικά τροφικά πλέγματα, πετρελαιοειδή, βαρέα μέταλλα, πλαστικά, ραδιενεργά. Κατάσταση των θαλασσών του κόσμου από άποψη ρύπανσης. Προβλήματα ρύπανσης στη Μεσόγειο. Η οδηγία της ΕΕ για τα νερά (water framework directive). Μοντέλα πρόβλεψης, σχεδιασμός προγραμμάτων περιβαλλοντικής παρακολούθησης. Μέτρα αντιμετώπισης επιπτώσεων. Ανάλυση και συζήτηση θεμάτων αιχμής από την πρόσφατη βιβλιογραφία/επικαιρότητα.

ΒΙΟΛ-410 RNA
Ε. ΤΣΑΓΡΗ

Χημικές και βιοχημικές ιδιότητες. Ριβοένζυμα. Παραλλαγμένα ριβονουκλεϊνικά ολιγονουκλεοτίδια και εφαρμογές. Δευτεροταγής δομή και δομή στο χώρο. Μέθοδοι μελέτης. Βιοσύνθεση, (ένζυμα που συνθέτουν RNA). Στόχευση, μετατροπή και αποδόμηση. Αλληλεπίδραση με πρωτεΐνες: παραδείγματα από το κύτταρο και τους RNA ιούς. RNA aptamers. Μέθοδοι μελέτης αλληλεπίδρασης RNA και πρωτεϊνών. Το RNA ως ρυθμιστής της γονιδιακής έκφρασης (μη κωδικά RNA). Εφαρμογές RNAi στη γονιδιωματική και στην καταπολέμηση των ιών. Θα δοθεί έμφαση στους φυτικούς οργανισμούς.

ΒΙΟΛ-411 ΒΕΝΘΙΚΗ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ
Ι. ΚΑΡΑΚΑΣΗΣ

Κατηγορίες βενθικών οργανισμών και τρόποι δειγματοληψίας και μελέτης τους. Χαρακτηριστικά του βενθικού περιβάλλοντος και κύριες διαιρέσεις του. Αλληλεπίδραση οργανισμών και ιζημάτων. Σωματιδιακή οργανική ύλη στα θαλάσσια ιζήματα. Βενθικές κοινότητες, ποικιλότητα και διατάραξη. Βενθική παραγωγή, τροφικοί τύποι και τροφικές και συμβιωτικές σχέσεις. Κύρια βενθικά ενδιαιτήματα και επικρατούσες οικολογικές διεργασίες. Παροχή τροφής, δομή πλεγμάτων και ποικιλότητα σε διαβαθμίσεις βάθους, οργανικού εμπλουτισμού και διατάραξης. Χαρακτηριστικά του βένθους της Μεσογείου. Ανάλυση δεδομένων βενθικών βιοκοινοτήτων και κύρια μοντέλα εξήγησης της βιολογικής ποικιλότητας σε διάφορες κλίμακες χώρου και χρόνου. Πηγές πληροφορίας στο Διαδίκτυο.

ΒΙΟΛ-412 ΚΥΤΤΑΡΙΚΗ ΑΥΞΗΣΗ, ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΑΡΚΙΝΟΣ
Γ. ΖΑΧΟΣ

Εισαγωγή στην ογκογένεση: πρωτο-ογκογονίδια, ογκογονίδια και ογκοκατασταλτικά γονίδια - μεταλλαξιγένεση, αθανατοποίηση και καρκινική εξαλλαγή - διήθηση και μετάσταση. Βιολογία του κυτταρικού κύκλου σε κύτταρα σπονδυλοζώων: ρύθμιση της προόδου του κυτταρικού κύκλου, της σύνθεσης του DNA και της μιτωτικής διαίρεσης. Το mitotic spindle checkpoint. Κυτταρική επικοινωνία: τα μονοπάτια κινάσων ERK, JNK, p38MAPK και PI3. Αναδιάρθρωση χρωματίνης και καρκινογένεση. Είδη βλαβών του DNA και κυτταρικές αποκρίσεις: σταμάτημα του κυτταρικού κύκλου. Μηχανισμοί επιδιόρθωσης βλαβών του DNA: mismatch repair, nucleotide excision repair, base excision repair, homologous recombination and non-homologous end-joining. Προγραμματισμένος κυτταρικός θάνατος. Αναπαραγωγική Γήρανση. Κυτταρική

κίνηση και διήθηση. Σύγχρονες στρατηγικές καρκινικής θεραπείας.

ΒΙΟΛ-413 **ΙΧΘΥΟΛΟΓΙΑ** **Μ. ΠΑΥΛΙΔΗΣ**

Μορφή, δομή και κίνηση. Πλευστότητα, διατήρηση στάθμης και ομοιόσταση. Προσαρμοστική φυσιολογία: αναπνευστικό, κυκλοφορικό, απεκκριτικό και αναπαραγωγικό σύστημα. Πλαστικότητα και ενδοκρινική ρύθμιση. Συμπεριφορά και επικοινωνία. Θέματα σύγχρονης έρευνας.

ΒΙΟΛ-414 **ΒΙΟΧΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΓΕΝΕΤΙΚΗΣ** **Χ. ΣΠΗΛΙΑΝΑΚΗΣ**

Εισαγωγή στην επιγενετική. Βιοχημικοί μηχανισμοί της επιγενετικής: Μεθυλίωση DNA, αναγνώριση μεθυλιωμένου CpG, απομεθυλίωση στα θηλαστικά, τροποποιήσεις ιστονών, μη-κωδικά RNA, μικρο-RNAs, επίδραση χρωμοσωμικής οργάνωσης, μηχανισμοί πρωτεϊνών polycomb. **Βιοχημικές προσεγγίσεις για τη μελέτη της επιγενετικής:** Ανάλυση γονιδιο-ειδικής μεθυλίωσης του DNA, μελέτη μεγάλης κλίμακας γονιδιωματικής μεθυλίωσης του DNA, Μεθυλίωση της Λυσίνης 9 της ιστόνης 3 (ρόλος στην τροποποίηση της ετεροχρωματίνης και ογκογένεση), πως οι τροποποιήσεις της χρωματίνης διαφοροποιούν γονιδιωματικά χαρακτηριστικά καθώς και τη φυσική οργάνωση του πυρήνα, αξιολόγηση της επιγενετικής πληροφορίας. **Οργανισμοί μοντέλα στην επιγενετική:** Ευκαρυωτικά μικρόβια, Drosophila, μοντέλα ποντικών επιγενετικής κληρονομικότητας, επιγενετικοί ρυθμιστικοί μηχανισμοί στα φυτά.

Μεταβολισμός και επιγενετική. Λειτουργίες της επιγενετικής: Εμβρυικά βλαστικά κύτταρα και κυτταρική διαφοροποίηση, αναγέννηση μυϊκών ιστών, απενεργοποίηση X χρωμοσώματος, γονιδιωματική αποτύπωση (imprinting), διαδικασίες μνήμης, διαγονιδιωματική επιγενετική, επιγενετική της γήρανσης. **Εξελικτική επιγενετική:** Επιγενετική στην εξέλιξη και ανάπτυξη. **Επιγενετική επιδημιολογία:** Επιδράσεις της διαίτας στις επιγενετικές διεργασίες, περιβαλλοντικοί παράγοντες, επίδραση μικροβιακών λοιμώξεων, πληθυσμιακή φαρμακοεπιγενετική. **Επιγενετική και ανθρώπινες ασθένειες:** Καρκίνος, δυσλειτουργίες ανοσοποιητικού, δυσλειτουργίες εγκεφάλου, μεταβολικά σύνδρομα, κλινικές εφαρμογές αναστολέων απακετυλασών ιστονών.

ΒΙΟΛ-416 **ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΥΤΤΑΡΙΚΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ** **Γ. ΧΑΛΕΠΑΚΗΣ**

Βιολογικές μεμβράνες. Μικροπεριοχές των βιολογικών μεμβρανών: Μικροσπήλαια και Λιπιδιακές Σχεδίες. Τα μικροσπήλαια ως αισθητήρες και οργανωτές των βιολογικών μεμβρανών. Καμπυλότητα των κυτταρικών μεμβρανών. Μεμβρανική Ομοιόσταση.

Κυτταρικός σκελετός. Βλεφαριδογένεση: συγκρότηση της κεραίας του κυττάρου. Διαταραχές στη δομή και λειτουργία των βλεφαριδών: βλεφαριδοπάθειες. Μοριακή αρχιτεκτονική του κεντριολίου. Septins: το τέταρτο συστατικό του κυτταροσκελετού. Αρχιτεκτονική και δυναμική αναδιאμόρφωση των κυτταροσκελετικών δομών της Septin κατά τη διάρκεια του κυτταρικού κύκλου.

Κυτταρικό εκκριτικό μονοπάτι. Βιογένεση και κληρονομικότητα οργανιδίων του εκκριτικού μονοπατιού. Μηχανισμοί αυτοφαγίας. Ο ρόλος των ενδοσωμάτων και λυσοσωμάτων στη διαμόλυνση κυττάρων με γενετικό υλικό. Επάλειψη του πυρήνα των ερυθροκυττάρων. Η κυτταρική βιολογία ασθενειών που οφείλονται σε διαταραχές των λυσοσωμάτων. Ενδοκυτταρική μεταφορά της χοληστερόλης. Μηχανισμοί εισόδου παθογόνων μέσω ενδοσωμάτων. Είσοδος ιών στο κύτταρο μέσω του επιθηλιακού φραγμού. Εξωσώματα: εξωκυτταρικά μεμβρανικά οργανίδια, πιθανή χρήση τους σε θεραπευτικές προσεγγίσεις.

Μιτοχόνδρια: Δομή, λειτουργίες και δυσλειτουργίες των μιτοχονδρίων. Επαφές μιτοχονδρίων με Ενδοπλασματικό δίκτυο. Μηχανισμοί μιτοφαγίας.

Κυτταρικός πυρήνας. Αναδιאμόρφωση του πυρηνικού φακέλου κατά την ανάπτυξη και σε ασθένειες. Λαμινοπάθειες. Δυναμική συσχέτιση του πυρηνικού σκελετού με το γονιδίωμα. Μεταφορά πρωτεϊνών στις μεμβράνες του πυρηνικού φακέλου.

Βιολογική μηχανική. Μεταγωγή μηχανικού σήματος στα κύτταρα από απόσταση: μηχανική σύζευξη της εξωκυττάριας μήτρας με τον πυρήνα. Κυτταρο-αρχιτεκτονικός έλεγχος της μεταγωγής μηχανικού σήματος.

Εξωκυττάριας χώρος, συστατικά και λειτουργίες. Συγκρότηση της εξωκυττάριας μήτρας. Αναδιאμόρφωση της εξωκυττάριας μήτρας στην ανάπτυξη και σε ασθένειες. Ο ρόλος των ινοβλαστών στον καρκίνο.

Κυτταρικοί σύνδεσμοι. Σύνδεσμοι μεταξύ ενδοθηλιακών κυττάρων.

Μεμβρανικοί νανοσωλήνες - κυταρονημάτια: δυναμικές συνδέσεις μεταξύ ζωικών κυττάρων σε μεγάλες αποστάσεις. Κυταρονημάτια: δομές κυτταρικής έκκρισης, προσκόλλησης και σηματοδότησης. Το παράδειγμα του Hedgehog.

ΒΙΟΛ-440 **ΦΩΤΟΣΥΝΘΕΣΗ** **Κ. ΚΟΤΖΑΜΠΑΣΗΣ**

Εισαγωγή. Φωτοσύνθεση και ενεργειακή ροή. Σύσταση, δομή και λειτουργία του φωτοσυνθετικού μηχανισμού. Φωτονιακή απορρόφηση και ενεργειακή διέγερση χρωστικών. Φθορισμός. Τρόποι μεταφοράς ενέργειας στο σύμπλοκο συλλογής φωτός (LHCII). Φωτοσυνθετική ροή ηλεκτρονίων (μη κυκλική και κυκλική). Φωτοσύνθεση I (PSI). Φωτοσύνθεση II (PSII). Ρυθμιστικοί μηχανισμοί διοχέτευσης ενέργειας από το LHCII στο PSI και PSII ("tri-partite" μοντέλο - state 1→state 2). Φωτοφωσφορυλίωση και χημειωσμητική θεωρία. Κύκλος του Calvin. Επαγωγικός φθορισμός και φωτοσυνθετική απόδοση. Μοριακή βιολογία του φωτοσυνθετικού μηχανισμού. Πλαστιδιακό γένωμα. Ρυθμιστικοί μηχανισμοί γονιδιακής μεταγραφής και μετάφρασης στο χλωροπλάστη. Μεταφορά πρωτεϊνών από το κυτόπλασμα στο χλωροπλάστη. Λειτουργική οργάνωση φωτοσυνθετικών συμπλόκων. Φωτοανάπτυξη του φωτοσυνθετικού μηχανισμού. Φωτοϋποδοχείς και αλυσίδες μεταφοράς σήματος για το σχηματισμό του φωτοσυνθετικού μηχανισμού. Βιοσυνθετικά μονοπάτια χλωροφυλλών και η ρύθμισή τους. Βιοσύνθεση των καροτενοειδών και ο ρόλος τους στη φωτοσυνθετική διαδικασία. Ρυθμιστικοί μηχανισμοί της μοριακής δομής και λειτουργίας του φωτοσυνθετικού μηχανισμού. Φωτοπροσαρμογή του φωτοσυνθετικού μηχανισμού. Φωτοανάπτυξη. Φωτοανάσπαση. Διαφορές του φωτοσυνθετικού μηχανισμού σε C3-, C4- και CAM-φυτά. Αντιδράσεις Hill. Βακτηριακή φωτοσύνθεση. Φωτοσύνθεση και καταπόνηση. Παγκόσμιες περιβαλλοντικές αλλαγές («τρύπα» του όζοντος, φαινόμενο του θερμοκηπίου, αύξηση ατμοσφαιρικού όζοντος, ...) και μηχανισμοί προσαρμογής / προστασίας του φωτοσυνθετικού μηχανισμού σε αυτές τις αλλαγές. Βιοτεχνολογικές εφαρμογές στα πλαίσια μίας περιβαλλοντικής προσέγγισης - Φωτοσυνθετική παραγωγή υδρογόνου (H₂) και άλλες μορφές βιοενέργειας / βιοκαυσίμων. Παρουσίαση εργασιών σε επιλεγμένα θέματα φωτοσύνθεσης.

ΒΙΟΛ-443 ΜΑΘΗΜΑ ΜΕ ΑΝΑΘΕΣΗ ΥΛΗΣ

Μέλος ΔΕΠ

Το περιεχόμενο καθορίζεται σε συνεννόηση με το εκάστοτε μέλος ΔΕΠ του Τμήματος.

ΒΙΟΛ-444 ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟ ΜΑΘΗΜΑ

Μέλος ΔΕΠ

Το περιεχόμενο καθορίζεται σε συνεννόηση με το εκάστοτε μέλος ΔΕΠ του Τμήματος.

ΒΙΟΛ-445 ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟ ΜΑΘΗΜΑ - ΠΡΑΣΙΝΗ ΒΙΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Κ. ΚΟΤΖΑΜΠΑΣΗΣ (υπεύθυνος)

Εργαστηριακές Ασκήσεις

1. *In vitro* καλλιέργεια φυτικών κυττάρων και εκφύτων I - Μικροπολλαπλασιασμός.
[Α. Παπαδάκη (ΕΔΙΠ) - ΕΥ: Κ. Κοτζαμπάσης, Κ.Α. Ρουμπελάκη - Αγγελάκη]
2. *In vitro* καλλιέργεια φυτικών κυττάρων και εκφύτων II-Απομόνωση και καλλιέργεια πρωτοπλαστών.
[Α. Παπαδάκη (ΕΔΙΠ) - ΕΥ: Κ. Κοτζαμπάσης, Κ.Α. Ρουμπελάκη - Αγγελάκη]
3. Μέθοδοι γενετικής τροποποίησης φυτών.
[Α. Παπαδάκη (ΕΔΙΠ) - ΕΥ: Κ. Καλαντίδης]
4. Τρόποι επαγωγής RNA σίγησης στα φυτά.
[Α. Παπαδάκη (ΕΔΙΠ) - ΕΥ: Κ. Καλαντίδης]
5. Βιοτεχνολογία Μικροφυκών I: Βιοενεργητική στρατηγική μικροφυκών για την βιοαποικοδόμηση τοξικών φαινολικών ενώσεων.
[Α. Παπαδάκη (ΕΔΙΠ) - ΕΥ: Κ. Κοτζαμπάσης]
6. Βιοτεχνολογία Μικροφυκών II: Φωτοσυνθετική παραγωγή υδρογόνου (H₂) από μικροφύκη.
[Α. Παπαδάκη (ΕΔΙΠ) - ΕΥ: Κ. Κοτζαμπάσης]
7. Βιοτεχνολογία Μικροφυκών III: Βέλτιστες συνθήκες σύνθεσης λιπαρών από μικροφύκη - Παρασκευή βιοντίζελ.
[Α. Παπαδάκη (ΕΔΙΠ) - ΕΥ: Κ. Κοτζαμπάσης]
8. Τεχνικές μοριακής ιολογίας.
[Α. Παπαδάκη (ΕΔΙΠ) - ΕΥ: Ε. Τσαγρή]
9. Σύγχρονες μέθοδοι εκτίμησης ευαισθησίας/ανθεκτικότητας φυτοπαρασίτων στη φυτοπροστασία.
[Α. Παπαδάκη (ΕΔΙΠ) - ΕΥ: Ι. Βόντας]
10. Σύγχρονες τεχνικές στοιχειακής ανάλυσης
[Α. Παπαδάκη (ΕΔΙΠ) - ΕΥ: Σ. Πυρίντσος]
11. Βιο-ένδειξη, Βιοπαρακολούθηση περιβαλλοντικής ρύπανσης με φυτά δείκτες.
[Α. Παπαδάκη (ΕΔΙΠ) - ΕΥ: Σ. Πυρίντσος]

ΒΙΟΛ-446 ΜΟΡΙΑΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ

Ε. ΛΑΔΟΥΚΑΚΗΣ

Δυναμική των μεταλλάξεων. Θετικές, επιβλαβείς και ουδέτερες μεταλλάξεις. Εκτίμηση εξελικτικών αλλαγών μεταξύ αλληλουχιών. Ρυθμοί και πρότυπα νουκλεοτιδικών αντικαταστάσεων. Αύξηση της γενετικής

πληροφορίας στα γονιδιώματα. Εξέλιξη μέσω γονιδιακού διπλασιασμού και ανακατανομής πρωτεϊνικών domains (domain shuffling). Εξελικτικές συνέπειες της οριζόντιας μεταφοράς της γενετικής πληροφορίας. Εναρμονισμένη εξέλιξη (concerted evolution) πολυγονιδιακών οικογενειών. Εξέλιξη κωδικών και μη κωδικών περιοχών στα γονιδιώματα. Η δυναμική των πολυμορφισμών του DNA στους πληθυσμούς. Μοριακά ρολόγια. Αρχές φυλογένεσης.

ΒΙΟΛ-447 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΒΙΟΛΟΓΙΑ ΦΥΤΩΝ

Κ. ΚΑΛΑΝΤΙΔΗΣ

Εισαγωγή στην ανάπτυξη φυτών, συντονισμός της ανάπτυξης στα φυτά, ο ρόλος των ορμονών στην ανάπτυξη των φυτών. Μεθοδολογία στη μελέτη ανάπτυξης φυτών, πρότυπα μοντέλα στην ανάπτυξη φυτών, μεταλλαξογένεση, ανάλυση μεταλλαγμένων στελεχών, απομόνωση γονιδίου που σχετίζεται με μια μετάλλαξη. Ενδογενής και εξωγενής πληροφορία, καταγωγή, σχέση μεταξύ «ηλικίας» και «θέσης» στον καθορισμό της κυτταρικής τύχης. Εμβρυογένεση, εμβρυογενετικά στάδια ανάπτυξης, επιδράσεις μητρικής προέλευσης, μοριακή γενετική της εμβρυογένεσης. Ανάπτυξη βλαστού, οργάνωση ακραίου μεριστώματος, μοριακή γενετική ανάπτυξης βλαστού. Ανάπτυξη φύλλου, καθορισμός αξόνων, γονιδιακές αλληλεπιδράσεις στην ανάπτυξη του φύλλου. Ανάπτυξη άνθους, βασικές αρχές της ανάπτυξης του άνθους, το μοντέλο ABC. Ανάπτυξη ρίζας, το ριζικό ακραίο μερίστωμα, μοριακή γενετική της ανάπτυξης της ρίζας, ανάπτυξη ριζικών τριχιδίων.

ΒΙΟΛ-449 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΙΑΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΤΟΜΟΛΟΓΙΑ

Ι. ΒΟΝΤΑΣ - Χ. ΛΟΥΗΣ (υπεύθυνος Χ. ΔΕΛΙΔΑΚΗΣ)

Εισαγωγή (Έντομα): Γενικά χαρακτηριστικά, βασική συστηματική, εξάπλωση, γενική βιολογία, ανάπτυξη, εξέλιξη, αναπαραγωγή, συμπεριφορά, επικοινωνία.

Έντομα υγειονομικής σημασίας: (α) Κουνούπια (συστηματική, γενική βιολογία, τροφή και πέψη, ενδοκρινές σύστημα, ανοσοποιητικό σύστημα), (β) άλλα έντομα υγειονομικής σημασίας (τσετσε, κ.ά.). Στοιχεία πληθυσμιακής βιολογίας και οικολογίας εντόμων υγειονομικής σημασίας. Ασθένειες που μεταδίδονται από έντομα (και ακάρεα): α) Arbo-ιοί. Γενικά. Κίτρινος πυρετός. Δάγκειος πυρετός. Β) Νηματώδεις. Φιλαρίαση. Γ) ασθένειες. Λείσμανίαση. Τσιμπούρια. Τρυπανοσωμιάσεις. Τσετσέ. Νόσος του Chagas. Ελονοσία. Φορείς. Επιδημιολογία. Έλεγχος της ελονοσίας. Παραδείγματα εντόμων γεωπονικού ενδιαφέροντος – οικονομική ζημιά. Μοριακές αλληλεπιδράσεις εντόμων – φυτών. Μέθοδοι Καταπολέμησης. Έννοια ολοκληρωμένης αντιμετώπισης βλαβερών εντόμων –και ασθενειών που μεταφέρουν. Φυσικές μέθοδοι (εστίες, παγίδες). Βιολογική καταπολέμηση. Μέθοδος στείρων εντόμων. Απωθητικά, ελκυστικά. Χημική καταπολέμηση - Ανθεκτικότητα (Εθισμός). Εφαρμογές μοριακής βιολογίας και βιοτεχνολογίας στην εντομολογία. Γονιδιωματική και βιοπληροφορική εντόμων.

ΒΙΟΛ-450 ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ

Ν. ΠΟΥΛΑΚΑΚΗΣ (υπεύθυνος) – Μ. ΛΑΔΟΥΚΑΚΗΣ – Π. ΠΑΥΛΙΔΗΣ (IMBB) – Α. ΑΝΤΩΝΙΟΥ (ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε.)

- Εισαγωγή στη θεωρία της εξέλιξης και της πληθυσμιακής γενετικής
 - Ερμηνεία φυλογενετικών δέντρων
 - Συγκέντρωση δεδομένων και ευθυγράμμιση αλληλουχιών
 - Μοντέλα νουκλεοτιδικής υποκατάστασης (gamma-distributed mutation rates, codon models and analysis of selective pressure).
 - Κατασκευή φυλογενετικών δέντρων μέσω φειδωλότητας, πινάκων αποστάσεων, πιθανοφάνειας και Μπευζιανής συμπερασματολογίας.
 - Στατιστική ανάλυση βιολογικών υποθέσεων (likelihood ratio tests, Akaike Information Criterion, Bayesian statistics).
 - Έλεγχος υποθέσεων στη φυλογένεση
 - Εκτίμηση χρόνων απόκλισης divergence times
 - Coalescent model και συμπεράσματα από πληθυσμιακά δεδομένα
 - Εκτίμηση της δημογραφικής ιστορίας μέσω coalescent
 - Εύρεση επιλογής σε πολυμορφικά δεδομένα
- Εύρεση επιλογής σε δεδομένα από πολυμορφισμούς και απόκλιση

ΒΙΟΛ-452 ΠΡΩΤΕΙΝΙΚΗ ΜΗΧΑΝΙΚΗ

Μ. ΚΟΚΚΙΝΙΔΗΣ

Εισαγωγή στις σύγχρονες προσεγγίσεις Πρωτεϊνικής Μηχανικής και οι τεχνολογικές/βιομηχανικές εφαρμογές της. Δομή βιομορίων. Δίπλωση- αναδίπλωση πρωτεϊνών. Ενεργειακοί υπολογισμοί. Παραδείγματα σχεδιασμού πρωτεϊνών.

ΒΙΟΛ-453 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ

Γ. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ

Αλιευτικοί πόροι, κατανομή, παραγωγικότητα, μετανάστευση. Η έννοια της μονάδας ιχθυοαποθέματος. Μέθοδοι μελέτης της γονιμότητας, ανάπτυξης, διατροφής, ηλικίας, επιβίωσης-θνησιμότητας. Σύγχρονες μέθοδοι ανάλυσης θαλάσσιων βιολογικών πόρων. Δίκαιο θαλασσιού περιβάλλοντος.

ΒΙΟΛ-454 ΘΕΜΑΤΑ ΕΝΖΥΜΙΚΗΣ ΒΙΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ Β. ΜΠΟΥΡΙΩΤΗΣ

Ενζυμολογία και βιοτεχνολογία χιτίνης. Ενζυμολογία και Βιοτεχνολογία ακραιόφιλων μικροοργανισμών. Ετερόλογη έκφραση πρωτεϊνών και ενζύμων. Κατευθυνόμενη εξέλιξη (Directed evolution) ενζύμων. Ενζυμική κατάλυση σε οργανικούς διαλύτες.

Οι φοιτητές που δηλώνουν το μάθημα Θέματα Ενζυμικής Βιοτεχνολογίας πρέπει να έχουν εξεταστεί επιτυχώς στο κατ' επιλογήν υποχρεωτικό μάθημα Ενζυμική Βιοτεχνολογία.

ΒΙΟΛ-455 ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΒΙΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ Μ. ΚΕΝΤΟΥΡΗ

Η θάλασσα ως πηγή έρευνας και ανάπτυξης καινοτόμων προϊόντων. Φαρμακευτική χρήση των θαλάσσιων φυσικών προϊόντων: Αντιβιοτικά από θαλάσσια βακτήρια και μύκητες. Φαρμακευτικά προϊόντα από σπόγγους, ασκίδια και άλλους θαλάσσιους οργανισμούς για καταπολέμηση σοβαρών ασθενειών. Χημικές ενώσεις από θαλάσσιους οργανισμούς για την αντιμετώπιση της ρύπανσης. Βιοτεχνολογία και βελτίωση της υγείας, αύξησης, αναπαραγωγής των εκτρεφόμενων οργανισμών. Διαγονιδιακοί οργανισμοί, βασική έρευνα και εφαρμογές.

ΒΙΟΛ-456 ΜΟΡΙΑΚΗ ΟΓΚΟΓΕΝΕΣΗ Ι. ΠΑΠΑΜΑΤΘΑΙΑΚΗΣ

DNA ογκικοί ιοί και ρετροϊοί. Έμφαση στους ρετροϊούς: ιικός κύκλος και γονιδιακή έκφραση. Αυξητικοί παράγοντες. Υποδοχείς. Σηματοδότηση. Ογκογονίδια και γονιδιακή μεταγραφή. Κυτταρικός κύκλος. Κακοήθης μετασχηματισμός. Μετάσταση. Χρωμοσωμικές ανωμαλίες. Πρωτοογκογονίδια, δομή, έκφραση, λειτουργία.

ΒΙΟΛ-458ΔΕΜ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΙΚΗ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

.....

Εισαγωγή στη συμπεριφορική οικολογία. Η ανάλυση της συμπεριφοράς. Προσαρμοστικές εξηγήσεις συμπεριφοράς. Βέλτιστη αναζήτηση τροφής. Αποφυγή του θηρευτή. Θεωρία παιγνίων και ανταγωνισμός πόρων. Ζώντας σε ομάδες. Κοινωνική αναζήτηση τροφής. Μάθηση και γνώση. Σεξουαλική επιλογή και επιλογή συντρόφου. Γονική φροντίδα. Συστήματα ζευγαρώματος. Επικοινωνία. Εξέλιξη της κοινωνικής συμπεριφοράς. Εξέλιξη προσεγγίσεων στην ανθρώπινη συμπεριφορά.

ΒΙΟΛ-460 ΜΟΡΙΑΚΗ ΙΟΛΟΓΙΑ ΦΥΤΩΝ Ε. ΤΣΑΓΡΗ

Μέθοδοι μοριακής ιολογίας. Απομόνωση, δομή και ταξινόμηση ιών. Οικογένειες και ομάδες ιών και ιοειδών (δομή και οργάνωση ιικών γενωμάτων, πολλαπλασιασμός και μεταφορά στο φυτό), παθογονικότητα και ανθεκτικότητα, ανθεκτικότητα μέσω γενετικής μηχανικής.

ΒΙΟΛ-461 ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟ ΜΑΘΗΜΑ «ΠΑΝΙΔΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ» Μ. ΜΥΛΩΝΑΣ (υπεύθυνος)

1. Τα χερσαία μαλάκια (Α. Βαρδινογιάννη)
2. Τα χηληκεραιωτά (αραχνίδια) (Ι. Στάθη)
3. Τα καρκινοειδή και τα μονοεξαρτηματικά (πλην εντόμων) (Ι. Στάθη)
4. Τα έντομα (πλην κολεοπτέρων) (Α. Τριχάς)
5. Τα κολεόπτερα (Α. Τριχάς)
6. Τα αμφίβια και ερπετά (Π. Λυμπεράκης)
7. Τα πτηνά (Σ. Ξηρουχάκης)
8. Τα θηλαστικά (Π. Λυμπεράκης)
9. Μέθοδοι δειγματοληψίας και μονιμοποίησης (Μ. Μυλωνάς, Α. Βαρδινογιάννη, Ι. Στάθη, Α. Τριχάς, Π. Λυμπεράκης, Σ. Ξηρουχάκης)
10. Μέθοδοι δειγματοληψίας και μονιμοποίησης
11. Μέθοδοι δειγματοληψίας και μονιμοποίησης
12. Μέθοδοι δειγματοληψίας και μονιμοποίησης

ΒΙΟΛ-462 ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΝΟΣΟΛΟΓΙΑΣ

Ε. ΑΘΑΝΑΣΑΚΗ

Βιοσύνθεση, ρόλος, βιοχημικές και μοριακές ιδιότητες των πρωτεϊνών του κυρίου συμπλόκου ιστοσυμβατότητας. Μηχανισμοί παρουσίασης του αντιγόνου στο ανοσοποιητικό σύστημα. Μελέτη του υποδοχέα των Τ λεμφοκυττάρων, ανοσολογική σύναψη και μηχανισμοί επαγωγής και μεταγωγής σήματος στα Τ λεμφοκύτταρα. Αυτοάνοσες ασθένειες: κυτταρικά, βιοχημικά και μοριακά μοντέλα.

ΒΙΟΛ-463

ΦΩΤΟΒΙΟΛΟΓΙΑ

Κ. ΚΟΤΖΑΜΠΑΣΗΣ

Εισαγωγή στη Φωτοβιολογία. Φωτονιακή πληροφορία και φωτοελεγχόμενες αποκρίσεις. Φωτονιακή διέγερση και φωτοϋποδοχείς. Φάσμα δράσης και χαρακτηρισμός χρωμοφόρου και φωτοϋποδοχέα. Φωτορυθμιζόμενες αποκρίσεις (φωτοεπαγόμενες & HIR). Φωτοϋποδοχείς (φυτοχρώματα και κρυπτοχρώματα). Μοριακή δομή και λειτουργία των φυτοχρωμάτων (κυρίως του PhyA και PhyB). Γονιδιακή έκφραση και αυτορρύθμιση του φυτοχρώματος. Φυτοχρωματικά μοντέλα δράσης. Μοριακή δομή και λειτουργία κρυπτοχρωματικών φωτοϋποδοχέων (Cry1, Cry2 και φωτοτροπίνη). Αλυσίδες μεταφοράς φωτονιακού σήματος. Φωτοελεγχόμενες αποκρίσεις και αλληλεπιδράσεις φωτοϋποδοχέων. Φωτορύθμιση μεταβολικών μονοπατιών. Φωτομορφογενετικές αποκρίσεις (αποχλώρωση, σύνδρομο αποφυγής σκιασμού, "end of day" απόκριση, «αναγνώριση γειτόνων», βλάστηση, άνθιση) και Φωτοτροπισμός. Φωτοπεριοδισμός και κίρκαδιανό ρολόι. Τεχνητοί φωτοϋποδοχείς και Βιοτεχνολογικές εφαρμογές. Παρουσίαση εργασιών σε επιλεγμένα θέματα φωτοβιολογίας.

ΒΙΟΛ-465

ΠΑΝΙΔΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Μ. ΜΥΛΩΝΑΣ

1. Το γεωμορφολογικό πλαίσιο της Ελλάδας σήμερα
2. Το κλιματικό και οικολογικό πλαίσιο σήμερα
3. Η παλαιογεωγραφία, το παλαιοκλίμα και η παλαιοοικολογία της Ελλάδας
4. Οι πιο σημαντικές ζωικές ομάδες της Ελλάδας
Μαλάκια
Αρθρόποδα
Άλλες ομάδες Ασπόνδυλων
Αμφίβια
Ερπετά
Πτηνά
Θηλαστικά
5. Hot spot περιοχές της Ελλάδας
6. Διαχείριση κινδυνευόντων ειδών

ΒΙΟΛ-468

ΒΙΟΛΟΓΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΔΡΟΣΟΦΙΛΑΣ

Χ. ΔΕΛΙΔΑΚΗΣ

Περιγραφή των μοριακών μηχανισμών που καθορίζουν τους δύο βασικούς άξονες του εμβρύου (εμπρόσθιο-οπίσθιο και νωτιαίο - κοιλιακό). Έμφαση στο γενετικό χαρακτηρισμό των εμπλεκόμενων παραγόντων και στη γενετική / μοριακή επίσταση σαν μέθοδο ιεράρχησης παραγόντων σε ένα αναπτυξιακό μονοπάτι. Ωογένεση- εμβρυογένεση. Μητρικά γονίδια - ζυγωτικά γονίδια. Κυτταρική βιολογία του εντοπισμού RNA. Ενδοκυττάρια και εξωκυττάρια μορφογόνα – εγκαθίδρυση και μοριακή ερμηνεία κλινούς μορφογόνου.

ΒΙΟΛ-471

ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΗ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Ν. ΠΟΥΛΑΚΑΚΗΣ

Το μάθημα αποτελεί ουσιαστικά μία εισαγωγή σε αυτό που σήμερα ονομάζουμε Μοριακή Οικολογία (Molecular Ecology), ένας σχετικά νέος τομέας που σε γενικές γραμμές μπορεί να οριστεί ως η εφαρμογή γενετικών δεικτών (molecular genetic markers) σε προβλήματα που σχετίζονται με την Οικολογία και την Εξέλιξη, περιλαμβάνοντας μελέτες των γενετικών σχέσεων μεταξύ ατόμων, πληθυσμών και ειδών. Στο μάθημα αυτό, παρουσιάζεται η σύγχρονη γνώση σχετικά με τις μεθόδους και τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται στην αποσαφήνιση θεμάτων εξελικτικής οικολογίας. Γίνεται μια εισαγωγή στη χρήση των γενετικών δεικτών στο χώρο της Εξελικτικής Οικολογίας, παρουσιάζοντας τις σύγχρονες τάσεις. Παράλληλα προσεγγίζονται διάφορα θέματα που σχετίζονται με τη Φυλογένεση, τη Φυλογεωγραφία, τη συγκριτική Φυλογεωγραφία, τη Γενετική Διαχείριση οργανισμών, το «αρχαίο» DNA και τις νέες προοπτικές που δημιουργεί στο χώρο της Εξελικτικής Οικολογίας και τη νησιωτική Βιογεωγραφία και το θαυμαστό ρόλο του Αιγαίου ως πρότυπη περιοχή μελέτης και σημείο αναφοράς σε παγκόσμια κλίμακα.

ΒΙΟΛ-490

ΜΟΡΙΑΚΗ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΤΑΠΟΝΗΣΕΩΝ ΦΥΤΩΝ

Κ. ΡΟΥΜΠΕΛΑΚΗ - ΑΓΓΕΛΑΚΗ

Με την πρόοδο της γνώσης για τη Μοριακή Βιολογία των φυτών, αυξάνεται και η κατανόηση της αντίδρασης των φυτών στις καταπονήσεις: τις βιοτικές (παθογόνα) και τις αβιοτικές. Στις αβιοτικές καταπονήσεις περιλαμβάνονται η αλατότητα, η ξηρασία, οι ακραίες θερμοκρασίες, η ανοξία, τα βαρέα μέταλλα (στο περιβάλλον ή το έδαφος), αλλά και ατμοσφαιρικής προέλευσης, όπως το όζον και η υπεριώδης ακτινοβολία. Με δεδομένο ότι τα φυτά δεν μπορούν να κινηθούν για να αποφύγουν το ζημιογόνο παράγοντα, είναι αναγκασμένα να αναπτύσσουν, περισσότερο από τους ζωικούς οργανισμούς, μηχανισμούς αντοχής ή ανοχής. Στο μάθημα αυτό, παρουσιάζεται η σύγχρονη γνώση για τους μοριακούς μηχανισμούς, που συμμετέχουν στην ανάπτυξη της αντοχής/ανοχής στις παραπάνω αβιοτικές καταπονήσεις. Επίσης, επειδή η Οξειδωτική καταπόνηση θεωρείται κομβικό σημείο για σχεδόν όλες τις καταπονήσεις, περιγράφονται οι τρόποι παραγωγής και απόσβεσης των ενεργών μορφών οξυγόνου στα κύτταρα. Τέλος, συζητούνται οι σύγχρονες τάσεις για τις βιοτεχνολογικές στρατηγικές, που εφαρμόζονται για τη δημιουργία γενετικά τροποποιημένων φυτών ανθεκτικών σε αβιοτικές καταπονήσεις.

ΒΙΟΛ-491 ΒΙΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΦΥΤΩΝ

Κ. ΡΟΥΜΠΕΛΑΚΗ - ΑΓΓΕΛΑΚΗ

Μετά την ανακάλυψη της δομής των νουκλεϊκών οξέων και την ανάπτυξη των μοριακών τεχνικών, ακολούθησε η έκρηξη των βιοτεχνολογικών εφαρμογών. Στα ζωικά κύτταρα, οι βιοτεχνολογικές εφαρμογές αφορούν κυρίως την τεχνολογία του ανασυνδυασμένου DNA. Στα φυτά, εκτός από αυτή την τεχνολογία, που επιτρέπει την εισαγωγή ενός ή περισσοτέρων γονιδίων στα φυτικά κύτταρα, υπάρχει μια πληθώρα άλλων μη-μοριακών βιοτεχνολογικών εφαρμογών, που βασίζονται στη μοναδική ιδιότητα του φυτικού κυττάρου, το ολοδυναμικό ή ολοδυναμία. Στο μάθημα αυτό παρουσιάζονται όλες οι μη-μοριακές βιοτεχνολογικές εφαρμογές, όπως Καλλιέργεια Φυτικών Κυττάρων, Βλαστών και Οργάνων, Κυτταροκαλλιέργειες, Καλλογένεση, In vitro Μορφογένεση, Βλαστογένεση, Ριζογένεση, Λεπτές κυτταρικές στοιβάδες, Σωματική Εμβρυογένεση και Παραγωγή απαλλαγμένου από ιώσεις φυτικού υλικού. Ακολουθούν οι μη-μοριακές βιοτεχνολογικές μέθοδοι, που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη βελτίωση των φυτών: Σωμακλωνική Παραλλακτικότητα, Σωματικός Υβριδισμός-Τεχνολογία Πρωτοπλάστων, Δημιουργία απλοειδών φυτών, in vitro γονιμοποίηση, Καλλιέργεια εμβρύων. Επίσης, μέθοδοι για τη διάσωση κινδυνευόντων φυτικών ειδών, όπως Δημιουργία τράπεζας γενετικού υλικού in vitro και Κρυοσυντήρηση. Ακολουθούν οι μέθοδοι γενετικής ταυτοποίησης γονοτύπων, όπως τα ισοενζυμικά πρότυπα, αλλά κυρίως οι σύγχρονες μοριακές μέθοδοι RFLP, AFLP, κ.ά και οι μικροδορυφορικοί σημαντές. Τέλος, ακολουθεί σύντομη παρουσίαση των μεθόδων γενετικής τροποποίησης των φυτικών κυττάρων και επίσης παραδείγματα τρεχουσών Βιοτεχνολογικών Εφαρμογών, όπως, Τροποποίηση φαινοτύπου, Τροποποίηση χαρακτήρων παραγωγής, Αντιμετώπιση βιοτικών και αβιοτικών καταπονήσεων, Αντοχή/Ανοχή σε παθογόνα, Αντοχή/Ανοχή σε περιβαλλοντικές συνθήκες, Αντοχή σε φυτοφάρμακα, Παραγωγή δευτερογενών φυτικών προϊόντων (χρωστικών, αντιοξειδωτικών, αρωματικών, κ.α.).

ΒΙΟΛ-492 ΝΕΥΡΟΒΙΟΛΟΓΙΑ

Κ. ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ανατομία και οργάνωση του εγκεφάλου. Ηλεκτρικές ιδιότητες των νευρώνων. Δίαυλοι ιόντων. Σχήματα πυροδότησης και κωδίκευση πληροφορίας στο νευρικό κύτταρο. Συστήματα νευροδιαβιβαστών. Συναπτική διαβίβαση, συναπτική πλαστικότητα. Μνήμη και μάθηση. Επεξεργασία αισθητήριων σημάτων σε ανώτερες εγκεφαλικές περιοχές. Αντίληψη απτικών και οπτικών ερεθισμάτων. Κινητικό σύστημα. Νευρολογικές ασθένειες, σχιζοφρένεια, κατάθλιψη, εθισμός.

ΒΙΟΛ-493 ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΜΙΚΡΟΣΚΟΠΙΑΣ

Γ. ΖΑΧΟΣ

Εισαγωγή στην οπτική: φως και χρώμα. Φακοί και γεωμετρική οπτική, δημιουργία εικόνας και διακριτική ικανότητα μικροσκοπίου. Μέθοδοι δημιουργίας αντίθεσης: φωτεινό πεδίο, σκοτεινό πεδίο, αντίθεση φάσεως, μικροσκοπία πόλωσης και differential interference contrast (DIC). Βασικά στοιχεία μικροσκοπίας φθορισμού: φωτισμός και φίλτρα. Μικροσκοπία φθορισμού ευρέως πεδίου, συνεστιακή μικροσκοπία, 2-photon. Βίντεο-μικροσκοπία. Εξειδικευμένες μέθοδοι μικροσκοπίας φθορισμού: FRAP, FRET, FLIM και TIRF. Εφαρμογή τεχνικών μικροσκοπίας για την επίλυση βιολογικών προβλημάτων όπως: μελέτη νεοπλασιών, εντοπισμός και αλληλεπιδράσεις βιομορίων, μελέτη του κυτταροσκελετού, κυτταρική διαίρεση, απόπτωση, διήθηση και μετάσταση καρκινικών κυττάρων, κ.ά

ΒΙΟΛ-494 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟ

Χ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ (υπεύθυνος) - Κ. ΛΥΚΑ

Εισαγωγή στο χειρισμό υπολογιστών, βασικές εντολές λειτουργικού συστήματος Linux, μεταγλωτισμός (compiling) προγράμματος. Εισαγωγή στην Perl και στο MATLAB. Είσοδος/έξοδος χαρακτήρων και αριθμών στην οθόνη, μεταβλητές, αριθμητικές παραστάσεις. Ροή ελέγχου προγράμματος: συμβολικές παραστάσεις, Συναρτήσεις επανάληψης εντολών. Πίνακες δεδομένων. Είσοδος/έξοδος από/σε αρχείο,

τυποποιημένη έξοδος. Τυπικές εκφράσεις (Regular Expressions). Κατασκευή και κλήση συναρτήσεων.

ΒΙΟΛ-495

ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΜΙΚΡΟ/ΝΑΝΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΜΟΡΙΑΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗ

Η. ΓΚΙΖΕΛΗ

Η ύλη του μαθήματος περιλαμβάνει αρχικά την περιγραφή κάποιων σύγχρονων τεχνικών μικροτεχνολογίας με έμφαση τους βιοαισθητήρες, την αρχή λειτουργία τους και την εφαρμογή τους στη (i) μελέτη της αλληλεπίδρασης βιομορίων και (ii) μοριακή διαγνωστική (DNA) και κλινική ανάλυση (καρδιακοί δείκτες, μικροοργανισμοί στο περιβάλλον, τρόφιμα κλπ.). Στη συνέχεια θα γίνει σύντομη αναφορά συγγενικών τεχνολογιών όπως οι μικρο-συστοιχίες (arrays) και τα "lab-on-a-chip" συστήματα και η εφαρμογή τους στην ανάπτυξη ολοκληρωμένων διαγνωστικών πλατφόρμων για ανάλυση DNA, πρωτεϊνών και βακτηρίων. Τέλος αναφέρονται και οι τεχνικές κλινικής ανάλυσης που βασίζονται σε νανοσωματίδια. Στο μάθημα θα περιλαμβάνεται επίσκεψη στο εργαστήριο Βιοαισθητήρων. Για την παρακολούθηση του μαθήματος, θεωρείται αναγκαία η ύπαρξη βασικών γνώσεων Βιοχημείας I και Δομικής Βιολογίας.

Οι φοιτητές καλούνται να συμπληρώνουν σε κάθε εξάμηνο των σπουδών τους ειδικά διαμορφωμένο ερωτηματολόγιο αξιολόγησης για κάθε μάθημα, θεωρητικό και εργαστηριακό και για κάθε διδάσκοντα με σκοπό την συνεχή βελτίωση του προγράμματος σπουδών.

Επιπλέον, οι πτυχιούχοι καλούνται να συμπληρώσουν ειδικό ερωτηματολόγιο για την συνολική αξιολόγηση των σπουδών τους στο Τμήμα Βιολογίας.

8. Μαθήματα ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ/ERASMUS⁺ Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων – Πρακτική Άσκηση Erasmus⁺

Το Τμήμα συμμετέχει σε προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) που προωθούν την ελεύθερη διακίνηση φοιτητών και αναγνωρίζει μαθήματα που έχουν με επιτυχία ολοκληρωθεί σε άλλα Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια στο πλαίσιο αυτών των προγραμμάτων. Δικαίωμα συμμετοχής έχουν για τα προπτυχιακά προγράμματα οι φοιτητές που έχουν ολοκληρώσει το πρώτο έτος σπουδών στο Τμήμα εφόσον έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς τον κύκλο σπουδών (5 από 8 μαθήματα κορμού) καθώς και τα μαθήματα Αγγλικά I, II και III.

Οι φοιτητές που συμμετέχουν στο πρόγραμμα αυτό, αφού επιλέξουν ένα από τα Πανεπιστήμια του δικτύου, μπορούν να παρακολουθήσουν μαθήματα της επιλογής τους και να λάβουν την αντίστοιχη κατοχύρωση για την κατεύθυνσή τους, εφόσον υπάρξει θετική εισήγηση από την ΕΠΣ και έγκριση από τη ΓΣ του Τμήματος. Διευκρινίζεται ότι αν τα μαθήματα που έχουν επιλέξει οι φοιτητές στο Πανεπιστήμιο υποδοχής, συμπίπτουν με μαθήματα του προγράμματος σπουδών του Τμήματός μας, μπορούν να αναγνωριστούν ως τέτοια, μόνο κατόπιν συνεννόησης με το διδάσκοντα του μαθήματος. Οι ξένες γλώσσες δεν αναγνωρίζονται. Κατά τη διάρκεια της παραμονής τους σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα να δηλώνουν στο Τμήμα προέλευσης μαθήματα στα οποία είχαν εγγραφεί σε προηγούμενα εξάμηνα της φοίτησής τους.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008 οι φοιτητές του Τμήματος έχουν τη δυνατότητα να πραγματοποιήσουν Πρακτική Άσκηση στο πλαίσιο του Προγράμματος Δια Βίου Μάθησης/Erasmus σε Πανεπιστήμιο ή άλλο φορέα εκτός Ελλάδας. Τα κράτη, στα οποία μπορούν να μετακινηθούν είναι τα κράτη μέλη της ΕΕ, οι χώρες ΕΖΕΣ/ΕΟΧ (Ισλανδία, Λιχτενστάιν, Νορβηγία) και οι υπό ένταξη χώρες (Τουρκία).

Οι προϋποθέσεις για τη συμμετοχή των φοιτητών στο πρόγραμμα περιγράφονται παρακάτω. Ο φοιτητής πρέπει:

- να είναι υπήκοος της χώρας μέλους της ΕΕ ή να έχει αναγνωρισθεί επισήμως από την Ελλάδα ως πρόσφυγας, άπατρις ή μόνιμος κάτοικος, καθεστώς που αποδεικνύεται από επίσημα πιστοποιητικά των ελληνικών αρχών,
- να είναι εγγεγραμμένος σε προπτυχιακό ή μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών,
- να έχει επαρκή γνώση της γλώσσας του φορέα υποδοχής ή της Αγγλικής γλώσσας (Αγγλικά I, II, και III),
- να ανταποκριθεί ικανοποιητικά στις απαιτήσεις της πρακτικής άσκησης του διαφορετικά το Ίδρυμα προέλευσης δικαιούται να ζητήσει επιστροφή μέρους ή του συνόλου της χορηγηθείσης υποτροφίας.

- η περίοδος πρακτικής άσκησης στο εξωτερικό να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του προγράμματος σπουδών του Πανεπιστημίου προέλευσης,
- το Πανεπιστήμιο Κρήτης και ο φοιτητής να έχουν συμφωνήσει για το πρόγραμμα πρακτικής άσκησης που θα ακολουθηθεί πριν ο φοιτητής αναχωρήσει στο εξωτερικό,
- να συνεχίζεται η καταβολή στο ακέραιο εθνικών υποτροφιών και δανείων στους εξερχόμενους φοιτητές.

Τέλος, οι φοιτητές θα λαμβάνουν Συμφωνία Πρακτικής Άσκησης αναφορικά με το πρόγραμμα της περιόδου πρακτικής άσκησης. Η εν λόγω συμφωνία θα υπογράφεται από το Πανεπιστήμιο Κρήτης, τον οργανισμό υποδοχής και το φοιτητή. Οποιαδήποτε αναθεώρηση της Συμφωνίας πρακτικής άσκησης κρίνεται απαραίτητη κατά την άφιξη του φοιτητή στο ίδρυμα/φορέα υποδοχής, θα ολοκληρώνεται και θα επισημοποιείται εντός ενός μηνός από την άφιξη του φοιτητή.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της περιόδου κινητικότητας, το Ίδρυμα/Φορέας υποδοχής θα παρέχει στο φοιτητή αναλυτική κατάσταση για την απόδοσή του σύμφωνα με τη Συμφωνία Πρακτικής Άσκησης.

Η διάρκεια Πρακτικής Άσκησης στο Ίδρυμα – Φορέα υποδοχής σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό (M.Sc.) επίπεδο ορίζεται στους τρεις μήνες. Σε επίπεδο Διδακτορικού η διάρκεια παραμονής δύναται να είναι από τρεις (3) έως εννέα (9) μήνες. Για μετακίνηση σε μεταπτυχιακό επίπεδο χρειάζεται και η σύμφωνη γνώμη της επιτροπής μεταπτυχιακών σπουδών ή της τριμελούς επιτροπής αξιολόγησης του φοιτητή.

Για τρεις μήνες πρακτικής άσκησης Erasmus κατοχυρώνονται για το πτυχίο 2 ΔΜ και 3 ECTS καθώς και 17 ECTS για το παράρτημα διπλώματος όταν αυτό εφαρμοστεί.

Κατά τη διάρκεια πραγματοποίησης Πρακτικής Άσκησης στο εξωτερικό, οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα να δηλώνουν στο Τμήμα προέλευσης, μαθήματα στα οποία είχαν εγγραφεί σε προηγούμενα εξάμηνα της φοίτησής τους.

Κατά τη διάρκεια των τριών κύκλων σπουδών (πτυχίο, μεταπτυχιακός τίτλος ειδίκευσης, διδακτορικό), οι φοιτητές στο πλαίσιο συμμετοχής τους στο Πρόγραμμα Erasmus, έχουν δικαίωμα για μία μόνο μετακίνηση είτε για σπουδές από 3-12 μήνες είτε για Πρακτική άσκηση από 3-12 μήνες. Οπότε οι φοιτητές θα πρέπει να επιλέγουν σε πιο κύκλο σπουδών θα συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Erasmus, για σπουδές ή για Πρακτική άσκηση.

9. Διατμηματικό Πρόγραμμα Σπουδών για την Πιστοποίηση Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας (ΠΠΔΕ) στο Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Σύμφωνα με το άρθρο 9 του Ν. 3848/2010 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 36 παράγραφο 22(ε) του Ν.4186/2013, καθορίζεται η πιστοποίηση Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας και οι παραπάνω διατάξεις ισχύουν υποχρεωτικά για όσους φοιτητές εισάγονται σε Τμήματα ΑΕΙ κατά το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 και εφεξής. Τόσο οι φοιτητές των προηγούμενων ετών όσο και οι μετά το 2013-2014 θα δίνουν εξετάσεις ΑΣΕΠ.

Το Πρόγραμμα Πιστοποιημένης Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας (ΠΠΔΕ) περιλαμβάνει τη διδασκαλία 8 εξαμηνιαίων μαθημάτων στη βάση των 3 ομάδων που προβλέπονται από το νόμο. Συγκεκριμένα:

A. Μαθήματα Εκπαίδευσης και Αγωγής (3 εξαμηνιαία μαθήματα)

Τα μαθήματα Εκπαίδευσης και Αγωγής χωρίζονται σε τρεις ενότητες:

- α. Παιδαγωγική θεωρία.
- β. Κοινωνιολογία της εκπαίδευσης.
- γ. Ιστορικο-συγκριτικές προσεγγίσεις της Εκπαίδευσης..

B. Μαθήματα Διδασκαλίας και Μάθησης (3 εξαμηνιαία μαθήματα).

Τα μαθήματα Μάθησης και Διδασκαλίας χωρίζονται σε τρεις ενότητες:

- α. Ψυχολογία.
- β. Διδακτική Μεθοδολογία.
- γ. Μάθηση και χρήση νέων τεχνολογιών.

Γ. Ειδική Διδακτική-Πρακτική Άσκηση (2 εξαμηνιαία μαθήματα).

Οι φοιτητές του Τμήματος Βιολογίας που επιθυμούν να αποκτήσουν το Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας θα πρέπει να παρακολουθήσουν συνολικά ένα μάθημα από κάθε ενότητα των Μαθημάτων Εκπαίδευσης και Αγωγής και των Μαθημάτων Διδασκαλίας και Μάθησης, ένα μάθημα Ειδικής Διδακτικής και την Πρακτική Άσκηση. Τα μαθήματα του Προγράμματος ΠΠΔΕ προσφέρονται από το 3^ο ή 5^ο εξάμηνο σπουδών.

Αναλυτικά η κατανομή κατά ομάδες και ενότητες μαθημάτων παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα. Σημειώνεται ότι το παρακάτω πρόγραμμα θα αναμορφώνεται σύμφωνα με τις απαιτήσεις του προγράμματος και τη δυνατότητα διδασκαλίας των μαθημάτων:

ΠΙΝΑΚΑΣ. Βασικές ενότητες και επιμέρους μαθήματα του Προγράμματος για Πιστοποίηση Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας στο Πανεπιστήμιο Κρήτης

Α. Μαθήματα Εκπαίδευσης και Αγωγής	Β. Μαθήματα Μάθησης και Διδασκαλίας	Γ. Ειδική Διδακτική - Πρακτική Άσκηση
α. Παιδαγωγική Θεωρία Εισαγωγή στην Παιδαγωγική (ΠΤΔΕ, ΠΤΠΕ) Φιλοσοφία της Παιδείας (ΦΚΣ) Φιλοσοφία του πολιτισμού και της παιδείας (ΦΚΣ)	α. Ψυχολογία Αναπτυξιακή Ψυχολογία και Μάθηση (ΦΚΣ, ΨΥΧ) Παιδαγωγική Ψυχολογία (ΦΚΣ) Ψυχοπαιδαγωγική παιδιών με αναπτυξιακές διαταραχές (ΠΤΔΕ) Ψυχολογία του εφήβου (ΣΘΤΕ)*	α. Ειδική Διδακτική γνωστικού αντικειμένου Για τη ΣΘΤΕ: Διδακτική Φυσικών Επιστημών
β. Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης (ΠΤΠΕ) Πολιτική Κοινωνικοποίηση και Σχολείο (ΠΤΔΕ) Κοινωνιολογία των παιδαγωγικών θεωριών (ΦΚΣ)	β. Διδακτική Μεθοδολογία Διδακτική Μεθοδολογία (ΦΚΣ) Το Αναλυτικό Πρόγραμμα: θεωρία και έρευνα (ΦΚΣ) Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση για τη βιώσιμη Ανάπτυξη (ΠΤΔΕ)	β. Πρακτική Άσκηση Πρακτική Άσκηση σε σχολείο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Γυμνάσιο ή Λύκειο)
γ. Ιστορικό - συγκριτικές προσεγγίσεις της Εκπαίδευσης Ιστορία της Εκπαίδευσης (ΦΚΣ) Συγκριτική Παιδαγωγική (ΠΤΔΕ) Η Έμφυλη Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης (ΠΤΔΕ, ΦΚΣ)	γ. Μάθηση και χρήση νέων τεχνολογιών Αναλυτικό Πρόγραμμα και υπερμέσα (ΠΤΔΕ) Επιμόρφωση εκπαιδευτικών με τη χρήση των ΤΠΕ e-learning (ΠΤΔΕ) Εφαρμογές πολυμέσων στην εκπαίδευση (ΠΤΠΕ)	

* Το μάθημα θα προσφέρεται από τη ΣΘΤΕ από το ακαδημαϊκό έτος 2015-16.

Για τη λειτουργικότερη διάρθρωση και παρακολούθηση του Προγράμματος ορίζονται ως προαπαιτούμενα μαθήματα για την Πρακτική Άσκηση ένα μάθημα από την ενότητα Παιδαγωγική Θεωρία, ένα μάθημα από την ενότητα Διδακτική Μεθοδολογία και την Ειδική Διδακτική του γνωστικού αντικειμένου.

Η Ειδική Διδακτική του γνωστικού αντικείμενου, αφορά τρόπους και μεθόδους διδασκαλίας του αντικείμενου στο σχολείο, ανάπτυξη στοχοθεσίας, επιλογή μεθόδων και τεχνικών αξιολόγησης μαθητών κτλ.

Η Πρακτική Άσκηση σε σχολείο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Γυμνάσιο ή Λύκειο) ουσιαστικά θα αποτελείται από τρεις κύριες δραστηριότητες των φοιτητών:

α. την παρακολούθηση και μαθητεία στο διοικητικό έργο του σχολείου και στις εξωδιδακτικές δραστηριότητες (γιορτές, εκδηλώσεις),

β. την παρακολούθηση διδασκαλιών και

γ. το σχεδιασμό και υλοποίηση διδασκαλιών από το φοιτητή υπό την καθοδήγηση επόπτη.

Οι ώρες που θα πρέπει να βρίσκεται ένας φοιτητής στο σχολείο κατά τη διάρκεια του εξαμήνου θα είναι κατ' ελάχιστον 26 ώρες το εξάμηνο.

Η επιτυχής ολοκλήρωση του Προγράμματος ΠΠΔΕ θα αναγράφεται στο Παράρτημα Διπλώματος (Diploma Supplement). Θα χορηγείται, επίσης, Πιστοποιητικό στο οποίο θα αναγράφονται αναλυτικά τα μαθήματα που παρακολούθησε ο φοιτητής.

Το Πρόγραμμα ΠΠΔΕ αντιστοιχεί σε 30 έως 40 ECTS.

10. Περιγραφή Μαθημάτων Πιστοποιητικού Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας

G0303

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΙ ΥΠΕΡΜΕΣΑ

Β. ΜΑΚΡΑΚΗΣ (ΠΤΔΕ)

Σκοπός του μαθήματος είναι να αναπτύξει στους φοιτητές/τριες τη γνώση, τις δεξιότητες και τις αξίες που συνάδουν με την αξιοποίηση των ΤΠΕ και ιδιαίτερα των υπερμεσικών εργαλείων Web 2.0 στην εκπαίδευση για τη βιώσιμη/αιφόρο ανάπτυξη. Το μάθημα αξιοποιεί τις πρότερες γνώσεις και τις αξίες των φοιτητών/τριών μέσα από μια διαδικασία κριτικού αναστοχασμού και προβληματοκεντρικής μάθησης για την ανάδειξη και μελέτη των προβλημάτων που απασχολούν την τοπική και παγκόσμια κοινωνία. Στο πλαίσιο αυτό του μαθήματος εξετάζουμε το αναλυτικό πρόγραμμα ως προϊόν, ως διαδικασία και ως πράξη σε σχέση με τις οντολογικές, επιστημολογικές, μεθοδολογικές και αξιακές θεωρήσεις τους. Στη συνέχεια συνδέουμε τις τρεις αυτές θεωρήσεις του αναλυτικού προγράμματος με τις υπερμεσικές τεχνολογίες και τις δυνατότητες τους ως χειραφετικά εργαλεία. Οι διασυνδέσεις αυτές συγκειμενοποιούνται με θέματα που άπτονται των τεσσάρων πυλώνων της βιώσιμης/αιφόρου ανάπτυξης- περιβάλλον, κοινωνία, οικονομία και πολιτισμός. Ειδικότερα, ανάλογα με τις καταστάσεις που επικρατούν στην κοινωνία, επιλέγονται και οι θεματικές, όπως ο κοινωνικός αποκλεισμός, η βία, η πείνα, ο σχολικός εκφοβισμός, κλπ τα οποία διασυνδέονται με τους τέσσερις πυλώνες της βιώσιμης ανάπτυξης. Οι εργασίες των φοιτητών/τριών αφορούν στην ανάπτυξη ψηφιακών τεχνουργημάτων σύμφωνα με τις αρχές της μετασχηματιστικής μάθησης και θα εντάσσονται στο πλαίσιο του αναλυτικού σχολικού προγράμματος. Η αξιολόγηση βασίζεται στην παραγωγή ψηφιακών τεχνουργημάτων (70%) και στην ενεργό συμμετοχή στις δραστηριότητες του μαθήματος για την ανάπτυξή τους (30%).

Ψ2301

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ II

Θ. ΚΟΚΚΙΝΑΚΗ (Τμ. Ψυχολογίας)

1. Η σωματική και η γνωστική ανάπτυξη στην εφηβική ηλικία

- Σωματική ωρίμανση
- Νοητική ανάπτυξη και σχολική επίδοση
- Κίνδυνοι που απειλούν τους εφήβους

2. Η κοινωνική ανάπτυξη και η ανάπτυξη της προσωπικότητας στην εφηβική ηλικία

- Ταυτότητα: Απαντήσεις στην ερώτηση «Ποιος είμαι;»
- Διαπροσωπικές σχέσεις: Οικογένεια και φίλοι
- Σχέσεις με το άλλο φύλο, σεξουαλική συμπεριφορά και εφηβική εγκυμοσύνη

3. Η σωματική και γνωστική ανάπτυξη στην πρώιμη ενήλικη ζωή

- Σωματική ανάπτυξη
- Γνωστική ανάπτυξη
- Πανεπιστήμιο και ανώτατη εκπαίδευση

4. Η κοινωνική ανάπτυξη και η ανάπτυξη της προσωπικότητας στην πρώιμη ενήλικη ζωή

- Διαμόρφωση διαπροσωπικών σχέσεων: Οικειότητα, συμπάθεια και έρωτας στην πρώιμη ενήλικη ζωή

- Η πορεία των σχέσεων
 - Εργασία: Επιλογή και έναρξη επαγγελματικής σταδιοδρομίας
- 5. Η σωματική και γνωστική ανάπτυξη στην μέση ενήλικη ζωή**
- Σωματική ανάπτυξη
 - Υγεία
 - Γνωστική ανάπτυξη
- 6. Η κοινωνική ανάπτυξη και η ανάπτυξη της προσωπικότητας στη μέση ενήλικη ζωή**
- Ανάπτυξη της προσωπικότητας
 - Σχέσεις: Η οικογένεια στη μέση ενήλικη ζωή
 - Εργασία και ελεύθερος χρόνος
- 7. Η σωματική και γνωστική ανάπτυξη στην ύστερη ενήλικη ζωή**
- Σωματική ανάπτυξη στην ύστερη ενήλικη ζωή
 - Υγεία και φυσική κατάσταση στην ύστερη ενήλικη ζωή
 - Γνωστική ανάπτυξη στην ύστερη ενήλικη ζωή
- 8. Η κοινωνική ανάπτυξη και η ανάπτυξη της προσωπικότητας στην ύστερη ενήλικη ζωή**
- Ανάπτυξη της προσωπικότητας και φυσιολογική γήρανση
 - Η καθημερινή ζωή στην ύστερη ενήλικη ζωή
 - Διαπροσωπικές σχέσεις στην ύστερη ενήλικη ζωή
- 9. Ο θάνατος και η πορεία προς αυτόν**
- Η πορεία προς το θάνατο και ο θάνατος στις διάφορες φάσεις της ζωής
 - Αντιμετωπίζοντας το θάνατο
 - Οδύνη και απώλεια

Βιβλιογραφία

1. Feldman R.S. (2011). *Εξελικτική Ψυχολογία: Δια βίου ανάπτυξη* (Επιστημονική Επιμέλεια: Η.Γ. Μπεζεβέγκης, Μετάφραση: Ζ. Αντωνοπούλου). Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.
2. Ευκλείδη, Α. (Επ.Εκδ.) (1999). *Θέματα Γηροψυχολογίας και Γεροντολογίας*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

ΚΨΒ052

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ Ι

Β. ΤΣΟΥΡΤΟΥ (ΦΚΣ)

Στην παράδοση θα συζητηθούν θέματα γνωστικής και ψυχοκοινωνικής ανάπτυξης από την αρχή της ζωής ως και τη μέση παιδική ηλικία. Οι θεματικές στις οποίες θα δοθεί έμφαση είναι οι εξής:

- Η ανάπτυξη της αντίληψης, της μνήμης, της γλώσσας και των διεργασιών μάθησης
- Βασικές βιο-κοινωνικές αλλαγές κατά τη διάρκεια της ανάπτυξης
- Αμοιβαία συναισθηματική ρύθμιση και συναισθηματικός δεσμός
- Ο ρόλος των σημαντικών άλλων στην ανάπτυξη της προσωπικότητας
- Κοινωνικές - πολιτισμικές επιδράσεις κατά την ανάπτυξη

Επίσης, θα αναφερθούμε στη σχέση γενετικών και περιβαλλοντικών παραγόντων, στα διεπιστημονικά πεδία κατανόησης της ανθρώπινης ανάπτυξης, καθώς και σε ζητήματα μεθοδολογίας και δεοντολογίας στην Αναπτυξιακή Ψυχολογία.

Τα παραπάνω ζητήματα θα συζητηθούν στο πλαίσιο κλασικών θεωρητικών προσεγγίσεων (ψυχοδυναμικών, γνωστικών, συμπεριφορικών, αλληλεπίδρασης ή πλαισίου) αλλά και σύγχρονων θεωριών για την ανάπτυξη (θεωρία Δυναμικών Συστημάτων, θεωρία Οικολογικών Συστημάτων, θεωρία της Έμφυτης Διυποκειμενικότητας κ.τ.λ.).

Συγγράμματα:

α) Cole, M. & Cole, S.R. (2002). *Η ανάπτυξη των παιδιών* (Α' και Β' τόμος). Αθήνα:

Τυπωθήτω.

β) Lehalle, H. & Mellier, D. (2010). *Ψυχολογία της ανάπτυξης: παιδική ηλικία και εφηβεία*. (Μετάφραση και επιμέλεια: Λ. Μπεζέ). Αθήνα: Πεδίο.

ΚΠΑ002

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Ε. ΚΑΤΣΑΡΟΥ (ΦΚΣ)

- Διερεύνηση των όρων «Διδακτική» και «Διδασκαλία» σε ποικίλα επιστημολογικά και εκπαιδευτικά πλαίσια - Εννοιολογικοί προσδιορισμοί.
- Ο σχεδιασμός της διδασκαλίας – Σκοποί και στόχοι (ταξινομίες διδακτικών στόχων και διδακτικοί σκοποί με βάση «διαδικασίες» διδασκαλίας και μάθησης).
- Αρχές διδασκαλίας – Τι συνιστά ποιότητα στη διδασκαλία; Για ποιους λόγους;
- Διδακτικές μέθοδοι: Θα παρουσιαστούν συγκεκριμένες μέθοδοι και παραδείγματα εφαρμογής τους στα φιλολογικά μαθήματα και θα γίνουν και από τους φοιτητές προτάσεις εφαρμογών.
- Διδακτικά υλικά και εποπτικά μέσα διδασκαλίας – Η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στα φιλολογικά μαθήματα.

- Η αξιολόγηση του μαθητή: μοντέλα αξιολόγησης – τεχνικές διατύπωσης ερωτήσεων.
- Σχέδιο μαθήματος: πότε χρειάζεται να συντάσσεται, τι περιλαμβάνει, πώς γράφεται, τι βοήθεια μπορεί να προσφέρει – παραδείγματα σχεδίων και σύνταξη σχεδίων από τους φοιτητές.

ΕΠΑ 101 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ Σ. ΧΑΤΖΗΣΤΕΦΑΝΙΔΟΥ (ΠΤΠΕ)

Στο μάθημα πρόκειται να γίνει μια γενική επισκόπηση της ιστορικής-συστηματικής ανάπτυξης της Παιδαγωγικής, να παρουσιασθούν οι διάφοροι επιστημονικοί της κλάδοι, οι μέθοδοι έρευνας που χρησιμοποιεί, βασικές της έννοιες, ερωτήματα και ζητήματα που την απασχολούν, η σχέση της Παιδαγωγικής με άλλες επιστήμες. Έμφαση θα δοθεί στη σχέση της εκπαίδευσης ως θεσμού με την κοινωνία και την πολιτική. Στο πλαίσιο αυτό θα εξεταστούν θέματα επαγγελματισμού των εκπαιδευτικών, προβληματισμοί για την πορεία της εκπαίδευσης στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης, ενώ παράλληλα θα εξεταστούν οι αποκλίνουσες θέσεις μεταξύ παραδοσιακών και κριτικών/αναθεωρητικών εκπαιδευτικών και παιδαγωγικών προσεγγίσεων.

ΑΟ1ΠΟ1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ Κ. ΚΑΡΡΑΣ (ΠΤΔΕ)

Βασικός σκοπός του μαθήματος είναι η γνωριμία των φοιτητών/φοιτητριών με τον χώρο της Παιδαγωγικής Επιστήμης καθώς και με το επάγγελμα του εκπαιδευτικού. Οι κυριότερες θεματικές του μαθήματος θα αναλυθούν με βάση τις εισηγήσεις του διδάσκοντα αλλά και με εργασίες των φοιτητών και των φοιτητριών, με στόχο την κατανόηση όρων, εννοιών, φαινομένων, γεγονότων, προσώπων και συνθηκών που αφορούν την σύγχρονη Παιδαγωγική.

Επιμέρους στόχοι του μαθήματος είναι οι εξής:

- να γνωρίσουν οι φοιτητές/ φοιτήτριες τις βασικές έννοιες των «Επιστημών Αγωγής» και τις σημασίες όρων όπως «αγωγή», «εκπαίδευση», «κατάρτιση», κλπ. μέσα από μια ιστορική αναδρομή.
- να κατανοήσουν τις κυριότερες παιδαγωγικές ιδέες και ρεύματα στο χώρο της Παιδαγωγικής και να ξεχωρίσουν τους κυριότερους κλάδους της.
- να μυηθούν στη γενική προβληματική της διδακτικής διαδικασίας μέσα κυρίως από τη θεωρία των Αναλυτικών Προγραμμάτων.
- να προβληματιστούν γύρω από τον ρόλο του σύγχρονου εκπαιδευτικού και τις σχέσεις που αναπτύσσει με τους μαθητές του μέσα στη σχολική τάξη σήμερα.
- να προσεγγίσουν γενικά και με κριτικό τρόπο τα διδακτικά εγχειρίδια του δημοτικού σχολείου ως προς το περιεχόμενο και ως προς τη διδακτική τους προσέγγιση.
- να αναλύσουν καίρια θέματα που σχετίζονται με την ανάπτυξη ενός δημιουργικού κλίματος μέσα στην τάξη μέσα από καινοτόμους διδακτικές προσεγγίσεις.
- να συζητήσουν σύγχρονα ζητήματα από το χώρο των Επιστημών Αγωγής που προκύπτουν μέσα και έξω από το σχολείο.

Περιεχόμενα του μαθήματος

1. Βασικοί Παιδαγωγικοί όροι-Σημαντικοί Σταθμοί και Εκπρόσωποι
2. Περί Κριτικής Παιδαγωγικής-Διδακτικές Εφαρμογές
3. Επιστημονικές Προσεγγίσεις της Παιδαγωγικής Επιστήμης-Ενδεικτικά Παραδείγματα
4. Μεθοδολογικές Προσεγγίσεις της Παιδαγωγικής Επιστήμης
5. Ο/Η εκπαιδευτικός στο σύγχρονο κόσμο
6. Έρευνες για τον σύγχρονο εκπαιδευτικό-Διδακτικές Εφαρμογές
7. Θέματα Εκπαίδευσης, Μετεκπαίδευσης και Επιμόρφωσης
8. Εκπαιδευτικός Συνδικαλισμός
9. Κοινωνικές αναπαραστάσεις των εκπαιδευτικών
10. Σύγχρονα ζητήματα και προβληματισμοί για την Παιδαγωγική Επιστήμη (α) πολίτης, πολυπολιτισμικότητα, εκπαίδευση των Ρομά
11. Σύγχρονα ζητήματα και προβληματισμοί για την Παιδαγωγική Επιστήμη (β) Θέματα κοινωνικοποίησης, ισότητας ευκαιριών, φύλο και εκπ/κός, βία και ρατσισμός
12. Θέματα για επεξεργασία στην τάξη: 'κρίση στην εκπαίδευση', 'εκπαιδευτικές καινοτομίες', 'σχολεία του κόσμου'- Διδακτικές Εφαρμογές

Μια πρόταση για την Παιδαγωγική του 21^{ου} αιώνα: μια ανθρωποκεντρική Παιδαγωγική

A11 04 ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ (E- Learning) Π. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ (ΠΤΔΕ)

Αντικείμενο του προσφερόμενου μαθήματος αποτελεί η παιδαγωγική αξιοποίηση των προηγμένων μαθησιακών τεχνολογιών διαδικτύου για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση περιβαλλόντων επιμόρφωσης εκπαιδευτικών.

Σκοπός του μαθήματος. είναι η ανάπτυξη γνώσεων και δεξιοτήτων, ώστε οι φοιτητές να είναι σε θέση να

σχεδιάζουν, να οργανώνουν, και να αξιολογούν προγράμματα ελ αποστάσεως επιμόρφωσης εκπαιδευτικών με την χρήση των ΤΠΕ.

Δίνεται έμφαση σε ολοκληρωμένες δράσεις επιμόρφωσης εκπαιδευτικών με την χρήση των Τ.Π.Ε και ιδιαίτερα της τηλεδιάσκεψης και του web 2.0 από πανεπιστημιακά ιδρύματα και φορείς επιμόρφωσης στην Ελλάδα και διεθνώς. Αξιοποιείται η εμπειρία που έχει αποκτηθεί από την επιμόρφωση ομογενών εκπαιδευτικών στο πλαίσιο του προγράμματος ΠΑΙΔΕΙΑ ΟΜΟΓΕΝΩΝ καθώς και καινοτόμων δράσεων e-learning στο Πανεπιστήμιο Κρήτης.

ΕΠΑ 403 ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΠΟΛΥΜΕΣΩΝ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ **Ν. ΖΑΡΑΝΗΣ (ΠΤΠΕ)**

Αντικειμενικοί στόχοι του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα):

Σκοπός του μαθήματος είναι η εισαγωγή των φοιτητών σε α) βασικές έννοιες των πολυμέσων β) κατασκευή εκπαιδευτικού λογισμικού γ) δημιουργία μικρών εφαρμογών για το Νηπιαγωγείο.

Περιεχόμενα του μαθήματος:

Τα αντικείμενα που θα διδαχθούν κατά την διάρκεια των παραδόσεων είναι τα εξής: α) Κατανόηση του περιβάλλον εργασίας του flash και των χαρακτηριστικών του β) Σχεδιασμός κίνησης γ) Κίνηση χαρακτήρων και εξαγωγή κινήσεων σε CD-ROM, δ) Εισαγωγή και επεξεργασία video στο Flash

Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι (διαλέξεις – συζητήσεις – παρουσιάσεις εργασιών – οπτικοακουσικά μέσα – συμμετοχή άλλων διδασκόντων – άλλες μέθοδοι):

Διαλέξεις - Συζητήσεις

Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη (έως πέντε τίτλοι + βοηθήματα που θα διανεμηθούν):

Α) 1. Μακράκης Β.: Υπερμέσα στην Εκπαίδευση. «Μεταίχμιο», Αθήνα 2000, (προτείνεται να διανεμηθεί δωρεάν).

Βοήθημα : 2. Θέματα σχεδίασης και αξιολόγησης λογισμικού υπερμέσων, Τάσος Μικρόπουλος, Κλειδάριθμος, Αθήνα 2000.

Το πρώτο βιβλίο καλύπτει την θεωρία σχετικά με τις εφαρμογές πολυμέσων στην εκπαίδευση και το βοήθημα (2ο βιβλίο) σχετίζεται με τα θέματα σχεδίασης εφαρμογών εκπαιδευτικού λογισμικού συμπληρώνοντας την θεωρία με την πράξη.

Β) . Α. Ράπτης & Α. Ράπτη, Μάθηση και Διδασκαλία στη εποχή της Πληροφορίας. Τομ. Α', Β'. «εκδ. ιδίου», Αθήνα 2007 (προτείνεται να διανεμηθεί δωρεάν).

Το πρώτο βιβλίο (Α' τόμος) καλύπτει την θεωρία σχετικά με τις εφαρμογές πολυμέσων στην εκπαίδευση και το βοήθημα (Β' τόμος) σχετίζεται με τα θέματα σχεδίασης εφαρμογών εκπαιδευτικού λογισμικού συμπληρώνοντας την θεωρία με την πράξη.

Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης (γραπτή εξέταση – προφορική εξέταση – ενδιάμεσα τεστ – προαιρετική ή υποχρεωτική γραπτή εργασία – άλλες μέθοδοι):

Τελική γραπτή εξέταση στο εργαστήριο υπολογιστών ή γραπτή εργασία.

Γλώσσα διδασκαλίας: Ελληνική

ΕΠΑ 101 Η ΕΜΦΥΛΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (Ιστορία της γυναικείας εκπαίδευσης – Οι γυναίκες στην Εκπαίδευση) **Κ. ΔΑΛΑΚΟΥΡΑ (ΦΚΣ)**

Περιγραφή του μαθήματος- περιεχόμενα

Η παράδοση αναφέρεται στην ιστορία της γυναικείας εκπαίδευσης και στο ρόλο των γυναικών στη διαμόρφωση του εκπαιδευτικού συστήματος και της εκπαιδευτικής/παιδαγωγικής του φιλοσοφίας, και στη συμβολή τους στις πολιτισμικές διεργασίες και στους κοινωνικούς/ιδεολογικούς μετασχηματισμούς της ελληνικής κοινωνίας. Χρονικά καλύπτει την περίοδο από το 18^ο αιώνα έως τη μεταπολίτευση και γεωγραφικά και στους δυο /πολιτικούς χώρους, το ελληνικό κράτος και τις κοινότητες του οθωμανικού χώρου. **Σκοπός του μαθήματος** είναι να τονιστεί ο έμφυλος παράγοντας στις εκπαιδευτικές κοινωνικές εξελίξεις/αλλαγές και να δοθεί μια ολοκληρωμένη και πολύ-πρισματική ιστορία της γυναικείας εκπαίδευσης.

Περιλαμβάνει δυο θεματικές ενότητες: στην πρώτη καταγράφεται η συγκρότηση και εξέλιξη του εκπαιδευτικού συστήματος των γυναικών (προσχολική-τριτοβάθμια), με εμπλοκίση στις μεταβαλλόμενες ιστορικές συνθήκες (πολιτικές οικονομικές, κοινωνικές ιδεολογικές), και στη δεύτερη αναλύεται η παιδαγωγική, πολιτισμική δράση των γυναικών και το 'παράδοξο' της γυναικείας διδασκαλίας. Πιο συγκεκριμένα η δομή-θεματολογία της παράδοσης είναι η ακόλουθη:

1. Ιδεολογικές συγκρούσεις και θεσμικές κατακτήσεις: η συγκρότηση του εκπαιδευτικού συστήματος των γυναικών

- Λόγοι 'περί γυναικών' (φύση, κοινωνικός ρόλος, εκπαίδευση, δικαιώματα, εργασία) - οι αντιφάσεις
- Η γέννηση, διαμόρφωση και εξέλιξη του εκπαιδευτικού συστήματος (προσχολική –τριτοβάθμια)
- Μεταρρυθμιστική παιδαγωγική-νέες προτάσεις
- Εκπαίδευση –εργασία –επιστήμες
- Γυναικεία κινήματα-συλλογική δράση-φεμινιστικό κίνημα

2. Γυναίκες και εκπαίδευση –οι γυναίκες στην εκπαίδευση

- Οι αντιφάσεις επαγγελματικής και προσωπικής ζωής
- Ατομική- συλλογική δραστηριότητα (φεμινιστική, φιλανθρωπική, κοινωνική, συνδικαλιστική, πολιτική)
- Εκδοτική δραστηριότητα
- Εκπαιδευτική/παιδαγωγική δραστηριότητα

Τρόπος διεξαγωγής του μαθήματος: Το μάθημα αρθρώνεται ως μια σειρά εισηγήσεων/παραδόσεων.

A05Π06

Η ΕΜΦΥΛΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

A. ΧΟΥΡΔΑΚΗΣ (ΠΤΔΕ)

Περιγραφή / Περιεχόμενο μαθήματος

Η ιστορία των γυναικών, ως ιστοριογραφικό πεδίο, αμφισβητώντας ανδροκεντρικές απόψεις για τη ιστορία γενικά, εξετάζει τις σχέσεις ανάμεσα στα δύο φύλα ως κοινωνικές σχέσεις, που διαμορφώνουν την ιστορική πραγματικότητα, η οποία μεταβάλλεται και αναδιατυπώνεται. Έτσι, οι αναπαραστάσεις του φύλου διαπερνούν και διαμορφώνουν έννοιες και κατηγορίες που συνδέονται αναγκαστικά με την ιστορία και των δύο φύλων. Στο μάθημα θα παρουσιαστούν η συγκρότηση του πεδίου της ιστορίας του φύλου και οι θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις που άλλαξαν την ιστοριογραφική πρακτική τα τελευταία χρόνια στο χώρο της ιστορίας και ειδικότερα της ιστορίας της εκπαίδευσης. Έμφαση θα δοθεί στον διεπιστημονικό χαρακτήρα ορισμένων όρων και εννοιών που απασχολούν την ιστορία του φύλου, καθώς και στα πεδία στα οποία η χρήση της ιστορικής κατηγορίας του φύλου και η σχέση της με άλλες κατηγορίες επέφερε ευρύτερες μετατοπίσεις στην οπτική του εκπαιδευτικού παρελθόντος. Θα εξεταστούν, επίσης, ιστορικά οι αναπαραστάσεις για τα φύλα που διαχέονταν από τις κυρίαρχες ή ανερχόμενες κοινωνικές ομάδες, καθώς και η παρέμβαση και ο έλεγχος των κρατικών και εκκλησιαστικών θεσμών στην οικογένεια και γενικότερα στην κοινωνία και την ιστορία της εκπαίδευσης. Θα παρουσιαστούν μελέτες γύρω από την «έξοδο» των γυναικών προς την εκπαίδευση και την αγορά εργασίας και τις επιπτώσεις της στη συγκρότηση του οικιακού και κοινωνικού χώρου τους. Παράλληλα θα εξεταστούν και κείμενα γραμμένα από «ειδικούς», όπως παιδαγωγούς ή γιατρούς, από την πνευματική «ελίτ», και από εγγράμματα γυναίκες του 19ου αιώνα στην Ελλάδα. Ταυτόχρονα θα χρησιμοποιηθούν και σχολικά τεκμήρια μαθητριών και μαθητών. Τέλος, το μάθημα θα ασχοληθεί και με τη χρήση του φύλου στην ιστοριογραφία της παιδικής ηλικίας.

Μαθησιακοί στόχοι

Στόχος του μαθήματος είναι να μυήσει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες στην ιστορία του φύλου και στις θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις που άλλαξαν την ιστοριογραφική πρακτική τα τελευταία χρόνια στο χώρο της ιστορίας και ειδικότερα της ιστορίας της εκπαίδευσης. Ειδικότερα, οι φοιτητές θα ενημερωθούν για τον τρόπο με τον οποίο διαχέονται οι αναπαραστάσεις για τα φύλα από τις κυρίαρχες ή ανερχόμενες κοινωνικές ομάδες και διαμορφώνεται η παρέμβαση και ο έλεγχος των κρατικών και εκκλησιαστικών θεσμών στην οικογένεια και γενικότερα στην κοινωνία και την εκπαίδευση. Επιπλέον στόχος είναι να κατανοήσουν πώς η «έξοδος» των γυναικών προς την εκπαίδευση και την αγορά εργασίας επηρεάζει τη συγκρότηση του οικιακού και κοινωνικού χώρου τους. Μελετώντας την ελληνική περίπτωση, θα αναζητήσουν τους όρους και τις ιδεολογικές διεργασίες, σύμφωνα με τους οποίους οι σωματικές διαφορές των δύο φύλων στον 19^ο αιώνα και αρχές 20ού θεωρήθηκαν ότι προσδιόρισαν θεμελιακά διαφορετικές ψυχικές, πνευματικές και ηθικές ιδιότητες, προ-καθορίζοντας αφενός τον διαφορετικό «προορισμό» ανδρών και γυναικών στην κοινωνία, και ταυτίζοντας αφετέρου τους πρώτους με τον δημόσιο χώρο και τις δεύτερες με τον ιδιωτικό χώρο και την οικογένεια.

ΚΠΑ030

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

(ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ)

Κ. ΔΑΛΑΚΟΥΡΑ (ΦΚΣ)

I. Σκοπός του μαθήματος είναι: α) η εισαγωγή των συμμετεχόντων/ουσών φοιτητών/τριών στη μελέτη, κατανόηση και ερμηνεία της πορείας της νεοελληνικής εκπαίδευσης (19^{ος} και 20^{ος} αιώνας) και β) η αναλυτική παρουσίαση και κριτική προσέγγιση επιμέρους εκπαιδευτικών «επεισοδίων».

II. Περιεχόμενα: *Εισαγωγικά* συζητούνται θέματα επιστημολογίας της Ιστορίας της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης: η θεματολογία, οι οπτικές προσεγγίσεις και η μεθοδολογία έρευνας που εμφανίζονται στην νεοελληνική ιστοριογραφία και συγκροτούν το επιστημονικό «προφίλ» του κλάδου. *Στη συνέχεια*, παρουσιάζεται σε αδρές γραμμές η οργάνωση και η εξέλιξη του εκπαιδευτικού συστήματος συγκριτικά στις κοινότητες και στο κράτος (διάρθρωση, εσωτερική δομή, προσανατολισμός, εκπαιδευτική φιλοσοφία) σε συνάρτηση με το πολιτικο-ιδεολογικό και κοινωνικο-οικονομικό πλαίσιο των δυο χώρων, προκειμένου να διερμηνευτούν οι εκάστοτε εκπαιδευτικές επιλογές, το ιδεολογικό τους περιεχόμενο και οι κοινωνικές τους επιπτώσεις. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στα *κοινωνικο-πολιτικά ιδεολογικά ρεύματα και κινήματα* (εθνισμός-εθνικισμός, μεγαλοϊδεατισμός, φεμινισμός, γυναικείος ανθρωπισμός, δημοτικισμός), *στην εκπαιδευτική φιλοσοφία* (διαφωτιστικό, νεοανθρωπιστικό παιδαγωγικό ιδεώδες, ιδεώδες της νέας αγωγής) και στις

παιδαγωγικές θεωρίες που προσδιόρισαν ή επιδίωξαν τον επαναπροσδιορισμό του περιεχομένου και του προσανατολισμού της νεοελληνικής εκπαίδευσης. **Τέλος, στο παραπάνω πλαίσιο εξετάζονται ειδικότερα θέματα** όπως, το γλωσσικό ζήτημα και ο εκπαιδευτικός όμιλος, η μέση εκπαίδευση των γυναικών, το φιλελεύθερο παράδειγμα και το παράδειγμα της «πολυτεχνικής εκπαίδευσης», η διελκυστίνδα μεταρρύθμισης-αντιμεταρρύθμισης στον 20^ο αιώνα και οι τελευταίες εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις.

III. Τρόπος διεξαγωγής: Το μάθημα αρθρώνεται ως μια σειρά εισηγήσεων/παραδόσεων.

ΕΠΑ304 ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ **Θ. ΕΛΕΥΘΕΡΑΚΗΣ (ΠΤΠΕ)**

Αντικειμενικοί στόχοι του μαθήματος (επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα):

Στόχος του μαθήματος είναι να εξοικειώσει τους φοιτητές με τις βασικές έννοιες της Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης και να τους εξοπλίσει με την κατάλληλη θεωρητική υποδομή, η οποία αποτελεί προϋπόθεση για την κατανόηση των θεσμών, των διαδικασιών και των αποτελεσμάτων των σύγχρονων εκπαιδευτικών συστημάτων, των σχέσεων τους με τους άλλους θεσμούς, καθώς και του ρόλου τους στην αναπαραγωγή και άρση των κοινωνικών ανισοτήτων.

Περιεχόμενα του μαθήματος:

Κοινωνιολογία και Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης (A. Comte, I. Dewey, E. Durkheim, F. Tonnies, K. Mannheim, F. Clark). Κοινωνία, Κοινωνική Αλλαγή και Επανάσταση. Συνιστώσες της Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης (Κοινωνικοποίηση. Κοινωνική ένταξη. Εκπολιτισμός. Εκπαίδευση- Αγωγή- Παιδεία). Η Κοινωνική Αναγνώριση της «Παιδικής Ηλικίας» (Θεωρίες Ph. Aries, L. de Mause, N. Postman). Μορφές συγκρότησης της οικογένειας και κοινωνικοποίηση (Μορφές οικογενειών, πρακτικές ανατροφής). Κοινωνική Προέλευση και Κοινωνικοποίηση (Κοινωνική τάξη, κοινωνικό στρώμα οικογένειας και σχολική επίδοση). Εθνικό ή ταξικό σχολείο; Η σχολική γνώση ως 'ιδεολογία της άρχουσας τάξης'. Ο ρόλος του Σχολείου στη Σύγχρονη Κοινωνία. Η Κοινωνική Ανισότητα στην Εκπαίδευση (Θεωρίες: J. Coleman & Chr. Jencks, B. Bernstein, A. Jensen, T. Parsons, P. Bourdieu).

ΚΚΒ100 ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΘΕΩΡΙΩΝ **Α. ΓΕΩΡΓΟΥΛΑΣ (ΦΚΣ)**

Ο στόχος του μαθήματος είναι η κατανόηση των παραγόντων που επηρεάζουν τους προσανατολισμούς που παίρνει η εκπαίδευση. Μπορούμε να κατανοήσουμε τους προσανατολισμούς άμα μελετήσουμε τις σχέσεις ανάμεσα στις παιδαγωγικές θεωρίες και σε εξωτερικούς παράγοντες, όπως είναι ο πολιτισμός, η πολιτική και η οικονομία. Θα αναζητήσουμε αυτές τις σχέσεις στις ιστορικές και τις συγκαρινές εκφράσεις των παιδαγωγικών θεωριών.

Η παράδοση έχει μια σπονδυλωτή δομή που περιλαμβάνει τρεις κύκλους:

- Ο πρώτος κύκλος περιλαμβάνει την μελέτη της διαμόρφωσης της σύγχρονης παιδαγωγικής σκέψης, έχοντας ως μείζονες αναφορές την κοινωνιολογία και τον πραγματισμό –που θα εξετάσουμε μέσα από τη ανάλυση των έργων του Durkheim και του Dewey.
- Ο δεύτερος κύκλος περιλαμβάνει τις αναλύσεις της «νέας κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης» – που θα εξετάσουμε μέσα από την ανάλυση των έργων του Bourdieu και του Bernstein.
- Ο τρίτος κύκλος περιλαμβάνει την κατανόηση των σύγχρονων ρευμάτων της παιδαγωγικής θεωρίας (εργαλειακό, κριτικό, μεταμοντέρνο, κ.λπ.), μέσα από ένα πρίσμα της κοινωνιολογίας της γνώσης (δηλαδή των σχέσεων ανάμεσα στις «παιδαγωγικές ταυτότητες» και τις διαφορετικές εκδοχές της σύγχρονης ιδεολογίας).

Το τελικό προς απάντηση ερώτημα είναι η σχέση ανάμεσα σε δύο αντιφατικές ιδέες της εκπαίδευσης που κυριαρχούν στην εποχή μας και την συσκοτίζουν: αυτήν μιας λειτουργικής κατάρτισης και αυτήν μιας δυνατής μόρφωσης.

ΚΨΒ099 ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ **Δ. ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ (ΦΚΣ)**

1. Παιδαγωγική ψυχολογία: Κίνητρα στην εκπαίδευση - ΚΨΒ099

Θα γίνει παρουσίαση των θεωριών των κινήτρων στην Ψυχολογία με επίκεντρο θεματικές που αφορούν την εκπαιδευτική διαδικασία, όπως: τα κίνητρα των μαθητών σε σχέση με τους μελλοντικούς τους στόχους και τις δυνατότητες επίτευξης αυτών, ο ρόλος της εικόνας του εαυτού και οι δυνατότητες ενίσχυσης των μαθητών σε σχέση με την μελλοντική προοπτική τους, ο τρόπος που με τον οποίο μπορεί η υποκειμενική εμπειρία να επηρεάσει την μελλοντική ενασχόληση με ένα θέμα, ο ρόλος του ευρύτερου κοινωνικού περιβάλλοντος στην διαμόρφωση των κινήτρων των μαθητών και τα προβλήματα της αποτυχίας στο σχολείο που σχετίζονται κατά κύριο λόγο με την έλλειψη ή παρεμπόδιση των κινήτρων.

2. Παιδαγωγική ψυχολογία: η δημιουργική σκέψη και η ανάπτυξη της - ΚΨΒ091

Το μάθημα αυτό θα αποτελέσει μια εισαγωγή στην ψυχολογική μελέτη της δημιουργικότητας και της

διαδικασίας αυτής, που θα περιέχει θεωρίες δημιουργικότητας, την οριοθέτηση και κατανόηση της δημιουργικής διαδικασίας τόσο ως προς τις «υψηλές» όσο και ως προς τις «καθημερινές» μορφές της, τα χαρακτηριστικά των δημιουργικών ατόμων καθώς και αυτά τα χαρακτηριστικά που θα μπορούσαν να προσδιορίσουν ένα «προϊόν» ως πρωτότυπο και δημιουργικό. Έμφαση ακόμα θα δοθεί στους περιορισμούς και την λειτουργία αυτών στην δημιουργική διαδικασία, στα κίνητρα που ενέχονται στην διαδικασία αυτή με έμφαση στο σχολικό περιβάλλον καθώς και στην παρουσίαση παιδαγωγικών «εργαλείων» που θα μπορούσαν να υποκινήσουν διαδικασίες αποκλίνουσας σκέψης σε σχέση με τη επίλυση προβλημάτων και την λειτουργία της φαντασίας.

Το ενδιαφέρον ως προς την προσέγγιση και κατανόηση της δημιουργικής διαδικασίας έγκειται στην προσέγγιση αυτής ως «ενδεχόμενης διαδικασίας μάθησης και σκέψης» παρά ως εκ των προτέρων προσδιορισμένη και άρα μη δυνάμενη να καλλιεργηθεί και να αναπτυχθεί γενικά και ειδικότερα στο περιβάλλον του σχολείου.

3. Θεωρίες εαυτού - ταυτότητας, ρύθμιση συναισθημάτων και διαδικασίες διαχείρισης του άγχους στην εφηβεία - ΚΨΑ072

Η ανάπτυξη του μαθήματος αυτού θα επικεντρωθεί γύρω από τις διαδικασίες και τα πιθανά προβλήματα στην συγκρότηση της ταυτότητας στην εφηβεία καθώς και στις συναισθηματικές ρυθμιστικές διαδικασίες ή μηχανισμούς αυτορύθμισης (συνειδητής ή μη-συνειδητής) που εμπλέκονται στην αντιμετώπιση «αγχονόγων-στρεσογόνων» καταστάσεων.

Βασική βιβλιογραφία:

- Harter, S. (1999). *The construction of the self: A developmental perspective*. New York, NY: The Guilford Press.
- Baumeister, R., F. (1993). *Self-esteem: The puzzle of low self-regard*. New York, NY: Plenum Press.
- Koole, S.L. (2007) Does emotion regulation help or hurt self regulation? In J.P. Forgas, R.F., Baumeister, and D.M. Tice (Eds.), *The Sydney Symposium of Social Psychology*. New York, NY: Psychology Press.

A02Π03 ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΣΧΟΛΕΙΟ Π. ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΑΚΗ(ΠΤΔΕ)

Περιεχόμενα Μαθήματος

1. Εισαγωγή στο μάθημα
2. Κοινωνικοποίηση και Πολιτική Κοινωνικοποίηση (ΠΚ)
3. Εκπαιδευτικό Σύστημα -Το σχολείο ως φορέας ΠΚ
4. Τα ΑΠ και τα σχολικά εγχειρίδια στην Ελλάδα
5. Τα ΑΠ και τα σχολικά εγχειρίδια σε άλλες χώρες
6. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού-η στάση απέναντι στον 'άλλο': η περίπτωση της εκπαίδευσης των παιδιών Ρομά
7. Οι μαθητικές Κοινότητες
8. Τα graffiti
9. Η έννοια του Πολίτη και οι άτυπες μορφές εκπαίδευσης γενικά
10. ΠΚ και οικογένεια, μμε, κινηματογράφος, ομάδες συνομηλίκων
11. Έρευνες για την ΠΚ του παιδιού και του εφήβου
12. Πολιτικό Σύστημα- Εκπαιδευτικό Σύστημα
13. Ο 'εθνικός' και ο 'παγκόσμιος' πολίτης και η Εκπαίδευση

Βιβλία:

1. Η γλώσσα των Τοίχων, Gutenberg, 2013
2. Οι σημειώσεις που ανεβαίνουν στην Πλατφόρμα

Τρόπος εξέτασης του Μαθήματος:

1. Γραπτές εξετάσεις στο τέλος του εξαμήνου (ανοικτά βιβλία)
2. Στο μάθημα προαιρετικά θα δοθούν προσθετικές εργασίες (1-2 μονάδες) και απαλλακτικές εργασίες για όσους/όσες το επιθυμούν.

A07Π05 ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ Π. ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΑΚΗ(ΠΤΔΕ)

Περιγραφή Μαθήματος

1. Εισαγωγή στο μάθημα
2. Η Εκπαίδευση στο σύγχρονο Κόσμο: σύγχρονα προβλήματα
3. Η Εκπαίδευση σε χώρες της Ευρώπης και της Αμερικής
4. Η Εκπαίδευση σε χώρες της Ασίας και της Αφρικής
5. Η κρίση στα εκπαιδευτικά συστήματα και εκπαιδευτικές πολιτικές
6. Η εκπαίδευση των γυναικών-αναλφαβητισμός-παιδική εργασία-βία/ρατσισμός

7. Θρησκευτική εκπαίδευση και θρησκευτικός φανατισμός στην εκπαίδευση
8. Καινοτόμα σχολεία στον κόσμο σήμερα
9. Όψεις της εκπαίδευσης στον Κινηματογράφο
10. Όψεις της εκπαίδευσης στη Λογοτεχνία
11. Οι εκπαιδευτικοί σήμερα: παραδείγματα από διάφορες χώρες του κόσμου
12. Η Εκπαίδευση στην Ελλάδα σε σύγκριση με άλλες χώρες
13. Απολογισμός του μαθήματος

Γ03 10 ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ Β. ΜΑΚΡΑΚΗΣ (ΠΤΔΕ)

Σκοπός του μαθήματος είναι να αναπτύξει στους φοιτητές/τριες τη γνώση, τις δεξιότητες και τις αξίες που συνάδουν με την αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση για τη βιώσιμη/αιετόφορο ανάπτυξη. Το μάθημα αξιοποιεί τις πρότερες γνώσεις και τις αξίες των φοιτητών/τριών μέσα από μια διαδικασία κριτικού αναστοχασμού και προβληματοκεντρικής μάθησης για την ανάδειξη και μελέτη των προβλημάτων που απασχολούν την τοπική και παγκόσμια κοινωνία. Στο πλαίσιο αυτό βασικός σκοπός του μαθήματος είναι ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη ψηφιακών τεχνουργημάτων που δημιουργούν προϋποθέσεις για κριτική συνειδητοποίηση, ενδυνάμωση, χειραφέτηση και πράξη. Γίνεται επίσης διασύνδεση των ΤΠΕ με τη θεωρία του αναλυτικού προγράμματος, των θεωριών μάθησης και της διδακτικής μεθοδολογίας για το σχεδιασμό και την ανάπτυξη διαδικτυακού διδακτικού υλικού σε θέματα βιώσιμης/αιετόφορου ανάπτυξης. Ιδιαίτερη αναφορά στο μάθημα δίνεται στο συμμετοχικό ψηφιακό βίντεο, στις τεχνολογίες κοινωνικής δικτύωσης, της διαδικτυακής συνεργατικής εννοιολογικής χαρτογράφησης και άλλων διαδικτυακών εργαλείων για την παραγωγή τεχνουργημάτων ψηφιακής αφήγησης σε θέματα βιώσιμης/αιετόφορου ανάπτυξης και της ενσωμάτωσής τους στο αναλυτικό πρόγραμμα. Πέρα από τις παραδόσεις, το μάθημα υποστηρίζεται από ένα διαδικτυακό σύστημα διδασκαλίας και μάθησης με το απαιτούμενο υποστηρικτικό διδακτικό υλικό και βιβλιογραφία. Η αξιολόγηση βασίζεται στην παραγωγή ψηφιακών τεχνουργημάτων (70%) και στην ενεργό συμμετοχή στις δραστηριότητες του μαθήματος για την ανάπτυξή τους (30%).

Γ03 03 ΤΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑ Ε. ΚΑΤΣΑΡΟΥ (ΦΚΣ)

Στην αρχή θα διευκρινιστούν βασικοί όροι, όπως τι είναι το Αναλυτικό Πρόγραμμα και ποια επίδραση μπορεί να ασκεί στη διδακτική πράξη, ποια είδη Αναλυτικών Προγραμμάτων υπάρχουν, ποιες είναι οι βασικές τάσεις στην ανάπτυξη και αναμόρφωση Αναλυτικών Προγραμμάτων, τι ακριβώς εννοούμε «διδακτική πράξη», κ.ά.

Στη συνέχεια, θα διερευνηθούν θέματα που αφορούν την επίδραση συγκεκριμένων θεωριών Αναλυτικών Προγραμμάτων (π.χ. της θεωρίας του Tyler, του Stenhouse, του Bernstein) στη διδακτική πράξη. Θα δοθούν δηλαδή θέματα εργασιών που θα απαιτούν βιβλιογραφική ενημέρωση για τη θεωρία Αναλυτικού Προγράμματος με την οποία θα επιλέξει ο φοιτητής να ασχοληθεί και κριτική στάση απέναντι στις επιπτώσεις που θα έχει η θεωρία αυτή στη διαμόρφωση της διδακτικής πράξης.

ΦΒ255 ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ Π. ΘΕΟΔΩΡΟΥ (ΦΚΣ)

Η φιλοσοφία της παιδείας αποτελεί κλασικό πεδίο φιλοσοφικής έρευνας από την αρχαιότητα μέχρι τις μέρες μας. Συνδέεται στενά με τους κλάδους της πολιτικής φιλοσοφίας, της κοινωνικής φιλοσοφίας, της φιλοσοφίας της ιστορίας και του πολιτισμού, της φιλοσοφικής ανθρωπολογίας κ.ο.κ. Ανάλογα με τις φιλοσοφικές προϋποθέσεις του εκάστοτε στοχαστή επιζητείται η αποσαφήνιση των φιλοσοφικών όρων με βάση τους οποίους πρέπει να γίνουν κατανοητές οι πολύπλευρες διαδικασίες κοινωνικοποίησης, διαπαιδαγώγησης και εκπαίδευσης σε μεταβαλλόμενα ιστορικοκοινωνικά περιβάλλοντα. Στο μάθημα συζητούνται τέτοιες προσεγγίσεις στο πλαίσιο της κλασικής, νεώτερης και σύγχρονης φιλοσοφίας, μέσα από την εξέταση παραδειγματικών περιπτώσεων φιλοσόφων: Σοφιστές, Πλάτων, Αριστοτέλης, Τζων Λοκ, Ζαν Ζακ Ρουσσώ, Ιμάνουελ Καντ, Γκέοργκ Βίλχελμ Φρίντριχ Χέγκελ, Βίλχελμ φον Χούμπολτ, Γιόχαν Φρίντριχ Χέρμπαρτ, Γιόχαν Χάινριχ Πεσταλότσι, Φρίντριχ Φρέμπελ, Τζων Ντιούι, Πιερ Μπουρντιέ, Γιούργκεν Χάμπερμας, Κορνήλιος Καστοριάδης. Στο μάθημα τίθενται ερωτήματα σχετικά με τις διαφορετικές ανθρωπολογικές, ηθικοφιλοσοφικές και αξιακές προκείμενες της φιλοσοφίας της παιδείας, πάντα σε αναφορά προς το εκάστοτε ιστορικοκοινωνικό πλαίσιο της.

ΦΒ254.1 ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ Κ. ΚΑΒΟΥΛΑΚΟΣ (ΦΚΣ)

Η φιλοσοφία του πολιτισμού θέτει ερωτήματα σχετικά με τη γένεση και την ανάπτυξη του πολιτισμού και

της υποκειμενικής καλλιέργειας στην ιστορική και συγχρονική τους διάσταση. Πραγματεύεται το σύνολο των πολιτισμικών αντικειμενοποιήσεων, όπως τα φαινόμενα της γλώσσας, του μύθου, της ηθικής, της θρησκείας, της τέχνης, της οικονομίας και πολιτικής, της επιστήμης και τεχνικής. Ιδιαίτερη θέση κατέχει στο πλαίσιο της η έννοια της παιδείας – που από μια ευρύτερη σκοπιά συμπίπτει με την έννοια του πολιτισμού και της κοινωνικής παραγωγής και αναπαραγωγής του. Από εδώ προκύπτει ο προνομιακός εσωτερικός δεσμός μεταξύ της φιλοσοφίας του πολιτισμού και της φιλοσοφίας της παιδείας, ο οποίος επιβεβαιώνεται από την παράλληλη ανάπτυξή τους στο έργο σημαντικών στοχαστών της φιλοσοφικής μας παράδοσης. Το μάθημα περιλαμβάνει αναφορές σε παραδειγματικές περιπτώσεις τέτοιων στοχαστών, όπως είναι – για την αρχαία φιλοσοφία – ο Πλάτων, ο Αριστοτέλης – για τη νεώτερη φιλοσοφία – ο Ζαν Ζακ Ρουσσώ, ο Ιμάνουελ Καντ, ο Γκέοργκ Βίλχελμ Φρίντριχ Χέγκελ, ο Βίλχελμ φον Χούμπolt – και για τη σύγχρονη φιλοσοφία – ο Γκέοργκ Ζίμμελ, ο Χάινριχ Ρίκερτ, ο Έρνστ Κασίρερ, ο Γιούργκεν Χάμπερμας και ο Πιέρ Μπουρντιέ. Η πραγμάτευση των παραπάνω συγγραφέων στοχεύει στην ανάδειξη της κοινής προβληματικής των δύο φιλοσοφικών κλάδων, καθώς και της ευρύτερης κατανόησης των ζητημάτων της εκπαίδευσης, η οποία επιτυγχάνεται μέσα από την ένταξή τους στο πλαίσιο των προβληματισμών για την ανάπτυξη του πολιτισμού εν γένει. Θίγονται επίσης επίκαιρα ερωτήματα για τη σχέση μεταξύ τεχνικού και πνευματικού πολιτισμού και των αντίστοιχων παιδαγωγικών θεσμών και πρακτικών που απαιτούν.

B05Π03 ΨΥΧΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ
A. ΜΟΥΖΑΚΗ – Η. ΚΟΥΡΚΟΥΤΑΣ (ΠΤΔΕ)

Προτεινόμενα Εγχειρίδια:

- 1) Wilmshurst, L. (2011). **Εξελικτική Ψυχοπαθολογία: Μία Αναπτυξιακή Προσέγγιση**. Αθήνα: Gutenberg. Κωδικός Εύδοξου 83612
- 2) Wenar, C. Kerig K. P. (2008). **Εξελικτική Ψυχοπαθολογία: Από τη βρεφική ηλικία στην εφηβεία**. Αθήνα: Gutenberg. Κωδικός Εύδοξου 31390
- 3) Κάκκουρος, Ε. (2002). **Ψυχοπαθολογία παιδιών & Εφήβων: Αναπτυξιακή Προσέγγιση**. Αθήνα: Τυπωθήτω. Κωδικός Εύδοξου 32143

	Θεματική Ενότητα
1	Διαταραχές της ανάπτυξης Ιστορικά στοιχεία και μελλοντικές προοπτικές Θεωρητικά μοντέλα μελέτης κι ερμηνείας των αναπτυξιακών διαταραχών Ανάπτυξη: Κρίσιμες περίοδοι, παράγοντες ρίσκου κι επικινδυνότητας
2	Διαταραχές Λόγου και Ομιλίας Το γλωσσικό σύστημα Τυπική γλωσσική ανάπτυξη Ταξινόμηση διαταραχών λόγου και ομιλίας Ειδική Γλωσσική Διαταραχή Λογοθεραπευτική αξιολόγηση και παρέμβαση
3	Αναπτυξιακή επιβράδυνση και νοητική καθυστέρηση Ορισμός –Ταξινόμηση-Επιδημιολογία Συναφείς διαταραχές- Έγκαιρη ανίχνευση Ιατρική διαγνωστική αξιολόγηση Ψυχολογική αξιολόγηση Παραεμβατικές προσεγγίσεις
4	Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές Διαγνωστική ταξινόμηση- Χαρακτηριστικά Αιτιολογία-Επιδημιολογία-Έγκαιρη ανίχνευση Συναφείς διαταραχές Διαγνωστική αξιολόγηση και διαφοροδιάγνωση Ψυχολογική αξιολόγηση- Παραεμβατικές προσεγγίσεις
5	1. Γενικές & Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες Ορισμός -Συχνότητα-Επιδημιολογία Ειδική διαταραχή της ανάγνωσης Νευροψυχολογική αξιολόγηση Ψυχοπαιδαγωγική αξιολόγηση Παραεμβατικές στρατηγικές Ανταπόκριση στην Παρέμβαση
6	Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής –Υπερκινητικότητα Διάγνωση- Κλινική συμπτωματολογία-Αιτιολογία Συχνότητα-Επιδημιολογία-Συνοπάρχουσες δυσκολίες και συναφείς διαταραχές

	Διαγνωστική αξιολόγηση και διαφοροδιάγνωση Παρεμβατικές προσεγγίσεις
7	Συναισθηματικές διαταραχές και διαταραχές της συμπεριφοράς Εσωτερικευμένες διαταραχές της συμπεριφοράς Εξωτερικευμένες διαταραχές της συμπεριφοράς
8	1. Αισθητηριακές διαταραχές Βαρηκοΐα-Κώφωση Αμβλυωπία-Τύφλωση Διαγνωστική αξιολόγηση και διαφοροδιάγνωση Παρεμβατικές προσεγγίσεις
9	1. Θεραπευτικές προσεγγίσεις Πρόληψη/Εγκαιρή ανίχνευση Εφαρμοσμένη ανάλυση συμπεριφοράς Γνωστική-συμπεριφορική προσέγγιση Φαρμακευτικές θεραπείες
10	Θεραπευτικές προσεγγίσεις Ο ρόλος των ειδικών Ψυχοδυναμικές προσεγγίσεις Συστημικές προσεγγίσεις
11	Οικογένεια και διαταραχές της ανάπτυξης Κατανοώντας την οικογενειακή δυναμική Η οικογένεια αντιμέτωπη με τη διάγνωση Πρωθώντας ψυχική ανθεκτικότητα Αδέρφια –εκτεταμένη οικογένεια Κοινότητα-κοινωνικό σύνολο
12	Σχολείο και διαταραχές της ανάπτυξης Έγκαιρη ανίχνευση στο σχολικό πλαίσιο Παρεμβάσεις στο γενικό σχολείο Ειδική εκπαίδευση
13	Σχολείο και Ένταξη Παιδιών με Διαταραχές Μορφές και Είδη Ένταξης Όρια και Προοπτικές της Ένταξης Το Νέο Σχολείο

ΣΟΤΕ 201

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΕΦΗΒΟΥ

Γ. ΚΡΑΣΑΝΑΚΗΣ (υπεύθυνη Μ. ΜΑΡΚΟΔΗΜΗΤΡΑΚΗ)

- α. Η σύγχρονη Ψυχολογία : έννοια και κλάδοι.
β. Η ψυχική ανάπτυξη του ανθρώπου : έννοια, στάδια, ηλικίες.
γ. Η εφηβική ηλικία : έννοια και γνωρίσματα. Έννοια της ήβης.
δ. Η γνωστική ανάπτυξη του εφήβου : έννοια και λειτουργίες.
ε. Μερικές βασικές γνωστικές λειτουργίες : νοημοσύνη, γλώσσα, φαντασία, μνήμη.
στ. Η συναισθηματική ανάπτυξη του εφήβου : έννοια και γνωρίσματα.
ζ. Μερικές αρνητικές και θετικές μορφές της συναισθηματικής ζωής του εφήβου : φόβος, ανησυχία, αγωνία, άγχος, αγάπη, φιλία, έρωτας, υπαρξιακό κενό.
η. Η κοινωνική ανάπτυξη του εφήβου : έννοια και μορφές.
θ. Μερικές μορφές της κοινωνικής ζωής του εφήβου : Η ηθική στάση έναντι της ζωής. Ο έφηβος και οι φίλοι του. Εφηβικές συγκρούσεις. Τάσεις φυγής και αυτοκτονίας. Η εφηβική παραβατικότητα. Ο έφηβος και τα ναρκωτικά. Η θρησκευτική ζωή του εφήβου.
ι. Ο έφηβος και οι γονείς του. Τύποι και μορφές συμπεριφοράς των γονέων έναντι των παιδιών τους.

ΒΙΟΛ-470

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Ε. ΠΑΠΑΜΑΣΤΟΡΑΚΗΣ

- Σταθμοί στην ιστορία του μαθήματος της Βιολογίας (Η περίοδος μέχρι τις αρχές του 20ου αιώνα. Η μεταπολεμική μεταρρύθμιση στις Η.Π.Α. και στην Αγγλία).
- Οι στόχοι μάθησης στο μάθημα της Βιολογίας. (Μεταξύ άλλων εφαρμογή της θεωρίας του BLOOM στο μάθημα της Βιολογίας).
- Επιλογή, οργάνωση και διάταξη της ύλης του μαθήματος της Βιολογίας.
- Η ανάπτυξη των γνωστικών ικανοτήτων (Μεταξύ άλλων παραδείγματα επιπέδων κατανόησης βιολογικών εννοιών σύμφωνα με τη θεωρία του PIAGET).

- Θεωρίες μάθησης.
- Ένα μοντέλο ανάλυσης του φαινομένου της διδασκαλίας.
- Χαρακτηριστικές διαδικασίες του μαθήματος της Βιολογίας (η πληροφόρηση, ο σχηματισμός και η κατανόηση εννοιών, η παρατήρηση, η εξέταση, οι υποθέσεις, η επαγωγική και η παραγωγική μέθοδος, το πείραμα, η εκτέλεση μετρήσεων, η αξιοποίηση γραφικών παραστάσεων, η χρησιμοποίηση αριθμών, μαθηματικών εργαλείων και γνώσεων Φυσικής, τα μοντέλα)
- Γενικά και εξειδικευμένα για το μάθημα της Βιολογίας μέσα μάθησης και διδασκαλίας.
- Αξιολόγηση της επίδοσης.
- Προγραμματισμός, περιγραφή και αξιολόγηση διδασκαλίας της Βιολογίας.
- Παραδείγματα παρουσίασης σχολικών βιολογικών θεμάτων.

Τηλεφωνικός κατάλογος και ηλεκτρονικές διευθύνσεις Διοίκησης και Εκπαιδευτικού Προσωπικού Τμήματος Βιολογίας

Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό (ΔΕΠ)	Τηλέφωνο (Κωδικός 2810)	Ηλεκτρονική Διεύθυνση e-mail
<i>Καθηγητές</i>		
Ε. Αθανασάκη	394355, 394354, Fax: 394379	athan@biology.uoc.gr
Γ. Γαρίνης	391246, 391072	garinis@imbb.forth.gr
Η. Γκιζελή	394373, 394093	gizeli@biology.uoc.gr
Χ. Δελιδάκης	391112, 391142, 391188	delidaki@imbb.forth.gr
Ι. Καρακάσης	394061, 394064	karakassis@biology.uoc.gr
Μ. Κεντούρη	394063, 394062, 394060	kentouri@biology.uoc.gr
Μ. Κοκκινίδης	394351, 394350, 394455	kokkinidis@biology.uoc.gr
Κ. Κοτζαμπάσης	394059, 394068	kotzab@biology.uoc.gr
Β. Μπουριώτης	394375, 394052	bouriotis@biology.uoc.gr
Μ. Μυλωνάς	394079, 393275, 393276	mylonas@nhmc.uoc.gr
Α. Οικονόμου	391166, 391167	aeconomou@imbb.forth.gr
Μ. Παυλίδης	394084, 394089	pavlidis@biology.uoc.gr
Γ. Χαλεπάκης	394359, 394358	chalepak@biology.uoc.gr
<i>Αναπληρωτές Καθηγητές</i>		
Δ. Αλεξανδράκη	391161, 391171	alexandr@imbb.forth.gr
Γ. Ζάχος	394365, 394380	gzachos@biology.uoc.gr
Κ. Καλαντίδης	394435, 394364, 394362	kriton@imbb.forth.gr
Γ. Κουμουνδούρος	394065, 394066	gkoumound@biology.uoc.gr
Κ. Λύκα	394081, 394092	lika@biology.uoc.gr
Ν. Πουλακάκης	393619, 393282	poulakakis@nhmc.uoc.gr
		poulakakis@biology.uoc.gr
Σ. Πυρίντσος	394085, 394377	pirintsos@biology.uoc.gr
Χ. Σπηλιανάκης	391163, 391173	spiliana@biology.uoc.gr
Δ. Τζαμαρίας	394057, 394050	tzamaria@imbb.forth.gr
		tzamarias@biology.uoc.gr
<i>Επίκουροι Καθηγητές</i>		
Ε. Λαδουκάκης	394067, 394074	ladoukakis@biology.uoc.gr
Χ. Νικολάου	394361, 394054	cnikolaou@biology.uoc.gr
Κ. Σιδηροπούλου	394071, 394442	sidirop@imbb.forth.gr
Ε. Τσαγρή	394367, 394366	tsagris@biology.uoc.gr
<i>Συνταξιοδοτηθέντα Μέλη ΔΕΠ</i>		
Μ. Δαμανάκης	-	daman@biology.uoc.gr
Α. Ελευθερίου	337750	telef@imbc.gr
Ε. Ζούρος	394074	zouros@biology.uoc.gr
Φ. Καφάτος	-	f.kafatos@imperial.ac.uk
Χ. Λούης	391119, 391149	louis@imbb.forth.gr

Β. Ναυπακτίτης	-	mknafpaktitis@hotmail.com
Α. Οικονομόπουλος	-	economop@imbb.forth.gr
Ν. Πανόπουλος	394368	panopoul@imbb.forth.gr
		npanopoul@gmail.com
Ι. Παπαματθαϊάκης	391165, 391175	papamath@imbb.forth.gr
Κ. Ρουμπελάκη-Αγγελάκη	394073, 394072	poproube@biology.uoc.gr
Ε. Στρατάκης	394371	stratakism@biology.uoc.gr
Ν. Τσιμενίδης	-	ntsimen@biology.uoc.gr

Ξένη Γλώσσα

Μ. Κουτράκη*	394053	koutraki@biology.uoc.gr
---------------------	--------	-------------------------

Ειδικό και Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό (ΕΔΙΠ)

Α. Γκομπότσος	394058, 394415	gos@biology.uoc.gr
Δ. Δοκιανάκη	394460, 394418	dokianakis@biology.uoc.gr
Ε. Κουϊμτζόγλου	394460, 394433	elenakou@biology.uoc.gr
Α. Π. Παπαδάκη	394058, 394433	papadaki@biology.uoc.gr
Σ. Παπαδογιωργάκη*	394425, 394427	evapap@biology.uoc.gr

Ειδικό Τεχνικό Εργαστηριακό Προσωπικό (ΕΤΕΠ)

Μ. Δραμουντάνη	394074	dramount@biology.uoc.gr
Κ. Πετρόπουλος	394432	petro@biology.uoc.gr
Γ. Παπαδάκης	394460, 394376	gpadakis@biology.uoc.gr

Εργαστηριακό Προσωπικό

Ν. Παπαδάκης	394430	npapad@biology.uoc.gr
Σ. Παπαδάκης*	394425, 394426, 394427	stefpap@biology.uoc.gr

* Ανήκει στη Σχολή Θετικών και Τεχνολογικών Επιστημών